

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 788.

Nehézségek.

Budapest, november 21.

A helyzet bonyolódik, mert a horvát lázadás változatlan vehemenciával folyik, azok a megoldások pedig, amelyekkel a kormány le tudná győzni az obstrukció okozta nehézségeket és biztosíthatná a kiegyezés idejekorán való megszavazását, nem találnak osztatlan tetszésre. Izgatott hangú megbeszélések folynak e tárgyban a Ház folyosóján és a pártkörökben; a politikai horizont viharjelektől terhes. A nap krónikása egyik kibontakozási terv után a másikat kénytelen regisztrálni, az utolsó huszonnégy óra szünetje az az egy paragrafusos törvény, amelyben a horvát obstrukció megkerülésével a vasutasok pragmatikájához hasonló egyszakaszos törvényjavaslat formájában hatalmazná föl a kormányt arra, hogy a közönséges ex-lexet elkerülendő, az Ausztriával kötött kiegyezést rendeleti uton léptesse életbe. Ez a megoldási mód egyelőre csak terv, melynek az éle a horvátok ellen irányulna, de már is heves rosszalást támaszt magyar ellenzéki képviselők körében is, úgy, hogy egyelőre nem lehet tudni, békecsinálás helyett nem lesz-e nagyobb zavarok és még veszedelmesebb válságok csirája? A helyzet komolyságát semmi sem illusztrálja jobban, mint az, hogy Bécs ismét aktív tényező lett a magyar politika folyásában, mint a nemzet leg-

nehezebb napjaiban. Wekerle miniszterelnök tegnap kihallgatásra jelentkezett a királynál s a legfelsőbb ur bevonásával igyekezett módokat keresni a bonyolódott helyzet rendezésére.

Hazafias szív keserűséggel telik meg a dolgok ilyen fordulatára. Még ki sem hevertük az egyik megpróbáltatást, még be sem hegedtek a nemzetnek azok a sebei, amelyeket a törvénytelen kormány uralma ejtett rajta, most következnek a békés munkálkodás, az erők ujjágyújtásának ideje s máris új nehéz napok elé menjünk? A hét szűk esztendő még a bibliában is hét kövér esztendő követte, csak Magyarországon lesz a koplaló bőjt örökkévaló?

Az elkeseredés itt első sorban természetesen a horvátok ellen fordul. Ők és nemzetiségi cimboráik dulták föl az alig beköszöntött áldásos békét. Ők kötik meg a magyar parlamentarizmus kerekét, olyan időben, amikor annak futva kellene száguldoznia, hogy a rá várakozó föladatokat elvégezze. Ők csináltak Babelbe illő bolondok házat a magyar törvényhozás terméből.

Am, ha most a tulfeszült mérges gázok levegőbe röpitik a politikai békeséget s halomra döntik mindazt, amit a nemzeti kormányt az abszolutizmus elta- karítása óta másfél év alatt épített, ezért még sem őket fogja terhelni a felelőség súlyosabbik része, hanem a magyar ellenzéket. A horvát agitáció termelte

mérges gázokat a kormány alkalmas módon el tudná vezetni, úgy, hogy azok ártalmatlanokká legyenek. De ha a magyar képviselők egy része nem riad vissza attól, hogy az izzó atmoszféra alá tüzelve növelje a robbanás veszélyét, egész biztosan levegőbe repülünk.

Egy ellenzéki hangulatu honatya ma a folyosón direkt Andrássy Gyulát apotrofálta ezzel a kérdéssel:

— Mit csinálna exczellenciád a mi helyzetünkben?

S Andrássy Gyula erre az egyenes kérdésre hasonló őszinteséggel felelt:

— Én csak akkor vállalkoznék egy kormány megbuktatására, hogyha tudnám vállalni a felelősséget az ügyek további folyásáért.

Kellő lelkiismeretességgel csinált ellenzéki politika nem is vallhat más irányadó elvet, csak ezt. Különböző véleménye lehet valakinek arról, hogy az egy szakaszos törvény mennyiben felel meg a parlamentarizmus rendes szokásainak, de a most dúló politikai válság sarkalatos tételei felől minden igaz ér- zésű magyar embernek csak egyféle nézete lehet. Bizonyos az, hogy a horvát obstrukciót engedményekkel lesze- relni nem szabad, mert a béke bármilyen értékes lenne is, annak az illyr hóbort elismerése nem lehet az ára. Bizonyos továbbá az is, hogy ha a kiegyezés, — melynek normális letárgyalását a horvát obstrukció

A szimbólum.

Írta: Relle Pál.

(Utánmondás Hlca.)

Amikor az öreg Szommer azt liúte, hogy mindent elmondott a fiának, amit elmondania kellett, elhallgatott.

— Ez az egész? — felelte a fia és rántott egyet a vállán.

— Talán nem elég?

— Elég, de nem sok.

Az öreg tágra meresztett szemmel nézett fiára. Sehogy sem tudta megérteni, hogy egy ember, aki öt esztendeje nem látta az atyját, annyi fáradságot sem vesz magának, hogy egyetlen pillanatra is elvonja tekintetét arról az agyagmasszáról, mely talán hetek óta éktelenkedik előtte az atelierben.

— Nagyon érdekel ez a bolondság, amin itt gyömöszölsz?

— Szeretem. Hónapok óta ezzel a témával élek.

— Hm! Különös.

— Majdnem oly különös, ha egy holt dolgot szeretünk, mintha egy élő nem szeretünk. Engem teljesen leköt ez a téma, mert úgy érzem, mintha a véremből lenne.

— Malicizózus vagy, fiam! Fájnak a célzásaid.

— Kevésbé fájna, ha célzások nélkül mondanám ki, ami itt fojtogatja a torkom esztendő óta?

— Gyorsabban tud lennék rajta, tehát nem kinezna annyira.

— Ezt igazán nem akarom. De tudod, különösnek tartom, hogy öt esztendeje, amióta itt

élek Párisban, nem vettél annyi fáradságot magadnak, — minden szavát erősen megnyomta, — hogy tekinteted egy pillanatra is elvond attól az üzlet nevéi bolondságtól, mely emlékezetem óta folyton előttem éktelenkedett. Csak csodálkozom, hogy öt esztendő óta ma veszel észre először. Nem gondolod, hogy ez van olyan különös, mint az, hogy én a jelenlétben is vagyok oly hálátlan és e készülő szoborba merülök el? Néhány perce csak és már is neheztelsz. Tőlem öt esztendő alatt sem hallottál panasz-szót.

— Az a bolondság, fiam, az Élet volt.

— És ez? — A fiatal Szoma (ez volt a művészi pseudonym-je) rámutatott a szoborra.

— Csak utánzása az Életnek. És ez még nem okozott oly fájdalmat és csalódást neked, hogy kénytelen lettél volna eltaszítani magadtól.

Szoma mosolygott. Az öreg megerősítette állítását.

— Ez burzsoá feifogás, — mondta a fia, aki elvörösödött. — A művész sohasem reprodukál. Ez az Élet újraélése. Maga a megélhetés, sőt talán annál is több.

— Ti művészek mind orthodoxok vagytok és csak egy igazságot ismertek: a saját hazugságokat.

— Ti meg, atyám, csak egy hazugsággal tudtok összeférni: a saját igazságokkal. Hogy melyik paradoxon áll közelebb az Élethez, azt igazán csak az Élet döntheti el. De, hogy az Életnek hozzánk, művészekhez több köze van, azt én éppen oly szentül hiszem, mint amilyen szentül te tagadod. Egyet azonban biztosan tudok, hogy nincs az a finom disztinkció, mely meg tudná mondani, hogy hol kezdődik a hazugság és hol végződik az igazság.

— Minden hazugság, amit elhiszünk: igazság. Minden igazság, amit nem hiszünk el: hazugság.

— És amibe se liinni, se hitetlenkedni nem merünk?

— Az a kételkedés. Látod, fiam, én nem mertem liinni a te hazug álmaidban és nem mertem hitetlenkedni a saját igaz tapasztalataimban...

— És mit hiszel most? Igaz tapasztalataid hazugnak nyilvánultak, az én hazug álmaim pedig igaznak. Te a gazdagságból, a pompából lekerültél a tönk ingoványába, én pedig feljutottam a dicsőség kincstárába, a gazdagság fényébe.

— Most? ... Most már egyikbe sem hiszek. Mind a kettőben csalatkoztam. Az én korombar azt hiszem, mindenki erre az eredményre jut.

— Tehát nem is kételkedel már.

Az öreg elgondolkozott. Aztán határozottan mondta:

— Nem. A kételkedés magával hordja a reményt. Ha én kételkedni tudnék, talán élni is szeretnék még.

Szoma most hirtelen ránézett az apjára.

Szomoru, gyűrött, hideg és részvétlen arcot látott maga előtt. Olyasmit érzett, mintha hideg borzongás futott volna rajta végig. Érezte, hogy igazságtalan volt az apjával és mély, őszinte megbánás kapta meg. Egyszerre, mintha gyors képekben, egy pillanat alatt, az egész élete lepergett volna az emlékében. Az utolsó öt esztendő, életének ez a gyönyörű, küzdelmes és diadalmá- moros periódusa. Minden, amit nyert: a valóra vált szin pompás álmo és minden, amit elvesztett: maguk az álmok. Most hirtelen jött rá, hogy ő már sohasem szokott álmot élni. Néki már minden álmotalan valóság csak. Semmi után sem

lehetetlenné teszi — december harminczegedikéig nem lép életbe, a leg-súlyosabb gazdasági krízis elé megy az ország.

A kormány e fogós dilemmából becsületesen keresi a kivezető utat s azt hiszi, hogy azt az egy paragrafusos törvényben megtalálta. Aki emiatt a mai rezsimet meg akarja buktni, ezt csak úgy merészelje, hogy ha jobb ötlete van a rend és közgazdasági biztonság helyreállítására.

A kiegyezés egy szakaszban.

— A miniszterelnök Bécsben. —

Budapest, november 21.

Az elnökválság izgalmai lecsillapodtak és ma ismét a kiegyezés sorsa volt az, amely a horvátok obstrukciója miatt első sorban foglalkoztatta a politikai világot.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsben járt és délelőtt a királynál is volt kihallgatáson. Utazásának főczélja az volt, hogy egyrészt a királynak tegyen jelentést a politikai helyzetről, másrészt az osztrák miniszterelnökkel tárgyalja a kvóta-kérdésben, mert a zavaros viszonyok miatt aligha lehet majd a kvóta-törvényt tető alá hozni. A fölemelt kvótát az első évre a királyi döntés fogja megállapítani.

Idehaza ezalatt a kiegyezésnek egyszakaszos fölhatalmazási törvény alapján való életbeléptetésének kérdése volt napirenden. A képviselőház folyosóján gróf Andrássy Gyula, este a függetlenségi pártkörben gróf Apponyi Albert mutatták ki meggyőző érvekkel, hogy a horvát obstrukció által tanusított kényszerhelyzetből ez az egyedüli kivezető út, amely mindenben megfelel a törvényes fölhogásnak és az alkotmányosság elvének.

Gróf Apponyi Albert később résztvett a budai Vigadóban a fővárosi függetlenségi pártok lakomáján, amelyen igen jelentőségű politikai beszédet mondott. Kitérjeszkedett a mai helyzet minden visszásságára és megmutatta az utat, amelyen a kormány haladni akar, hogy az országot a mai állapotból kivezesse. És az a foly-

tonos tetszés, amely gróf Apponyi beszédét kísérte, bizonyosság arra, hogy ez az út a helyes.

Részletes tudósításunk ez:

Wekerle a királynál.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Bárczy István miniszteri titkár kíséretében Bécsbe érkezett s a magyar Házban szállott meg. Délelőtt tíz órakor a miniszterelnök az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol báró Beck miniszterelnököt látogatta meg, onnan pedig Schönbrunnba haitatott, ahol a király tizenegy órakor külön kihallgatáson fogadta.

A bécsiek rendkívül érdeklődtek dr. Wekerle miniszterelnök mai bécsi tartózkodása iránt, mert tudták, hogy a miniszterelnök a kiegyezés sorsát erősen befolyásoló ügyekben tett előterjesztést a királynak. A mikor a miniszterelnök a kihallgatásról visszatért, a magyar miniszteriumban egész sereg bécsi újságíró várta, s elhalmozta kérdéseivel. A miniszterelnök elmondott annyit, amennyit elmondhatott. A többi között azt, hogy utja a horvát dologgal van összefüggésben, s hogy ő bizton hiszi, hogy a kormány elkészül a horvátokkal, és pedig úgy, hogy a bán rendezi majd el a dolgot. Arra a kérdésre, hogy a bécsi utazása összefüggésben van-e a kiegyezési törvényjavaslattal egy meghatalmazó törvénnyel való életbeléptetésének tervével, Wekerle azt válaszolta, hogy már a kiegyezés megkötésekor gondoskodás történt a maihoz hasonló eshetőségről. A magyar kiegyezés létrejötte december 31-ikére biztosra vehető.

A miniszterelnök délelőtti tanácskozása báró Beckkel a kvóta kérdésével volt összefüggésben. Valószínűleg arról a tervről volt szó, hogy a kvóta megállapítása ne a parlament utján történjék, hanem a kormányok egyöntetű előterjesztése alapján.

Beavatott osztrák politikai körökben a magyar miniszterelnök mai bécsi utjának céljáról a következőket mondják:

Tegnap a magyar minisztertanács, mint utólag kiszivárgott, elhatározta, hogy Wekerle ma Bécsbe menjen s jelenjék meg kihallgatáson ő felsége előtt s egyben lépjen érintkezésbe az osztrák miniszterelnökkel. Az audienciának főképpen az volt a célja, hogy a miniszterelnök tájékoztassa az uralkodót azokról a nehézségekről, amelyek a magyar parlamentben a kiegyezési javaslatok parlamenti letárgyalásának útjába gördültek. Ezenkívül Wekerle a mai kihallgatáson a horvát ügyek érdemleges

részét is szóvátette és kifejtette ő felsége előtt a magyar kormány álláspontját.

Miután Wekerle miniszterelnök Schönbrunnból a királyi kihallgatásról visszatért, beszélgetésbe elegyedett a bécsi és a budapesti lapok több tudósítójával, akik elsősorban azt a kérdést intézték a miniszterelnökhöz, hogy tervezi-e a magyar kormány és ha igen, milyen rendszabályokat vett tervbe avégből, hogy elébe vágion a horvátok ellenállásának a kiegyezés parlamenti letárgyalásával szemben és hogy ez az ügy szóba került-e a mai kihallgatáson?

Wekerle miniszterelnök így felelt:

— A horvátokkal majd csak végezni fogunk. Az a bán dolga lesz odalent.

A hírlapírók aztán azt tudakolták, hogy volt-e szó az audiencián a magyar kormány által tervbe vett felhatalmazási törvényjavaslattól a kiegyezéssel kapcsolatosan és vajjon ő felsége megadta-e hozzá az előzetes szentesítést?

— Már a kiegyezési javaslatok benyújtásakor meg volt a felhatalmazásunk — válaszolt Wekerle.

Végül azt kérdezték a hírlaptudósítók a miniszterelnöktől, vajjon a fölmerült nehézségek következtében remélhető-e, hogy ez év december 31-ikéig letárgyalja a magyar parlament a kiegyezési javaslatokat?

Wekerle így felelt:

— Igen. Feltétlenül.

Wekerle miniszterelnök délután meglátogatta báró Aehrenthal külügyminisztert, azután pedig hosszasan tanácskozott Korytowski pénzügyminiszterrel, aztán báró Beck miniszterelnökkel. Beavatott magyar politikai körökben a helyzetet kedvezően ítélik meg. Wekerle miniszterelnök az esti vonattal visszatért Budapestre, ahova este kilencz órakor érkezett meg.

Andrássy nyilatkozik.

A képviselőház folyosóján a tegnapi izgalmaknak nyoma is alig akadt. Az elnökválságot elintéztéknek látják és a képviselők, akik különben nem valami tulságosan nagy számban jelennek meg a Házban, főképpen az egyszakaszos kiegyezési törvény tervével foglalkoztak.

A tulnyomó többség helyeselte a kormány tervét s azt állította, hogy ez csak preventív intézkedés, amely precedens nem lehet, a másik, kisebb része a képviselőknek azt hangoztatta, hogy a törvényjavaslathoz csak akkor járulhat hozzá, ha abban kitüntetik, hogy meddig maradnak hatályban a törvényjavaslattal január elsején életbeléptetendő kiegyezési javas-

kell kinyújtani a kezét, mert már mindent elért. Már nem érzi az ihlet lázát, remegését és pusztító gyönyörét. Az ő élete egyetlen, folytonos ihlet. Amihez csak hozzá nyul, az művészet, kristálytisza, isteni művészet, amit csak az ihlet kiválasztott pillanatai tudnak produkálni. Neki már nem kell törekedni, nem kell keresni, mert ő már végkép megérkezett, mert már mindent megtalált. Neki csak meg kell gyurni az anyagot, alá kell írni a nevét és az emberek vakon esküsznek az alkotására. Most először gondolt arra, hogy talán mégsem isteni rendeltetésből művész ő, hanem mert az emberek annak mondiák. Nem az Isten, hanem az ember lehelte belé a lelket: a művész lelkét. És ebben a pillanatban elvesztette a hitét az emberekben. És elvesztette a hitét önmagában is. A művészetben pedig csak egy nagy hazugságot látott. És nevetségesnek találta, hogy eddig hinni tudott benne.

Vadul turta fel a múltját, jelenjét és jövőjét, hogy megkeresse azt, amiben egykor hitt, amiben hinni tudna . . . és nem talált semmit. Érezte, hogy ezen kétségbe kell esnie. De nem, nem . . . meg akarta nyugtatni magát. Agyrém az egész. És minden áron kételkedni akart a hitetlenségében. Minden érvet felhozott maga ellen, be akarta bizonyítani magának, hogy kell lenni oly momentumnak az életben, amelynek hinni tudjon, torkon ragadta önmagát, hogy legalább a hitetlenkedésén kételkedjen és még sem tudott kételkedni.

Egyszerre, mintha az atyja szépen, lassan átrakta volna szívébe a kialudt, jéghideg parazsakat, fagyos közönyt érzett és valami tompa fájdalmat, mintha narkózisban, csorbult késsel agydarabokat operálna ki egy brutális kéz a koponyájából. Ránézett az atyjára, aki merev, kifejezéstelen tekintettel vizsgálta a szobrot

— Tetszik? — kérdezte a fia önkéntelenül. Biztosan tudta, hogy tagadó választ kap.

— Igen. Rendkívül.

A művész gyanakodva nézett az apjára. Kereste arcán a guny kifejezését, de ahelyett csak egy melankólikus, nagyon fájdalmas vonást fedezett fel. Talán csak próbára akarta tenni az éreget, amikor megkérdezte tőle:

— Tudod mit ábrázol? Azt hiszem eltaláltam: „A jövő”-t, a reményteljes, az életet tápláló jövőt akartam szimbolizálni.

— Majdnem eltaláltam. Azt gondoltam, „A múlt” szimbóluma. Az én múltamé.

A szobrász atyjáról a mintára nézett és úgy találta, hogy az atyjának igaza lehet. A keményen modellált férfi nyílt tekintete, melylyel sasként vizsgálta a jövője perspektíváit, mintha megtörött volna, resignáltan, busan meredt maga elé. Az aczélosan dagadó izmok petyhüden, laposan, puhán emelkedtek ki a test tömegéből és a hatalmas mellkas, mely szabadon várta az Élet legbrutálisabb támadását, összeroppant, mint egy ólomdarab a vaskalapács súlyos csapása alatt.

Hogy mindezt csak most vette észre? Ebben a pillanatban meg volt győződve, hogy mindazt, amit előbb az atyjának mondott, nem ő mondta, hanem egy másik, egy fiatalabb Én-je, akit már öt év előtt eltemetett magában. Most, amint a szobrot vizsgálta, olybá tűnt neki, mintha nem egy életerős, aczél-idegzetű férfiről mintázta volna, hanem arról a töpörödött, csendes, beteg öreg emberről, aki mint a kiszáradt fenyő áll most itt mellette és kiegészített szemének közönyös tekintetével hidegen nézi őt végig a fejétől a cipője talpáig. Sehogy sem értette. Hónapok óta a lelkében élt ez a téma és ime, a saját jövője helyett az apja múltja

került ki a kezei közül. Vajjon ez az öntudatlan konkluzió nem jelenti-e azt, hogy ami az atyja múltja, az az ő jövője? . . .

Az öreg Szommer, mintha csak a fia gondolatát folytatta volna, amikor megszólalt:

— Fiam, én nem jöttem kérti hozzád, én adni jöttem. Mindenemből ki vagyok fosztva. És csak az adhat, kinek magának semmije sincsen. Akinek van, az mindig arra gondol, hogy maradion is. Nekem már nem kell, hogy maradjon. Azért jöttem csak, hogy az Élet helyett én tanítsalak meg arra, hogy mi az, amiben hinni lehet. Borzasztó, ha az Élet maga rántja le magáról a zaysi leplet. Én óvatosan huztam félre neked. Nekem egyszerre és kiméletlenül hullott le. Ne higgyél fiam a jövőben, a jövő a véletlenségek játéka, hinni csak a múltban lehet. Jó vagy rossz a múltad, csak is abban higgyél. Ha megcsalt, tudod, hogy megcsalt, ha szeszélyes volt hozzád, tudod, hogy szeszélyes volt, ha őszinte volt, tudod, hogy őszinte volt, de mit tudsz a jövőről? Semmit. Azt se tudhatod, hogy van-e egyáltalán jövőd. A jövőben csak akkor lehet hinni, amikor már a — múlté. Az én jövőm — látod — az már a múlt.

Elhallgatott. Fénytelen, kifejezéstelen szeméből lassan egy könnyesepp pergett le. A fia ránézett és sehogy sem tudta az érzésnek azt a forrását elképzelni, mely ezt a könyvet kiválasztotta. Az öreg mereven nézett maga elé, mintha csak a tél hidege csalta volna a könyvet pillájára. De Szoma még is úgy érezte, mintha égetve, perzselve a szívére hullott volna. Kinzó fájdalom érzett.

Megfordult és vad, szinte hisztérikus dühvel, pusztá ököllel verte szét a szobrot.

latok. Fix határidő nélkül a törvényjavaslat ellen foglalnak állást.

A maga egészében csak Polónyi Géza rosszalta a javaslatot. Nagyobb csoport képviselő előtt így nyilatkozott:

— A kormány javaslata a legveszedelmesebb precedens. Ilyen módon a jövő Tiszája vagy Perczele minden törvényjavaslatot átkergethet a parlamentben. A javaslat törvényerőre emelkedését minden módon meg fogom akadályozni. Lesz még kilenc ember, aki a harczban mellettem lesz.

A volt igazságügyminiszter fejtegetéseivel szemben Kmetty Károly kimutatta, hogy a javaslat nem ütközik törvénybe. A magyar közjogi összes elveinek és szabályainak szigorú és behatár mérlegelése után jött rá erre s meggyőződött, hogy a közjogászok között erre nézve nincs eltérés.

Polónyi a fejét rázta, mire Kmetty így szólt:

— Nevez meg csak egyetlen törvényt is, amelybe a kormány javaslata ütközik.

Polónyinak hirtelen nem jutott eszébe ilyen.

Az ülés vége felé gróf Andrássy Gyula a függetlenségi párt disszidensei előtt igen érdekes és nagyfontosságú nyilatkozatot tett az egyszakaszos kiegyezési törvényről.

Gróf Andrássy Gyula délután két óra tájban átsétált a baloldali folyosóra, ahol Farkasházy Zsigmond disszidens 48-as képviselővel találkozott. A belügyminiszter a következő kérdéssel fordult Farkasházy-hoz:

— Nos, megobstruáljátok az egyszakaszos kiegyezési törvényt?

— Ezzel a kérdéssel — felelte Farkasházy — mi, a disszidált 48-asok még nem foglalkoztunk. Vannak azonban kétségtelenül aggodalmaink. Ugy tartjuk, hogy ez az egyszakasz alkotmányjogi sérelem. Aztán a házszabályokat is érinti.

— Ez téves feltevések — mondta gróf Andrássy. — Sem az alkotmányjogi sérelemtől, sem a házszabályok akármiféle sérelméről itt nincs szó. Jövőre nézve ez semmi bajt nem jelent. Ezt biztosítja a körülmény is, hogy a kormány egyenesen rájuk is apellál, hogy meg tudjuk szavaztatni, ha a magyar képviselők nem csatlakoznak a horvátokhoz, akik nyilvánvalóan meg fogják obstruálni. Ha pedig mi az egyszakaszt nem tudjuk majd keresztülvinni, akkor meg pláne nem kell félnetek, hogy a jövőre nézve ez veszedelmes precedens lehet.

— Nektek magyar képviselőknek azonban — folytatta Andrássy — meg kell szavaznotok a kiegyezést. Ez kötelességtek a kormány nehéz helyzetével szemben.

Ekkor már nagy csoport vette körül gróf Andrássy Gyula belügyminisztert. Körülötte voltak gróf Semsey László, Emödy József, Lengyel Zoltán, Szász József, Nagy György, Bakonyi Samu, Laehne Hugó, Szatmári Mór, Mezőfi Vilmos, Lányi Mór és mások.

Lengyel Zoltán így szólott a belügyminiszterhez:

— Az egyszakaszos javaslat miatt én megbuktatom a kormányt. Más körülmények között ezt nem tenném, de nekem nem tetszik a kormány mai összeállítása. Irántad, kegyelmes uram, a legnagyobb bizalommal vagyok, de bizalmatlan vagyok Wekerle ellen.

— Ez csak a te nézeted — vágott közbe Farkasházy — mert mi nem akarunk kormányt buktatni.

— Nagy hálával fogadnám, — felelte gróf Andrássy Gyula — ha a kormányt megbuktatjátok, csak ne obstrukcióval és nem most, amikor a horvátok obstruálnak.

— Mégis veszedelmes dolog az egyszakaszos javaslat — mondta most Farkasházy — mert a törvényhez alig lehet hozzászólni és módosítani nem lehet.

— Nemzetközi szerződést úgy sem lehet módosítani — felelte gróf Andrássy — hozzászólni azonban most is lehet. Nem tudom és nem is értem, miféle alkotmányveszedelem rejlik abban, hogy egy javaslat egy vagy több szakaszból áll-e? A kormány a kiegyezéssel áll vagy bukik. Ez bizonyos, de az egyszakaszos javaslattal éppen a többség jogát akarjuk biztosítani.

Farkasházy közbeszólt:

— Egy esetben az egész magyar parlament a kormány mellé állana, ha tudniillik a minisz-

terek valami formában az önálló magyar bank felállítására garanciát nyújtanak.

— Ez kivihetetlen — jegyezte meg gróf Andrássy. — Tudjátok nagyon jól, hogy a kiegyezési tárgyalások alkalmával a kormány lekötötte a szavát, hogy a kiegyezés komplexumából a bankkérdést kikapcsolja. Becstelenség volna, ha most bárminő deklarációval megszegné ezt az ígéretet.

— De talán a parlamenti többség találhatna valami módot, hogy az országgyűlésben nyilatkoznék az önálló nemzeti bank szükségességéről — jegyezte meg Nagy György.

— Ezt is lehetetlennek tartom, mert ezáltal a kormány fonák helyzetbe jutna a saját többségével szemben. A kormánynak ez esetben távoznia kellene.

— Tehát ilyenformán semmi garanciánk sincs arra nézve, hogy az önálló bank felállítatik?

— De igen van — felelte a miniszter. — A garanciát én abban látom, hogy az önálló magyar nemzeti bankot az ország többsége akarja. Ennek következtében a nemzeti bank meg is lesz.

— De kegyelmes uram nem helyesli — szölt közbe az öreg Szappanos.

— Hogy én helyeslem-e vagy nem, mellékes kérdés. Én nem vagyok pénzügyminiszter, a bank ügye nem hozzám tartozik. A többség kívánja az önálló bankot és én nem csinálom meg a közös bankot, minthogy tudomásom van róla, hogy az ország nem akarja. Ha a kérdés aktuális lesz, vagyis 1910-ben és én akkor úgy vélekedem, hogy a nemzeti bank szükségtelen, akkor egyszerűen lemondok és átadom a helyemet annak, aki szükségéről meg van győződve.

— Tehát a magyar bank dolgában nem kapunk garanciát. Akkor legalább a választói jogban kellene valamit tenni.

Andrássy legyintett a kezével.

— Az készen van. Ha a kiegyezést megszavazzátok, megkapjátok az általános választói jogot is.

— De ha nem? — kérdezte valaki.

— Akkor arra sem kerül a sor.

Gróf Andrássy Gyula komoly és megfontolt kijelentései nagy hatást tettek a képviselőkre.

Báró Bánffy az obstrukció mellett.

Báró Bánffy Dezső a képviselőház folyosóján ma hosszasan nyilatkozott a kiegyezés életbeléptetésére vonatkozó egyszakaszos törvényjavaslatról.

Kijelentette báró Bánffy, hogy a kormánynak ezt a tervét a parlament kijátszásának tartja. Az egyszakaszos életbeléptetési törvényjavaslatban az alkotmány súlyos megsértését látja, mert ez tulajdonképpen a rendeletekkel való kormányzást leplezi. A maga részéről nem csodálna és megértené, ha ezt a törvényjavaslatot a magyar képviselők megobstruálnák.

A függetlenségi pártkörből.

A függetlenségi pártkörben ma este gróf Apponyi Albert az összegyűlt párttagok előtt nyilatkozott a kormánynak arról a tervéről, hogy a törvényhozás által adott fölhatalmazás alapján szándékozik a kiegyezést életbe léptetni. A képviselők, akik különben csak kis számban látogattak föl a körhelyiségbe, éppen erről a kérdéstről beszélgettek, amikor gróf Apponyi Albert belépett a társalgó-terembe. Rögön körülöfögték a minisztert, aki bevezetésül annak a reményének adott kifejezést, hogy a magyar képviselők nem fogják támogatni a horvát obstrukciót és nem fognak nehézségeket gördíteni a fölhatalmazási törvényjavaslat megszavazása elé. Rámutatott gróf Apponyi Albert azután arra, hogy ellenzéki korában ő is vett részt obstrukcióban, de sohasem tört az állam érdeke ellen. Már pedig most a legfőbb államérdek kívánja a kiegyezés megszavazását. A gazdasági élet minden terén a legnagyobb fölfordulást okozná, ha a kiegyezés január elsején nem léphetne életbe. Akkor egyszerre megszűnik a bankszabadság és mi bank nélkül állunk. Böven fejtegette azután ennek az állapotnak következményeit. Végül nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a kormány terve semmiféle alkotmányvétséget sem képez, mert hiszen a kiegyezést azután a maga rendes módja szerint törvénybe iktatják.

A képviselők helyesléssel fogadták a miniszter fejtegetéseit és azután számosan átkisérték

Apponyit Budára, ahol a fővárosi függetlenségi pártok lakomáján mondott nagyjelentőségű beszédet.

Apponyi a helyzetről.

A fővárosi függetlenségi pártok ma este nyolcz órakor tartották meg havonta tartani szokott közös vacsorájukat a budai Vigadó nagytermében, ezuttal a II. kerületi függetlenségi és 48-as párt vendéglátásával. A lakomának különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy megjelent ott gróf Apponyi Albert kultuszminiszter is, aki ezt az alkalmat nagyfontosságú politikai nyilatkozatok tételére használta fel. Kivülre megjelentek Déry Zoltán államtitkár, gróf Batthyány Tivadar, gróf Teleki Arvéd, dr. Sággy Gyula, Németh Imre, Szabonyi Antal, Gotthard Sándor, Várnay Imre, Nagy Dezső, Bottlik István, Meltzer Géza, Hódy Gyula orsz. képviselők és még számosan.

Az első felköszöntőt Németh Imre orsz. képviselő mondta, aki a II. kerületi függetlenségi és 48-as párt nevében üdvözölte a jelenlevő képviselőket. Utána dr. Sággy Gyula orsz. képviselő a megjelent fővárosi polgároknak írtette poharát.

Sággy beszéde közben érkezett meg gróf Apponyi Albert miniszter, akit meleg tapsviharral és éljenzéssel köszöntöttek. A második fogás után gróf Apponyi Albert emelkedett szólásra lelkes tapsoktól fogadva és feszült figyelem mellett a következő beszédet mondotta:

Apponyi beszéde:

Igen tisztelt elvtársak! Örömmel ragadtam meg ezt az alkalmat, hogy a fővárosi függetlenségi párt-szervezetek közös baráti összejövetelén jelen lehessenek, nemcsak azért, mert mindig jól esik, különösen itt, ebben a fővárosban, ahol elveinknek országsszerte már befejezett diadala még súlyos küzdelmekbe fog kerülni, ha ezen elveknél lelkes hűvel találkoznak, hanem azért is, mert olyan óráit éljük át a mi közéletünknek, melyben egy alkotmányos, a népakarat őszinte megnyilvánulásában gyökeredző kormány szükségét érzi annak, hogy minél élénkebb összekötést tartson fenn a közvéleménnyel, (Élénk helyeslés) különösen azokkal, akik támogatását nem a régi divatu mameluksággal, hanem a benső független meggyőződés révén óhajtja bírni és másként nem is nyerhetné el. (Élénk helyeslés.)

Nehéz órák.

Nehéz és súlyos óráit éljük most közéletünknek. És én hangsúlyozom ezt a szót: óráit. Olyan órákat, amelyekről lehetetlen a nemzeteket megkímélni, midőn meggyökeredzett visszaéléseknek rendszeréből azokat át kell vezetni egy szebb, egy a nemzeti és az emberiségi eszményeknek megfelelőbb állapotba. (Ugy van!) Ilyenkor beállanak az átmeneti idők, amikor a régi, az elmult, a megvert, de vereségben megnyugodni nem tudó rendszereknek emberei azt mondják: Hiszen kérem, most rosszabb minden, mint előbb volt.

És hát lehet ennek valamelyes indokolását is adni. Ha egy lakást takarítunk, ha mind azt a port, amely békésen meghuzta magát a butorok alatt, a kékperetek mögött, a függönyökön, ha mind azt a port a seprűvel eltérbe kell hozni, ha surolni kell, ha csurog mindenünnen a víz, amelynek segítségével el kell távolítani a lakásnak ősi, összehalmozott anyagait, akkor természetesen ezekben a pillanatokban az a lakás rendtelenebbül néz ki, mint előbb, mikor ez a sok por és azok az anyagok békésen meghuzták magukat rejtékhelyeikben. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.) De ezért a surolásnak, a takarításnak ezen muló zavarain keresztül kell menni. Hát ilyen időköt élünk mostan és ezen időknek leg-súlyosabb óráit éppen ebben a pillanatban éljük, amikor a kormánynak gondoskodnia kellett az ország közgazdasági állapotainak folytonosságáról, amidőn egy vis maior, törvénytelen alakban bár, de a külföld részéről bona fide megkötött szerződéseknek kényszerhelyzete folytán pártunk egyik sarkalatos elvének, a vámtérület tényleges elkülönítésének megvalósítását lehetetlenné tette, midőn tehát így alkudoznunk kellett egy erős és kemény ellenféllel, aki el volt határozva arra, hogy ennek a helyzetnek előnyeit ki is használja és alkudoznunk kellett úgy, hogy legerősebb fegyverünk nem volt kezünkben. (Élénk helyeslés.)

A kiegyezés.

Megkötöttünk egy alkut, amely az én meggyőződésem szerint az adott helyzetben a legjobb volt, amelyet csak elérni lehet, amely a életbe lép, megadja a lehetőséget arra, hogy az országnak közgazdasági erejét tiz nyugodt esztendő alatt fejleszthes-sük és ami annak legnagyobb érdeme, elhárított minden képzelhető akadályt annak az utjából, hogy 1917-ben a teljes közgazdasági önállóságot tényleg keresztülvigyük. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

A közgazdasági önállóság, ez az a cél, amely előttünk lebeg, ez az a irányító csillag, amelyre tekintetünket folyton-folyton odaszegezve tartjuk. (Lelkes éljenzés és taps.)

De a közgazdasági önállóság megvalósításának, miután most formai akadályait mind elhárítottuk, az anyagi előfeltételeit is létesítenünk kell azáltal, hogy az adott keretekben is folytatható erőteljes, célzatos és következetes közgazdasági politikával az erőviszonyokat köztünk és Ausztria között kiegyenlitsük, hogy azután az az átmenet minden nagyobb, minden érezhetőbb zökkenés nélkül megtörténhessen. (Éljenzés.)

Hát tisztelt barátaim, ezt a helyzetet, ezeket a nagy érdekeket méltányolta óriási többségében a függetlenségi párt, midőn teljes átérzésével annak a súlyos felelősségnek, amely őt is terheli az országgal szemben, teljes átérzésével mindazoknak a visszásságoknak, amelyek ezen gazdasági kötés egyes részleteivel össze vannak kötve és amelyeknek súlyát senki sem érzi jobban, mint mi, akik elsősorban vagyunk felelősek, mégis — mint mondám — tulnyomó többségben arra határozta el magát, hogy ezt a kötetést elfogadja és mondhatni, az ország közvéleményének széles rétegei a függetlenségi pártnak ezen állásfoglalását megerősítették, magukévá tették. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

A horvát obstrukció.

Most azonban egyszerre előttünk áll egy materiális akadály. Nem a nemzeti ügyért nálunk erősebben buzgólkodó, jobban hevülő, türelmetlenebbül előre iparkodó elemek részéről, hanem olyanok részéről, akik a magyar nemzet belső ellenségének szerepére vállalkoztak — bár mi nekik arra okot nem adtunk — ezek részéről az idő rövidségében rejülő akadályokat fel akarják használni abból a célból, hogy ennek az évnék végén minden törvényes intézkedésnek hiánya álljon be közgazdasági állapotaink rendezésében és így vagy a közgazdasági kaosz létesüljön, vagy az alkotmányos életnek folytonosságában álljon be hézag. (Ugy van!)

T. barátaim! Ebben a helyzetben a kormánynak első kötelessége gondoskodni arról, hogy ez az ármány, a haza elleni ezen pártütés célt ne érjen. (Hosszantartó viharos helyeslés és éljenzés.) Gondoskodnia kell olyan módokról, amelyek részleteibe itt nem bocsátkozhatom, hiszen más helyen kell elsősorban azok bírálatának eszközölnie, hanem olyan módon, hogy hitlenek ne legyünk multunkhoz, amely nekünk éppen a törvényességnek elkövetett sérelem elleni küzdelemben szerzett diadalt, úgy, hogy az általunk alkalmazható fegyverek tárházából a törvényesség — legyen az törvény vagy házszabály — minden megsértésének eleve kizárva kellett lennie. (Élénk helyeslés.)

Az ellenzék feladata.

Hát t. barátaim, ebben a helyzetben valóban számítanunk kell minden jó magyar hazafi támogatására. Én, ha ma ellenzéki ember volnék, azt a kormányt, amely ilyen helyzetben az ország egy lényeges érdekét a törvényességnek és az alkotmánynak megsértése nélkül az egyedül lehetséges módon megóvni iparkodnék, ezt a kormányt én ebben nem gótlánám. (Élénk helyeslés.) Fentartanám magamnak, hogy utólag felelősségre vonjam a kormányt azért, hogy nem ő volt-e részben, vagy egészben előidézője annak a helyzetnek, de magának a helyzetnek kibonyolításába való gátverést nem tudnám összeegyeztetni az én hazafias lelkiismeretemmel. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps.) Így írtam el én mindig hosszú ellenzéki pályám alatt. Ilyen eljárást követnék most is, hogy ha ellenzéken volnék. Annál inkább remélhetjük, annál inkább várhatjuk, hogy ebben a súlyos helyzetben és ezekben az országra nézve válságos órákban azok támogassanak minket vállvetve, habozás nélkül, apró kételyeknek háttérbe szorításával is, akiknek bizalmát eddig élveztük és akiknek bizalmára — tiszta lelkiismerettel mondhatjuk — méltatlanokká nem lettünk egyetlen egy cselekményünk által sem. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

A függetlenségi párt helyzete.

Igaz, ebben az átmeneti időben velünk együtt a minket támogató függetlenségi pártnak magára kell vennie még némely ódiomot is — a rövidlátók szemében. El kell viselnie azt, hogy olyan oldalról, amelyen a függetlenségi eszméért való lelkesedés csak abban a pillanatban kapott lángot, amikor ugyanezeknek politikai ténykedése tette lehetetlenné a függetlenségi eszmék teljes megvalósítását, hogy azok részéről gunyolódással találkozzunk, hogy azok részéről vádoltassunk elveinknek hitlen elhagyásával, elveinknek megtagadásával, egyszerűen azért, mert mi azok megvalósításának útján az észszerűségnek parancsait követjük, mert azokat a falakat, amelyek előttünk állnak, részben lebontani, részben lépcsőzettel átláthatóvá tenni akarjuk és nem a fejfel való nekimenésnek a világtörténelemben eddig be nem vált módszerét követjük. (Élénk tetszés és éljenzés.)

El kell ezt viselni és ha valaki azt mondja, t. Barátaim, hogy a függetlenségi párt mindezekkel az erkölcsi áldozatokkal, amelyeket hoznia kell, magát lehetetlenné teszi, ne higgyenek annak; ezek muló árnyak, mert soha senki magát azzal le nem járja,

soha senki azáltal erkölcsi értécsökkenést nem szenved, soha senki azzal hivatottságának czimeit le nem rombolja, hogy minden adott helyzetben tekintet nélkül saját egyéni érdekeire, vonzalmaira, saját személyére nézve beálló következményekre, azt cselekszi, amit az ország érdeke követel. Azok a gyanúsítások, rágalomok, ugratások, amelyek a függetlenségi pártot környezik, elmúlnak, de hogy ha a függetlenségi párt az országnak ebben a súlyos helyzetében nem tudna hazafiai kötelességének teljes magaslataira emelkedni, hogy ha döntő órában még maradandóbb károkat szenvedne közgazdaságilag ugyanis megpróbáltatott szervezetünk a függetlenségi pártnak kötelességmulasztása miatt, akkor igenis nem muló árnyak volnának erre a pártra, hanem tönkre volna téve mindenünk, mert a nemzet tőle számon kérné veszélyeztetett jövőjét, számon kérné azt az utat, amelyet megnyitottunk és amelylyel egy rosszul értelmezett, rosszhiszeműség által elferdített elvűségnek mondva csinált parancsait torlaszolniák el utjából. (Lelkes éljenzés és taps.)

A szükség parancsol.

Ha a pillanat szükségleteinek meghozzuk ez áldozatot, akkor nyitva áll előttünk az ut az ország közgazdasági függetlenségének tényleges megvalósítására, hogyha a helyzet követelményei elől elzárkózunk, hogyha az országot a közgazdasági kaoszba süllyedni engedjük, hogyha ezáltal az ország közgazdasági megerősödését lehetetlenné tesszük, hogyha ellenkezőleg a nemzetnek közgazdasági organizmusát még meggyengítjük, akkor nemcsak most nem tudjuk kivívni az országnak teljes közgazdasági függetlenségét, hanem akkor olyan helyzetet teremtünk, melynek folytán vagy lehetetlenné, vagy legalább is kétségessé válik, hogy elérhessük ezt a célt akkor is, amikor annak semmi formai akadály nem lesz. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Tehát t. Barátaim, legyen ezen pillanatokban és ezen nehéz órákban mindnyájunkban férfias határozottság, legyen lelki szilárdság, amely nyilvánvaló rosszhiszeműséggel, vagy a belátásnak csekélyebb mértékével hozzánt intézett akár őszinte, akár nem őszinte, akárcsak ugratási szándékkal idevágott jelzéseknek fel nem ül, legyenek irántunk azzal a bizalommal, hogy mi a tekintetünket le nem vesszük arról a vezérszilagról, az ország függetlenségének, jelesül a közgazdasági függetlenségének kivívásáról. (Lelkes éljenzés és taps.)

Aki magának azt a fáradságot vette, hogy a kiegyezés neve alatt ismert meglehetősen nagyszámu nyomtatványokat elolvasta, — és én nem akarok senkit gyanúsítani, de általános tapasztalás szerint nem teszem fel, hogy mindnyájan, akik erősen kifakadnak ellene, maguknak ezt a fáradságot vették volna. (Hosszantartó derűltség.) ... Itt egy adoma jut eszembe. Egy német bölcész, aki elég nehezen érthető munkát írt, ami a német bölcészetnél néha megessett, egyik munkájának előszavában azt mondja, hogy aki kétszer nem akarja átolvasni könyvét, az inkább ne is vegye kezébe. Hozzáteszi a bölcész az előszóban, no most magamra fogom vonni az olvasó haragját, aki már megvette, megfizette, kétszer elolvastam nem akarja és most a pénzét sajnálja. De megvizsgálom ezt a vevőt is, mert van sok módja annak, hogy egy könyvet használni lehessen, anélkül, hogy elolvassuk, például bírálatot lehet róla írni. (Derűltség.)

Bocsánatot kérek a kitérésért, felveszem a mondatomnak fonálát ott, ahol elszakadt. Aki magának azt a fáradságot vette, hogy e nyomtatványok tömegét elolvasta, lehetetlen, hogy ne látta legyen azt, hogy amit az adott körülmények közt az ország függetlenségéből, még pedig úgy politikai, közjogi és gazdasági téren érvényesíteni lehetett, azt érvényesítettük, másfelől pedig és ez a legnagyobb momentum, hogy a legnagyobb gondal eltakarítottunk az ország utjából minden akadályt, ami 1917-ben a közgazdasági függetlenség kivívásának útját állhatta volna. Tehát bizonyítékát adtuk annak, hogy utján vagyunk. (Ugy van! Ugy van!)

Megszűnt a deklamálás.

Megszűnt az idő, amely megengedem, reánk nézve kényelmesebb volt, midőn pusztá deklamálásal, hirdetéssel szolgálhattuk függetlenségi elveinket, eljutottunk a megvalósítás stádiumába, de itt azután annál a levegőnél, amelyet a hang rezgésbe hoz, keményebb anyaggal van dolgunk. A tárgyaknak ellenálló képességével kell megküzdeni és meg is bírköznünk vele, csak legyen időnk hozzá és kitartás, következetesség, leromboljuk azt az alapot, amelyen egyedül épülhet fel a valóságos közgazdasági önállóság, t. i. a nyugodt helyzetben fokozatosan kivívható közgazdasági megerősödés. (Élénk helyeslés.)

A czélok, melyeket követünk, ugyanazok, amelyeket hirdettünk; a módszer pedig az, amelyet alkalmazni kell, midőn már nemcsak eszmékkel, hanem dolgokkal, tényekkel, igazi megvalósítással kell foglalkoznunk. Ameddig ezen az uton látunk bennünket, és csakis addig, de addig igenis támogassanak, ajándékozzanak meg továbbra is bizalmukkal, nem magunkért, akik szívesen engednők át ezt a nehéz munkát bárkinek másnak, ki arra rátermettséggel bír, de az országért, a nemzetért, a függetlenségi esz-

mékért, amelyeknek szolgálata most nehezebb, de érdemteljesebb, mint valaha és bármit is mondjanak némelyek, sikert ígérőbbek.

Gróf Apponyi Albert lelkes éljenzéssel fogadott beszéde után Ghilányi Mihály mondott felköszöntőt, amelyben gróf Batthyány Tivadart éltette.

Gróf Batthyány Tivadar párhuzamot von a kormánynak és fővárosi demokrata pártnak hazafias és szociális működése között, amelyből kiviláglik, hogy míg a nemzeti kormány úgy a tanítók, mint a vasutasok fizetését a lehetőség határáig felemelte, addig a demokraták ezen a téren nem tettek semmit.

Dr. Havas Rezső Kossuth Ferenczet, az országos függetlenségi párt vezérét éltette, Szobony Antal felhívta a kormány jelenlevő tagjainak figyelmét a fővárosi törvénynek sürgősen szükséges revíziójára.

Több felszólalás hangzott még el és a társaság, mely gróf Apponyi Albert kultuszminisztert távozásakor lelkes ovációban részesítette, még sokáig maradt együtt emelkedett hangulatban.

A főhatalmazási javaslat benyújtása.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki ma este visszaérkezett Bécsből, holnap a képviselőház ülésének elején beterieszti az egyszakosos kiegyezési törvényjavaslatot, amelynek tárgyalására a közgazdasági bizottságot már holnap déli tizenkét órára, a pénzügyi bizottságot délután öt órára összehívták.

A pénzügyi bizottság előreláthatólag szombaton már beterieszti jelentését a képviselőháznak, amely azután a házszabályok értelmében a jövő szerdán veheti tárgyalás alá a felhatalmazási javaslatot.

Ezzel aztán tárgyalanná válik Pilis István disszidens képviselőnek ma délben bejegyzett interpellációja, amelyben azt akarta mindenekelőtt megkérdezni a kormánytól, való-e az a szándék, hogy ilyen javaslatot előterjeszt. Azután azt szándékozott kifejezni, hogy a negyvennyolcas ellenzéknek nem volt szándékában a kiegyezési javaslatok parlamenti tárgyalása elé mesterséges akadályokat gördíteni, ha azonban a kormány valóban az egyszakosos javaslatot terjeszti be, akkor ez a csoport kénytelen volna előbbeni álláspontját megmásítani és a javaslat ellen éles harcot indítani.

Gróf Andrássy Gyula mai kijelentései után azonban aligha fognak a disszidensek obstrukciót kezdeni. A magyar kormány különben azt hiszi, hogy a horvátok és a függetlenségi pártból kiléptek obstrukciója ellenére is az egyszakos felhatalmazási javaslatot ez év végéig elintézheti, de ha ez az eset nem is forogna fenn, akkor a magyar kormánykörök nézete szerint sem járna komolyabb következményekkel, miután a magyar kormány felfogása szerint a vámközösség Ausztria és Magyarország között a tavaly Svájccezel kötött kereskedelmi szerződésben 1917-ig ugyanis le van fektetve, így tehát azok a következmények, amelyeket a kiegyezés létre nem jöveteléhez fűznek, nem állhatnak be többé.

A kvóta ügye.

A magyar kvótaküldöttség holnap délután hat órákor ülést tart, amelyen az osztrák kvótaküldöttség üzenetére adandó választ állapítják meg. Az osztrák deputáció üzenete már tegnap megérkezett Széll Kálmán címére, minthogy azonban Széll csak ma este érkezett haza Párisból, tartalma még nem ismeretes. Földes Béla, a magyar küldöttség előadója már elkészítette remunzióját, amelyben a mostani kvóta fönntartása mellett foglal állást.

A kormány körzetéből azt jelentik, hogy a kvóta dolgában előreláthatólag most is a király fog dönteni. Ez az eset akkor következik be, ha a parlamenti zavaros helyzet miatt nem jutna alkalom a kvótának idejekorán való tárgyalására. Ebben az esetben királyi döntéssel fogják két százalékkal fölemelni a kvótát.

A bécsi „N. Fr. Presse” mai számában jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök a kvóta ügyében királyi döntést akar provokálni. A felhatalmazási javaslat, amely a kiegyezési javaslatoknak rendelteti uton való életbeléptetését célozza, a felemelt kvótára nem terjed ki. A felemelt kvótáról törvényjavaslat ma még nincs, miután előbb a kvóta-bizottságoknak egymással meg kell egyezni. Ezzel összefüggésben különben felmerült az a terv, hogy vajon célszerű-e a

felemelt kvóta kérdését parlamenti úton elintézni. Földes Béla, a magyar kvóta-bizottság elnöke ugyanis a kvóta-bizottság egyik legelső ülésén kijelentette, hogy jelentésében a felemelt kvóta mellett nem foglal állást s ha ennek dacára mégis őt bízták meg az előadói tiszttel, ez azt jelenti, hogy a kvóta-bizottság maga is a felemelt kvóta ellen akar állást foglalni. Így tehát az osztrák és magyar kvóta-bizottságok megegyezése a kvóta fölemelésére nézve ki van zárva s ez esetben a parlamentek sem fognak megegyezni, különben a magyar parlament kénytelen lenne saját kvóta-bizottságát dezavualni. Felmerülne azután annak a szüksége, hogy az uralkodó állapítsa meg a kvótát, ami természetesen a két kormány megegyezése alapján történne. A kvótának illetően megállapítása természetesen csak egy évre történne de azután meg lehetne újítani.

A horvát obstrukció.

Az elnökválság elintézésével a képviselők érdeklődését az egyszakosos kiegyezési törvényjavaslat mellett a horvát obstrukció foglalkoztatta. A horvátok vígan folytatják az obstrukciót és napról-napra erős próbára teszik a magyarság türelmét. Sőt ma már Justh előtt azt is kijelentették, hogy az ő elnöklése alatt sem riadnak vissza a technikai obstrukciótól.

Justh ugyanis tegnap azt mondta, hogy a horvátok becsületszóra megígérték, hogy az ő elnöklése alatt nem nyulnak a házszabályviták fegyveréhez. A horvátok ma rögtönzött értekezletre gyűltek össze a jobboldali folyosón, ahol elhatározták, hogy Justhtól ez ügyben felvilágosítást kérnek.

Még tíz óra sem volt, amikor a horvátok felkerekedtek és Medakovic meg Supilo vezetésével Justh-t testületileg felkeresték az elnöki szobában. Ott Medakovic előadta, hogy részint a lapokból, részint magánemberektől úgy értesültek, hogy a horvátoknak a házszabályvitára vonatkozó ígéretét Justh közölte az újságokkal.

Justh kijelentette, hogy csak félreértésről van szó.

— Nem azt mondtam, hogy a horvátok végleg elállottak a házszabályvitáktól, hanem hogy arra a napra, amikor én először megjelentem a képviselőházban, ti megígértétek, hogy nem fogtok házszabályvitákkal obstruálni.

— Ez igaz — felelték a horvátok. — De csak arra az egy napra ígértük meg. Arról szó sem volt, hogy mi ezt a fegyvert kiadjuk a kezünkől.

Ilyenformán az ügy elsimult, de megtudtuk belőle, hogy a horvátok — akár szigorúan, akár enyhén kezelik a házszabályokat — a technikai obstrukciótól sem riadnak vissza.

A béketárgyalások — bár ma nem történt semmi — nem szakadtak meg. Eredményre azonban nagyon kevés a kilátás, mert a horvátok követeléseit teljesíteni nem lehet. Kívánják ugyanis Horvát-Szlavonország jelenlegi bánjának az eljöttét és oly bán kinevezését, akit csak megkérdeztetésük alapján lehetne kinevezni. A már szankcionált vasúti pragmatika miniszterrendeletileg lépjen életbe, de Horvát-Szlavonországban ne legyen publikálva. Ilyen precedens már volt és van Horvát-Szlavonországban. Küldjön ki a kormány rögtön regnikoláris bizottságot, amely megállapítja az összes közjogi sérelmeket. Nyilatkozzék a kormány, miképpen hajlandó orvosolni e sérelmeket és milyen garanciát nyújt, hogy a megbeszélés időben valóban jogorvoslás lesz.

A horvát-szerb koalíció ma este nem tartott értekezletet. A politikai helyzetben ugyanis a mai napon újabb mozzanat egyáltalában nem merült fel és így a konferenciának tárgya se lett volna. Medakovic Bogdán ma délután nem tárgyalt Justh Gyulával, a képviselőház elnökével, aki holnap előbb Wekerle miniszterelnökkel akar értekezni és csak azután fogja a horvátokkal való tanácskozásait folytatni. A horvát klubnak tagjai jelenleg teljes számban Budapesten időznek. Itt vannak Nikolics és gróf Kulmer főrendiházi tagok is, akik élénk részt vesznek a helyzet megbeszélésében.

Surmin György a képviselőház szombati ülésében interpellációt fog intézni a kereskedelmi miniszterhez a zágrábi villamos vasút engedélyezésének megtagadása tárgyában.

Zágrábról jelentik: A koalíció lapjai közötti polemikában a Narodni Noviny rámutat arra,

hogy a koalíció, abban az időben, amidőn a Starcevic-pártiak a horvát országgyűlésen obstruáltak, az obstrukciót elvben elítélte és a parlamenti elv negációjának jelentette ki. A koalíció lapjai akkoriban arra hivatkoztak, hogy az obstrukció veszedelmes és kétélű fegyver és hogy erkölcsi szempontból csak az esetben van némi jogosultsága, ha a nép többsége áll mögötte. Ezt az érvet azonban a koalíció az országgyűlésen ez idő szerint üzött obstrukciójának igazolására nem hozhatja fel, mert bizonyára senki sem fogja azt az állítást megkoczkáztatni, hogy a közös országgyűlésen, amelyben 400 magyar képviselő is helyet foglal, az országgyűlésen képviselt nép többsége az obstruáló horvát koalíció tagjai mögé sorakozik. Habár a vasúti szolgáltatási pragmatika ellen obstruáló politikai erkölcsi indokot hozhattak fel és a horvát képviselők azzal igazolták eljárásukat, hogy a szolgáltatási pragmatika nyelvére vonatkozó határozattal az alap-törvény, a kiegyezés egyoldalulag módosították és hogy ha a horvát képviselők akkor, amidőn obstrukcióba mentek, valószínűnek tarthaták, hogy ezáltal az említett határozatokat meggátolhatják, ez alkalommal ezek a mozzanatok egyáltalában nem állanak fenn.

Az elnökválság utóhangja.

Félhivatalosan jelentik: A tegnap megtartott miniszteri értekezlet határozatát, mely szerint a kormány szolidaritást vállalt a képviselőház elnökével minden olyan esetleges parlamenti tüntéssel szemben, mely a képviselőház elnökét arra indíthatná, hogy abból levonja a konzekvenciákat, ma több lap téves információ alapján úgy tünteti fel, mintha abban vonatkozást lehetne találni a képviselőház elnökeinek a házszabályokat illető interpretációjára nézve. A téves hírlapi közlésekkel szemben illetékes helyről vett értesülés alapján a Magyar Távirati Iroda kijelentheti, hogy a tegnapi miniszteri értekezlet határozatában ily vonatkozás sem nem kereshető, sem nem található.

Budapest, november 21.

A képviselőház holnap, pénteken délelőtt tíz órakor ülést tart, melynek napirendje: az autóm vámtarifája és a kiegyezési javaslatok.

A bosnyák helyzet. Bécsből táviratozza tudósítónk: Illetékes körökből közlik, hogy báró Aehrenthal közös külügyminiszter felhasználta az alkalmat és tanácskozott Wekerle miniszterelnökkel a bosznia-hercegovinai viszonyokról. A szerb naciónalista gyűlés határozata következtében beállott helyzet azonban nem ad okot semmiféle különösebb akcióra, amely a berlini szerződés által megállapított államjogi viszonyt és Bosznia-Hercegovinának a monarchiához való tartozását a közelebbi időben bármi tekintetben megváltoztatná. A szerb naciónalisták serejevei határozata egyáltalán nem vonhat maga után a monarchia részéről olyan döntést, amely nem volna összeegyeztethető a berlini szerződéssel. Teljességgel helytelen volna feltételezni, hogy illetékes körökben ez idő szerint fontolóra veszik azt a kérdést, vajon nem volna-e kívánatos bekebelezni az okkupált tartományokat. A serejevei német lapnak idevágó tegnapi cikkje nem egyéb, mint szerkesztőjének stílus-gyakorlata és ha azt a lapot félhivatalosnak tüntetik föl, az alapos tévedés.

A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének második szövegét előkészítő bizottság e hó 20-án és 21-én Imling Konrad államtitkár elnöklése mellett értekezletet tartott az igazságügyminisztériumban. Az ankétén jelen voltak: Gotth Ágost és Ádám András kuriai tanácselnökök, dr. Thirring Lajos kuriai bíró, dr. Nagy Ferencz, dr. Sággy Gyula és dr. Schwarz Gusztáv egyetemi tanárok, dr. Sipőcz László árvaszéki elnök, Moletz Dani, dr. Schreyer Jakab, dr. Baracs Marcell és dr. Menyháth Gáspár ügyvédek, dr. Szász Béla miniszteri osztálytanácsos. A jegyzőkönyvet dr. Bénérd Emil miniszteri segédtitkár vezette. Tárgyalás alá vették a törvénytelen gyermek tartáskövetelésére és a törvényes gyámságra vonatkozó elvi kérdések. A bizottság legközelebbi ülését szerdán, e hó 27-én délután öt órakor tartja.

Herkulesfürdő kiépítése. A képviselőházban ma tisztelgett Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél Krassó-Szörénymegye küldöttsége Fialka Károly főispán vezetésével, aki nagy vonásokban ismertette Herkulesfürdő jelentőségét és kímélte, hogy a fürdő nagyarányú kiépítése az egész Délvidék érdeke. Bizalommal jöttek a miniszterhez,

hogy a fürdő érdekeinek támogatását kérik. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter szívélyesen fogadta a deputációt és kijelentette, hogy minden lehető el fog követni, hogy a nagyívűű fürdő kereteket kaphasson. A fürdő-ügy felkarolását elsőrendű állami kötelességnek tekinti és felfogását osztja a kormány is. A fürdők közvetítik legjobban az idegenforgalmat és ez olyan nagy érdek, hogy azt szem elől téveszteni nem lehet. Jóleső örömmel tapasztalja a délvidékieknek ezirányú gondoskodását és örülni fog, ha kívánságaikat teljesítheti. A küldöttség nagy lelkesedéssel fogadta a miniszter válaszát és azzal a megnyugtató meggyőződéssel távozott, hogy a legjobb kezekre bízta Herkulesfürdő érdekeit.

A t. Házból.

I. Fény és árny.

A Ház ülésterme gyönyörűen ki volt világítva. Künn köd okozott sötétséget, benne a lámpák sokasága ragyogott. Nem a rendes világítás volt, hanem sokkal díszesebb. Nem csupán a karzatok során fényltek a villamos gömbök, hanem teljes pompájában tündökölt a középső hatalmas csillár. Továbbá az elnöki emelvény felett két széles sor színes lámpión volt. S e ragyogás között ült a trónuson Justh Gyula teljes méltóságában egészen selyemmel bélelt Kaiser-rokknban.

A terembe lépőket elkápráztatta a látvány. A Ház színes ékességei, a tarka oszlopok, festmények, iverk és csucskok e világítással a keleti tónus teljes hatását keltették. Hirtelen alig hogy belépett, hirtelen visszafordult és a kalapjáért sietett. Ugy történt, hogy mára egy zsidó esküvőre ígérkezett. De tegnap este sokáig tartottak az elvbarátokkal való politikai megbeszélések s ezek következtében vidámabb témákat kellett az éj folyamán keresni és miután megtalálta, reggelre az esküvőről teljesen megfeledkezett és tíz óra után ösztönszerűen egyenesen a képviselőházba jött. Még zugott a feje, amikor a terembe belépett. Itt látván a tarka világosságot, hirtelen megfeledkezett róla, hogy a képviselőházban van, hanem azt hitte, hogy a zsidó esküvőhöz érkezett. Ezért szaladt vissza a kalapjáért.

Persze hamar tapasztalnia kellett, hogy ez mégis csak a képviselőház. Akármennyi szép asszony van a karzaton s bármily sok közte a keleti típus, ez itt az országgyűlés. És ámbár idegen nyelven beszélnek is, ez mégis a magyar parlament. Mindössze legfeljebb majd, amikor a horvátoknak ki kell adni a hozományt, ha majd sikerül őket megpuhítani, akkor, amiként amaz első osztályú esküvők némelyikénél, a színes lámpionokat és a Lohengrin-indulót le szokták vonni, itt is leszámítják e kivilágítás költségeit.

A fény azonban stilszerű volt s a Justh teljhatalmu egyeduralmi elnöklésének megfelelt. Jobban láthatta a horvátok elégedett, örömtől pirosodó ábrázatát. Mert a Justh diadalát egyuttal a maguk győzelme gyanánt tekintették. Folytatták tehát az obstrukciót kedvesen, jóízűen, technikailag és horvátul, az Isten tartsa meg a szokásukat, hogy legnyugodtabb álmaikból is névszerinti szavazásokra költsék fel.

Justh a fényes kivilágítás mellett ünnepélyesen csengetett és a hős magyarok kétszer szavaztak névszerint, összesen a másodszori olvasásokkal együtt négyszer hallgatták meg a képviselők névsorának lassu, hivatalosan kiszabott szünetekkel való felolvasását és megjuhászodva szavaztak, szavaztak úgy, amiként a horvátok parancsolták, hogy ezzel a haszontalansággal pusztítsák az időt, pocsékolják az ország pénzét, a fűtéssel és az első osztályú világítással együtt.

E fény világossága mellett annál szörnyűbb volt a nyomorúság látványa: a nagy magyar parlament, melyet a horvátok obstrukciója dirigál. A lelkek sötétsége. A mozdulatlanság, amely véletlenekre bizza egy nemzetnek a sorsát.

E benyomások azonban nem igen zavarják a honatyákat. Inkább a folyosói események iránt érdeklődnek. Ott évődik Sztérényi államtitkár Polónyi Gézával, aki azt mondta volt, hogy a horvátok kapni akarnak valamit s bizonyára meggyezhetnének velük, ha liferálnák nekik a Sztérényi fejét.

— Az én fejemet akarod liferálni, — szólt Sztérényi, — tessék. Boldog lennék, ha ez az üzlet sikerülne. Sőt jutna neked belőle — provízió.

Polónyi elvörösödött, de aztán mégis reflektált rá:

— Kedves Józsim, tudod, én már nem igen kereskedem. Én a gazdaságomban inkább a tyukokkal foglalkozom. De ha belemegyünk ebbe az üzletbe, tán adnál rá előleget.

— Ne adj, — szól közbe Barta Ödön, — mert még elteszi az előleget és nem szállítja az árut.

Ezzel az ügyek a parlamenti tréfák szabályai szerint elintéztettek.

* * *

II. Külön csoportok.

Minden napra esik egy békekötés. De ugyancsak minden napra jutnak csoportosulások. A kormány új terve, hogy tudnillik a kiegyezési tárgyalások halasztására egy szakaszból álló törvényjavaslattal szerez időt, olyan hatást keltett, mint amikor a festéket hirtelen letörlik és az arcon foltok látszanak. Megint feltűntek a függetlenségi pártban a különböző csoportozatok: a szó nélkül benntmaradók, a feltételesek, a várakozók, a reménykedők, a fatalisták és a habozók.

Az ambíciózusok újat is szerettek volna kitalálni. Miután már huszan vannak, akik kiléptek és huszan vannak, akik arról adtak írást, hogy benntmaradnak, Ráth Endre elindult, hogy egy új huszas csoportot állítson össze. Ennek csekély változatosság kedvéért kellett volna írást adni, hogy ők huszan nem lépnek ki. Körülbelül ugyanazt tennék, mint akik nyilatkozatba foglalták, hogy benntmaradnak, de a fő az új huszas csoport keletkezése.

A másik oldalon új szervezkedés keletkezett. Új huszts-csoport alakulása azok közül, a kiket a lapok szerkesztői üzenetnek rovatában felszoktak sorolni, hogy: „A kértett képviselők: Bakonyi Samu, Fried Lajos, Nagy Sándor, Kelemen Samu, stb.” A toborzás közben meg akarták szólítani Horváth Józsefet is, de Lányi Mórnak eszébe jutott, hogy Horváth József nem zsidó.

Ez alatt komoly kérdésekről keletkeztek nagy viták. Gróf Andrassy Gyula nagy csoport között magyarozta a helyzetet, hogy az egy szakaszból álló törvényjavaslat elintézését nem szabad megakadályozni. A csoportban az új ellenzékiek közül leginkább Lengyel Zoltánt, Farkasházy Zsigmondot és Nagy Györgyöt igyekezett kapacitálni Andrassy.

— Ime — szólt később Hódy — amíg bent volt a pártban Lengyel, Farkasházy és Nagy, addig alig vették őket számba. Most ellenben igen nagy személyiségek.

— Leszünk mi még nagyobbak is — erősítette Lengyel.

— Tán csak nem fogtok obstruálni . . .

— Hát tudod, az obstrukció az első héten sohasem obstrukció, hanem beszéd. A második héten is beszéd, de nehezebben megy. Csak a harmadik héten kezd obstrukció lenni.

Persze. De a pártjuk még e nyilatkozat elhangzása idején nem alakult meg. És mivel nem volt még párt, tehát nem volt benne egyenlenség.

— Gyere csak, Gyurka — szólt ekkor Lengyel — gyere csak birkózni.

— Mire az, te?

— Csak gyere

Stante pede hozzáálltak a birkózáshoz és hol Lengyel gyurta le Gyurkát, hol Gyurka Zoltánt.

A végén paroláltak s ekkor Nagy György megkérdezte:

— Miért vágók vala a földhöz egymást, te?

— Hát azért — feleli diplomatikusan Lengyel — hogy hadd lássák, hogy verekszünk egymással. Mert addig nem hiszik el, hogy egy pártba tartozunk, amíg nem látják, hogy nézeteltérések vannak közöttünk.

— Mint a nagy függetlenségi pártban, ugy-e, te?

— Vagy igen . . .

* * *

III. Idegen szemmel.

Egy francia jelent meg a képviselőházban. A ma nevezetes Deschamps Gaston, akit felovására hoztak Budapestre. Megnézegette a termet, gyönyörködött a pazar kivilágításban, élvezte a folyosó lármáját és beavatott urak meg is magyarázták neki, hogy miről van szó.

Egy félóra múlva már tudta, hogy az a kis csoport, a melyik erőszakoskodik, a horvátok társasága s a melyik türi, az a magyar nemzet képviselője.

— És miért türi? — kérdezte.

— Azért, mert mi vagyunk az erősebbek.

Az idegen nem szólt semmit. De a jegyzőkönyvébe beírta:

— A magyarok sokkal lovagiasabbak, mint a milyeneknek festik őket, de szintoly balekok Budapesten, mint a mikor a párisi táncstermekben prédálják a vagyoniukat.

Se vége, se hossza!

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 21.

Ez az alezim „A képviselőház ülése” nincs helyén ennek a cikkelynek a homlokán; mert azt, amiről e cikkely beszél, képviselőházi ülésnek alig lehet mondani.

Vagy képviselőházi ülés-e az, amikor egy ember órák hosszáig nevet olvas föl . . . és amikor belefáradt ebbe a munkába, elkezd egy másik, harmadik és tizenyolezadik olyan nyelven beszélni, melyet senki sem ért?!

Már nem lármáznak az emberek, az arcuk nem lángol, a szemük is bágyadt; hanem ülnek csöndesen (kik éppen betévedtek a terembe) s alátámasztják az állukat, mint az olyan, akiről lekiabál ez a kérdés:

— Édes istenkém, mikor lesz ennek vége?

Mikor? mikor? Azok a névszerinti szavazások oly hosszúak, oly förtelmesen unalmasak, (kettő is volt belőle mindjárt az ülés elején), hogy beleőrül a legedzettebb is. Szerencsére akad itt-ott intermezzo, mely fölkarvarja a szürkeséget.

Igy mindjárt az ülés elején Polónyi Géza az ellenzékieskedésben próbálkozott, de nagyon leírt róla ez a szerep. („Már elveszítette a hangját.”) Aztán szavazás közben valamelyik horvát nem akarta kiböki a „nemet”, holott bent volt a teremben. Bizgatták, unszolták, nógatták, ösztökélték — hiába.

A szavazások után néhány cikket morzsolnak le a vámtarifából. Nagynehezen — száz véka horvát beszéd után — eljutottak a tizenegyedik cikkig. De már ekkor háromra járt az idő.

Ezalatt hol Justh, hol Návay ült az elnöki székben. Justh nyitotta meg az ülést, mintegy dokumentálni akarván, hogy az „affér” el van intézve. Valami jól még se lehetett elintézve ez az affér, mert nagy vendéglátás volt az elnöki emelvényen. Először Rakovszky látogatott föl Justhhoz, aztán Návay, aztán Andrassy Gyula,

majd az első kettő egyszerre, végül mind a három együtt.

Elképzelhető, hogy e 2. számú tanácskozás valamivel nagyobb érdeklődést szított, mint az 1. számú. Majdnem annyi kommentár röpült föl nyomában, mint a folyosói jelenetek nyomán. Folyosó! . . . Ő volt ma is a körüludvarolt dáma.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.

Jegyzők: Zlinszky István és Vertán Endre.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Elrendeli, hogy a 7-ik cikk felett névszerinti szavazást kérők névsora olvassék fel annak konstatació végett, hogy az aláíró husz képviselő jelen van-e.

Polónyi Géza a házszabályokhoz kért szót és azt fejtette, hogy az aláírók jelenlétét most nem kell ellenőrizni, mert azt a névszerinti szavazás kérésekor kellett volna megtenni. Ma már a névszerinti szavazás a napirend tárgya.

Vertán Endre felolvasta a névszerinti szavazást kérők neveit, de nem konstataciók a jelenlétüket.

Miután a szavazást kezdő betűnek az „S” betűt sorsolták ki, az elnök az ülést öt perczre felfüggesztette.

Szünet után Návay Lajos vette át az elnöklést. Amikor Surmin György nevét olvasta a jegyző, a horvát képviselő, bár jelen volt az ülésteremben, nem szavazott.

Muzsa Gyula: Surmin itt van, kell szavaznia. Ugy látszik, azt akarják a horvátok, hogy ne legyünk százan, azért nem szavaznak.

Közben a jegyző már túlhaladt a Surmin nevén és így nem lehetett őt újból szavazásra felhívni.

A szavazás megejtése után ismét öt percz szünet következett a szavazatok összeszámlálása végett.

A szavazás eredménye szerint leszavazott 127 képviselő, ebből az eredeti szöveg mellett 117, ellene 10 képviselő szavazott.

Következett a második névszerinti szavazás a nyolczadik cikk felett.

Ezt a cikket 123 szavazattal 20 szavazat ellenében elfogadták.

Ezután folytatták a kilenczedik cikk felett megindult vitát.

Vinkovics Bozsó horvátul beszél.

(Az elnöklést ismét Justh Gyula vette át.)

Röle Milán volt a következő szónok. Röviden beszélt.

Banyanin János, Budiszavljevics Bude, Muacsevics Vazul, Grahovác Mirkó, Modrusán Gusztáv szintén többé-kevésbé röviden beszéltek.

Ezután egyszerű szavazással elfogadták a kilenczedik szakaszt.

Következett a tizedik szakasz tárgyalása.

Lorkovics Iván kezdte a sort. Hosszasan beszélt.

Surmin György stílárius módosítást ajánlott.

Surmin beszéde után az elnök tíz percz szünetet rendelt.

Szünet után Lukinics Ödön folytatta horvát szónokok sorozatát.

Tuskán Gergely, Vinkovics Bozsó, Pribicsevics Szvetozár, Zagorac István, Popovics Dusan, Modrusán Gusztáv, Muacsevics Vazul, Barcsics Erazmus, Budiszavljevics Bude, Banyanin János, Suplő Ferencz, Novoszel Mátyás és Grahovác Mirkó szólaltak fel ezután egyhangu egymásutánban.

Több szónok nem lévén, az elnök a vitát beárta.

Ság Manó előadó ellenezte Surmin indítványának az elfogadását.

A Ház többsége a cikket eredeti szövegében fogadta el.

Áttértek a tizenegyedik cikk tárgyalására.

Tuskán Gergely volt az első felszólaló.

Lukinics Ödön szólott utána.

Beszéde után az ülés a napirend mezzállapításával véget ért.

Az EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 33-45. szám.

Millió alapítvány a vármegyei tisztviselőknek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 21.

Ünnepük van ma a vármegyei tisztviselőknek: a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének mai V. rendes évi közgyűlésén az elnökség gróf Andrássy Gyula belügyminiszter megbízásából napirend előtt bejelentette, hogy a kormány az utolsó minisztertanácson elhatározta és hozzájárult ahhoz, hogy az 1908. évi költségvetésbe pótlólag egy millió korona állítsák be oly célból, hogy ez az összeg alapítvány jellegével a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének szabad rendelkezésére bocsátassék, a vármegyei tisztviselők hitelviszonyainak rég óhajtott szánására.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek ez a nevéhez méltó nagyszívű tényleg számtalan szorgalmas hivatalnoknak szerez nagy könnyebbséget. Gróf Andrássy Gyula államférfiúi bölcseséggel belátta, hogy a jó, erélyes és pártatlan közigazgatásnak egyik legfontosabb előfeltétele a vármegyei tisztviselők anyagi függetlenítése és nem ismert sürgősebb teendőt ennek a megvalósításánál. Intézkedésével kiragadta a tisztviselőt a gondból, a munkára káros anyagi zavarokból, kimentette a szövetkezetek és ami a legfőbb, a nemzetiségi bankok karmái közül. Gyors és erélyes kézzel szétkuszálta ravasz és óvatos nemzetiségi munkáját, akik tervszerűen hálózta be a vármegyei tisztviselőket.

A lelkesedés, amellyel gróf Andrássy Gyula alapítványát a közgyűlés fogadta, szinte leírhatatlan. Perczekig zugott a taps és éljenzés, amely első sorban gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek, azután az egész kormánynak szólt:

Részletes tudósításunk ez:

A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete ma tartotta V. rendes évi közgyűlését Pestvármegye székházában, az országos tisztikar élénk érdeklődése mellett.

Fazekas Ágoston elnök megnyitván a tanácskozást, napirend előtt bejelentette a millió alapítványt, ami óriási lelkesedést és meglepedést keltett. Az egyesület főtitkára, dr. Horváth József marosújvári országgyűlési képviselő részletesen tájékoztatta az egyesületet azokról a módokról, melyekkel az egyesület a célt megoldani kívánja és megemlékezett arról a nagy jóakaratról, melylyel a kormány tagjai, különösen pedig Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula, Kossuth Ferenc és gróf Hadik János belügyi államtitkár a tisztikar érdekeit felkarolták. A közgyűlés nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a felsorolt államférfiaknak küldöttség útján fogja kifejezni az egyesület köszönetét. Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert pedig Wekerle, Andrássy és Hadik mellé az országos egyesület örökös tiszteletbeli tagjává választja.

Ezután Horváth József közel egy óráig tartó jelentésében részletesen ismertette az egyesület munkásságát annak megalapítása óta. Utalt arra, hogy bár az egyesület nemcsak anyagi előnyök kivívására alakult, mégis ösztönös fennállása óta olyan eredményeket ért el anyagi téren, aminekért más egyesület emberöltőn át küzdök. Így tisztán az egyesület agitatoris tevékenysége eredményezte az 1904. évi fizetésrendezést, a tisztikarnak a mostani állami alapítvány segítségével való anyagi függetlenítését, ugyszintén a dologi átalányok körül felmerült visszasszágok megszüntetését is, amennyiben a belügyminiszter már az 1908. évi költségvetésbe közel 200.000 koronát állított be az utalványok megfelelő kiegészítésére. A belügyminiszteriumban megvan a hajlandóság arra, hogy az irodabér- és irodaszerálatányok kérdése is rövidesen megoldassék, mert gróf Andrássy Gyula nagy jóindulattal viseltetik a tisztikar iránt és teljes igyekezetével azon van, hogy minden méltánytalanságot elminálgjon.

Dr. Horváth József további jelentésében megemlékezett arról, hogy tudomása szerint nemsokára az országos egyesületnek még egy másik program-szerű követelése is teljessébe megy, t. i. elkészül a szolgálati pragmatika. Az országos egyesület

let választmánya különben e részben kezére akar járni a belügyi kormánynak és ezért bizottságot küldött az egyes kívánságok összefoglalására, aminek megtörténte után a pragmatika kérdésének ankét-szerű tárgyalását fogja javasolni. (Zajos helyeslés.)

Nagy tetszést keltett ezek után a titkárnak az a bejelentése, hogy a belügyminiszteriumban szóba hozta az 1883. I. t.-cz.-ben elrendelt gyakorlati közigazgatási szakvizsga rendszeresítésének kérdését. Andrássy, aki egyik kormányzati feladatává tette a közigazgatás erkölcsi színvonalának emelését, e vizsga rendszeresítésével egyfelől megjavítaná magát a közigazgatási szervezetet, másfelől pedig ugyancsak ezzel meg is szüntetné a vármegyei tisztikarnak azt a régi sérelmét, hogy állandóan éppen azért sorolják mindig a bírói szervezet mögé, mert a bírói álláshoz, ha nem is magasabb kvalifikáció, de több vizsga kell, mint a közigazgatási pályára.

Szorosan összefügg, szóló szerint, ezzel a kérdéssel az a mozgalom, melyet mostanában néhány vármegyei tisztikar új státuszrendezése érdekében az országos egyesület által megindítani akar. A státuszrendezés maga is szükségesnek tartja, mert az 1904. évi X. t.-cz. igen sok sérelmes intézkedést tartalmaz, de éppen, ha az egyesület eredményes munkát akar végezni, szükséges lenne a két kérdés között akár junktimót is létesíteni.

Kéri évi jelentését tudomásul venni és annak egyes pontjaira nézve határozatilag intézkedni.

Hosszas éljenzés követte a titkár jelentését és a teiszészej lecsillapultával Somogyi István alispán ötven aláírással ellátott indítványt nyújt be, melyben azt javasolja, hogy a titkári jelentés a legnagyobb elismeréssel és köszönettel vétessék tudomásul és hogy dr. Horváth József országgyűlési képviselőnek titkári minőségében kifejtett közérdekű, hazafias, ernyedetlen munkásságáért az országos egyesület jegyzőkönyvben fejezze ki köszönetét.

A közgyűlés ezt határozat erejére emelte és a tárgysorozat többi pontjait Koller Sándor, Szűcs Jenő, Benkó Albert alispánok, Ivánka Pál, Rákóczi István, Rasovszky Julián, Almássy Sándor főszolgabírák, Székely György tiszti főügyész, Hanzély Márton és Hattyuffy Deszö árvaszéki elnökök felszólalása után letárgyalta.

Végül dr. Horváth József jelentette, hogy a régebben kitűzött pályakérdés megoldására szánt ezer koronás díjat a bíráló-bizottság az „Inter folia fructus” jellegű pályamunkának adományozta. Fazekas elnök alispán fölbotván a jelítés levelet, kihirdette, hogy a nyertes munka szerzője Benkó Albert Jásznagykunszolnok vármegye jeles képzettségű alispánja.

A közgyűlés a jelenlevő alispánt megérdemelt ovációban részesítette és elhatározta, hogy dr. Horváth József éves jelentését és a közgyűlés határozatait az egyesület hivatalos lapjában, a „Vármegyeben” közzététeti, a lapot minden tisztviselőnek az országban megküldi.

KÜLFÖLD.

Oszták kiegyezési bizottság. Az oszták kiegyezési bizottság mai ülésén Albrecht képviselő határozati javaslatot ajánlott elfogadásra, amely felszólítja a kormányt, teljes erejéből igyekezzék arra, hogy az összes szociálpolitikai intézkedések, amelyek Ausztriában jelenleg fennállanak és az oszták nagyipart, kereskedelmet és kisipart egyoldaluan terhelik, Magyarországon is a legrövidebb idő alatt életbeléptessék, hogy e tekintetben is helyreálljon az egyenlőség. Dr. Stölzl képviselő hangsúlyozza, hogy az oszták termelést Magyarországon azon aspirációival szemben, hogy a hadseregszállításoknál előnyben részesüljön, erélyesen és határozottan meg kell védeni és gondoskodni kell arról, hogy az oszták termelés a szállítások tekintetében kellő figyelemben részesüljön. Ploj képviselő kifogásolja, hogy a konzuli ügyekben a magyar elem van túlsúlyban, amiből számos hátrányos körülmény származik. A tárgyalást azután délután 3 órára halasztották. A kiegyezési bizottság délután négy órakor folytatódó ülést tartott. Még a napirend előtt szót kért Kuranda képviselő és azt

indítványozta, hogy a bizottság szakítsa félbe a tárgyalást, mert azzal, hogy a magyar képviselőházban a kormány befogja nyújtani a felhatalmazási törvényjavaslatot, egészen új helyzet állott elő. Ellenben bogen csatlakozott ehhez az indítványhoz. Choc pedig kérte az elnököt, hogy állapítsa meg a határozatképességet. Miután a bizottságnak csak huszonhárom tagja volt jelen, az elnök felfüggesztette az ülést.

Rövid idő után folytatják az ülést, melynek további folyamán báró Beck miniszterelnök jelenlétében dr. Kramarz elnök kijelenti, hogy a miniszterelnök Kuranda kérdésére a holnapi ülés elején fog válaszolni. Hasenöri osztályfőnök Nemes javaslatára ellen foglalt állást, tekintve, hogy Ausztriában és Magyarországon az áru és munka teljes szabadságának kimondása az iparügyek autonóm rendezésének feltétele és a munkásvédelem feltétele mellett legjobban felel meg mindkét állam érdekének. A magyar kormány semmiképpen sem ellenzi a nemzetközi egyezményekből folyó kötelezettségeket. A házaló ügyet illetőleg teljesen szabad rendelkezési jogunk. A hadügyi szállításokat illetőleg a hadügyminiszterium által a két állam kereskedelmi miniszteriumaival, a múlt év szeptember havában az áruszállítások felosztására vonatkozólag létrejött külön egyezmény érvényes és ennek ellenőrzésére 1907. év óta a kereskedelmi miniszteriumban külön szolgálat van berendezve. Stölzl képviselő elfogadásra ajánlja Albrecht határozati javaslatát, mint hogy a magyar munkásvédelmi törvényhozás fejlesztése érdekében áll az osztrák iparnak. Nemes képviselő a kormány természetes köteletségének mondja, hogy az osztrák munkásokat koalíció szabadságban és szabad lakhelyváltogatásukban a magyar kormány brutalitásaival szemben megvédjék. Ujból állást foglal a 15. szakasz eliminálására vonatkozó javaslat mellett, megjegyezvén, hogy nemcsak 1500 emberről van szó, kiket a házalási tilalom sújt, hanem sokkal többről. Első sorban a szlávok, továbbá a német parasztok, akik Ausztriában házalnak, azonkívül legalább ezer göcse és végül a krajnai házalók nagy száma jön tekintetbe. Világos tehát, hogy a cikk 11. pontja inkább az osztrák, mint a magyar állampolgárok érdekeit sérti. Renner képviselő kiemeli a 16. és 17. cikkek fontosságát. Mindazonáltal úgy látszik senkinek sincs bátorsága azt kérdezni, vajon a védjegy- és áruvédelem rendezése elegendő-e szövőiparunk kivételének megvédésére. Nagyarányu ipari politika hiánya kirekeszt a világkereskedelemből. Hanusch képviselő a magyar munkásvédelem kifejlesztését sürgeti úgy a magyar, mint a magyarországi osztrák munkások érdekében. További vita után változatlanul elfogadják a 15., 16., 17., majd a 19. javaslatokat, ugyszintén Stölzl és Albrecht határozati javaslatait, mire az ülés végetért.

A дума. A dumában ez idő szerint az ütköző pont a hódoló felirat, amelynek szövegét az októbristák megállapították. Ebben a szövegben a felirat a hódolaton kívül erősen hangsúlyozza, hogy a дума minden iparkodását az október 17-iki manifesztumban adományozott alkotmány megszállására, az ország nyugalmanak helyreállítására, a törvényes rend biztosítására, a nép műveltségének fejlesztésére, az általános jólét fokozására, az oszthatatlan Oroszország nagyhatalmának fentartására fogja irányítani. A kadettek nem ellenzik ezt a feliratot, csak némi módosítást kívánnak, ellenben a jobboldali pártok elvetik ezt a szöveget és helyette olyant követelnek, amely ment minden politikai vonatkozástól. Ma fog összeülni a szerkesztő-bizottság, hogy véglegesen megszövegezzék a feliratot. A bizottság hat októbristából, hat jobboldali és hat különböző párti képviselőből áll, elnöke pedig Lewakow, az ismert jogász.

Az októbristák pártjában különben szakadás állott be. Husz képviselő kilépett, mert elégedetlenek azzal, hogy a frakció vezetői és tagjainak nagy része a jobboldalhoz húznak s ezzel a párt programja ingadozóvá lett. A kilépett husz képviselő alkotmányos paraszt-pártot akar alapítani, amelynek programja közeledés a kadettekhez.

Stolypin miniszterelnök a kormány nevében a дума holnapi ülésén nyilatkozatot fog tenni, amely nem fog eltérni a kormánynak az előbbi dumában

tett nyilatkozataitól. A jobboldali pártok kívánságára az októbristák is beleegyeztek, hogy a válaszfeliratot újra szövegezzék és hagyják ki belőle a politikai vonatkozásokat. A felirat már a dumának ma este tartandó ülésén napirendre kerül. Előreláthatólag a mai ülés viharos lesz.

A montenegrói összeesküvés. Vojvodics, az elfogott diák hosszas hallgatás után végre megvallotta, hogy az összeesküvésben tevékeny részt vett, s hogy Belgrádból nagymennyiségű bombát hozott Kattaróba. Ezenkívül vallomásaiban számos eddig ismeretlen dolgot derített fel, úgy, hogy vallomása alapján több előkelő személyiség kompromittálva van.

Botrány egy osztrák bizottságban. Az osztrák képviselőház igazoló-bizottságának mai ülésén botrányos jelenetek fordultak elő. Wittik lengyel szociáldemokrata képviselő gróf Dzieduszycki volt miniszter választási ügyéről referált és indványozta, hogy a választást semmisítsék meg, mert a választás alkalmával a kerületi kapitányság által lebélyezett szavazólapot adtak ki Dzieduszycki nevével. Ezzel szemben Bielohlavek keresztényszocialista képviselő a döntés elhalasztását indványozta azzal, hogy a Diamant szociáldemokrata képviselőjelölt nevével ellátott szavazólapok ugyancsak hivatalos bélyegzővel voltak ellátva. A szociáldemokraták viharosan tiltakoztak ezen állítás ellen és azt mondták, hogy ezek a szavazólapok hamisítva vannak. A kérdés felett a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták olyan nagy veszekedésbe kezdtek, hogy már tettlegességtől lehetett tartani. A botrány következtében az ülést felfüggesztették. Az izgatottság lecsillapulása és az ülés újabb megnyitása után az elnök figyelmeztette a bizottság tagjait, hogy az ilyen jelenetek előidézésétől tartózkodjanak, mert különben az ülést azonnal berekeszti.

A portugál helyzet. Lisszabonból táviratozzák, hogy nagy felzúdulást kelt Cunhars Ágostonnak, a nemzeti bank helyettes kormányzójának s a képviselőház egykori elnökének, az urakháza tagjának elpártolása a királytól és a monarchista táborból. Példáját más kiváló politikusok is követik, olyanok, akiknek hűségük a királyhoz eddig közmondásos volt. Mivel a kormány szigorúan betiltott minden gyűlésezést, az agitáció titkos konventikulumokban folyik és sok képviselő meg peer is részt vesz benne.

A keresztényszocialisták és a szabad kultúra. Az osztrák keresztényszocialista egyesülés klubjának ülése egyhangulag határozatot fogadott el, amely a japok azon állítását, mintha a keresztényszocialista-párt ellensége volna a szabad kultúrának, vagy a független tudománynak és hogy törekvése oda irányul, hogy az egyetemek ismét papi felügyelet alá helyeztessenek, tudatos hazugságnak minősíti, amelyet oly czéltől találtak ki, hogy a lakosságot megtevéssze a párt nézetei felől. A keresztényszocialista-párt annak keresztülvitelére törekszik, hogy a katolikus tanulók ugyanoly jogokat élvezzenek, mint a többiek, hogy továbbá az ellenük irányuló frivol támadások megszűnjenek, hogy a fennálló klikkrendszer eltűnjön és hogy a keresztény szellemben gondolkozó férfiaknak is nyitva álljon az ut a tantervhez és végül, hogy a zsidó befolyást megtörjék és gátat vessenek az egyetemeknek zsidó magántanárokkal és rendes tanárokkal való elárasztásának.

Japán és Spanyolország. A Liberal a kamarában tegnap elterjedt hírről számol be, amely szerint Japánország madridi követe utján ajánlatot tett spanyol hajóraj építésére és pedig sokkal mérsékeltebb áron, mint bármely más nemzet, vagy vállalkozó cég.

Olaszország és a Krupp ágyuk. Foglalkoztunk már hosszabban azzal a hadjárattal, melyet Olaszországban az olasz hadseregnek Krupp ágyukkal való felszerelése ellen folytattak. E támadások folytán a kiküldött katonai bizottság hosszabb kísérletet tett Piemontban a Krupp ágyukkal és végeredményképpen kimondta, hogy az összes modellek közt a Krupp-gyártmányt tartja a legalkalmasabbnak az olasz tüzérség még hiányzó száz ütégének pótlására. Az ellenáramlat vezetői azonban még nem adták fel a harcot és most azt kifogásolják, hogy a próbák-nál Krupp-féle puskaport használtak. Már pedig, ha eredményt akarnak a jövőben elérni, akkor mindig Krupp-féle puskaport kéne használni, ami monopolizálása volna ennek a gyártmánynak.

Kávéházak.

A létért való küzdelemben mindig feljajdulnak azok, akiket ebben a marakodásban a legyőzetés legesekélyebb látszata is fenyeget. Ha végignézzük az életet, egyebet se hallunk, mint a győzők diadalkiáltását és a legyőzöttek feljajdulását. Minden siker egyrésztől egy sikertelenséget jelent a másik részen. Minden, amit magamnak szerzek, tulajdonképpen egy másiktól veszem el.

Az élet éppen olyan üzlet, mint minden más üzlet: adás-vevés. Csereberélünk mindennel, amink csak van. Ami tegnap „X“-nél volt, holnap „Y“-nál lesz. Az élet ökonomiája nem ismer egyéni kiméletet és éppenséggel nem respektálja az individuum érzelmeit. Örökös mozgás, örök forgalom, folytonos csere, ez az élet alapelve, a szervi működése. Ha „X“ ma gazdag ember, holnap „Y“ lesz az, ami azt jelenti, hogy „X“ holnap nyomorult és szegény, ami holnapután „Y“ lesz. És ez így megy tovább a végtelenségbe és így megy a vízözön előtt is. Darwin gyönyörű teóriáját ma épp úgy megvalósítja az élet, mint megvalósította már akkor is, amikor még se Darwin, se az ő grandiózus teóriája nem volt.

Ezt a nagyon is komoly reminiscenziát a budapesti kávécsok juttatták az eszünkbe azzal a ténykedésükkel, hogy kifakadtak a túlságos konkurrenzia ellen. Ezzel pedig csak azt a régi tapasztalatot igazolták, hogy a Darwin teóriájának találó igazságai nagyon kellemetlenek az egyénre nézve, ha azokat az élet reprodukálja. Tagadhatatlanul egzisztenciális kérdés ez, melylyel komolyan kell foglalkozni azoknak, akik ebben a városban az Élet hivatalos helytartói.

Mert bizonyos, hogy egy kicsit már mégis fűrhetetlen az a sok kávéház, mely minden utcasarkon tunyaságra, renyhéségre, sziesztázásra csábítja az embert. A budapesti ember pedig, az ő keletiesen lomha vérkeringésével, éppen nem az a szilárd egyén, aki ezeknek a fényűző, reklámdobos csábításoknak ellent tudna állni. Nincs a világnak városa, ahol annyi időt töltene el annyi ember a kávéházakban, mint Magyarország fiatal és szép metropolisában. És talán sehol sem domborodik úgy ki a közeli kelet szomszédsága, mint ebben a szertelen kávéházásban. A nyugat kultúrembere soha sem tudja megérteni, hogy honnét veszi a budapesti ember azt a sok időt, amit a kávéházért az otthon-tól elragad.

Mi megértjük, ha tudjuk, hogy a főváros polgársága minden ügyes-bajos dolgát, találkozásait, zsurjait, első sorban pedig üzleteit a kávéházban intézi el. Mindebből pedig megérthetjük azt a hihetetlen torlóást is, amit ezen a kereseti pályán tapasztalunk kell. Amit pedig ez a tulprodukczió okozott: a régi czégek bukását és az új, a többet ígérő firmák fellendülését, ez csak természetes. Darwin teóriája a kávéipar terén is megállta a sarat.

A főváros hatóságának azonban nem szabad ily teoretikus alapokra helyezkednie és igenis respektálnia kell az egyének érdekeit, első sorban az egyén, másodsorban saját magának, harmadsorban pedig a főváros polgárságának érdekében.

Mert igaz, hogy a létért való küzdelmet forgatagában megállítani nem lehet, de irányítani egy város keretén belül talán mégis csak lehetséges. És ez az, amit a kultúra diadalmanak nevezünk minden tény, teória és igazság felett.

Mozgó képek.

Az új rendelet.

(A fa és szén eldrusítására vonatkozó új szabályrendelet tegnap lépett életbe.)

SZÉNKERESREDŐ: Grosz ur, mától kezdve új fájdalom szakadt ránk. Ki kell függeszteni az árjegyzéket a boltban, hogy az emberek lássák, miibe kerül a szén.

SEGÉD (szomorúan): Leider.

SZÉNKERESKEDŐ (bánatosan): Most már vissza kell vonulni az üzlettől, Grosz ur. Árulja ezt a fekete, piszkos követ más, én nem törődöm vele többé.

SEGÉD: Nem is érdemes.

SZÉNKERESKEDŐ: Kiülk a romantikát mindentől, kiülk a poezist. Milyen szépen lehetett szavalni azelőtt: Nagysága, ez a szén egy forint nyolczvan krajczár és ha nem tetszik, hagyja itt és ugráljon odahaza a hidegben.

SEGÉD: Ma mindenki az árjegyzékbe néz és ordít, ha mást mond az ember.

SZÉNKERESKEDŐ: Milyen finom szórakozás akadt például a mérleg körül. Az ember azt mondta: ez ma pompás kis szenecke, nagysága és rálépett a mérlegre, úgy, hogy a pompás kis szeneckéből harmincz kiló mutatott egy métermázsát.

SEGÉD: Vagy rábotlott az ember mérés közben a zsákra és lenyomta, vagy látszólag könnyen rákönykököt az ember a zsákra és úgy mondta: nagyszerű színben tetszik lenni, nagysága. És a vevők boldogok voltak és mi is, mert megmaradt a szén.

SZÉNKERESKEDŐ: Ma megfogyák a szenet az utcán és lemérik, forgatják, szekirozzák és jaj, ha nincs meg a teljes súly.

SEGÉD: Gyalázat.

SZÉNKERESKEDŐ: Milyen más világ volt azelőtt. Ivott a szén. Mi hallottuk itt lenni, hogy mondta: „tyuhaja!”, „hajajahajaj!” és itta a finom, friss vizet. S amikor ivott a szén, akkor ittunk mi is, mert egy kiló szén, egy kiló viz mellett lehetett inni egy-egy korsó sört.

SEGÉD (szomorúan): Vége!

SZÉNKERESKEDŐ: Be fogom csukni a boltot. (Csend.)

SEGÉD: Meg lehetne próbálni azzal a kifüggesztett árjegyzékkel.

SZÉNKERESKEDŐ: Soha! Ilyen czudar világban, amikor ilyen becstelenségek történnek a becsületes kereskedővel, nem érdemes élni. Be fogom csukni a boltot.

(Megvetéssel fordul el a fekete kövektől.)

Ray.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Háromszék vármegye Bereck határszéli községében Csánki Gyula tanfelügyelő tevékenysége folytán gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter internátust létesített a Romániába kivándorolt székely szülők gyermekeinek megmentésére. Az állam nagyarányú áldozatán kívül Bereck nagyközség is jelentékeny anyagi segítséggel járult hozzá a hazafias intézmény létesítéséhez. Az internátusba a bukaresti magyar konzulátus egyik hivatalnok a közelmúlt napokban 40 székelyfiut hozott.

Bácsmegeyből jelentik: Apatinban az első kerületben megválasztották Schmausz Endre volt főispánt alkotmánypárti, Rechner Konrad plébánost néppárti, a második kerületben Dombovits Antal és Wathesz József függetlenségi jelölteket.

Hajdúvármegyében a megyebizottsági tagválasztások a függetlenségi párt teljes győzelmével végződtek. Megválasztottak 81 függetlenségit, 1 pártonkívült és 1 szocialistát.

Baja város köztörvényhatósági bizottsági tagjait november 24-én választja meg. Tisztán függetlenségi pártiak a jelöltek, akiket egyhangulag fognak megválasztani.

Bácsbodrogvármegye köztörvényhatósági bizottsági tagjait tegnap választották meg. A köztörvény-

hatóságba 150 tag közül 100 67-es pártállású és 50 függetlenségi párti lett megválasztva.

Aradmegyéből, Lippáról jelentik: Nagy érdeklődés mellett tegnap ment végbe Lippán a megyebizottsági tagválasztás és daczára, hogy a román nemzetiségiek nagy akciózt fejtettek ki jelöltjeik érdekében, a választás a magyarság teljes győzelmével végződött, amennyiben csak egy nemzetiségi tag került be a megyebizottságba.

Fejérvármegye közigazgatási bizottsága nemrégiben határozatot hozott, hogy Rohonczi István törvényszéki bíró „Rohonczi“-nak vétessék föl a vármegye legtöbb adót fizetői jegyzékébe. A belügyminiszter most a közigazgatási bizottság határozatának megsemmisítése mellett elrendelte, hogy a családnév y-al irassék és a jegyzék ily értelemben kijavíttassék.

Komáromvármegyében a megüresedett törvényhatósági bizottsági állásokra a héten ejtették meg a választásokat. Kilépcs és lemondás folytán 72 tagsági hely üresedett meg. A központba 39 választás eredménye érkezett be, mely szerint 58 bizottsági tagot választottak meg, kik közül 19 a régiek közül került újra be, míg 39 új tagot választottak. A megválasztott új tagok többnyire a koalíció jelöltjei voltak.

Somogy megyében a megyebizottsági tagválasztások már befejeződtek. Három-négy kivételével az egész vonalon a függetlenségi jelöltek győztek.

TÁVIRATOK.

Szerződés Anglia és az Egyesült-Államok közt.

London, november 21. A külügyminisztériumban tegnap Sir Edvard Grey külügyi államtitkár és az amerikai nagykövet kölcsönösen kereskedelmi egyezményt írtak alá, amelyben az Angliából az Egyesült-Államokba szállított műanyagok utáni vám egy negyeddal mérsékelte. Ezzel szemben amerikai kereskedelmi utazók mintái vámentesen jöhetnek az angol kikötőkhöz.

A francia radikális párt szakadása.

Páris, november 21. (Sajtó tudósítónktól.) A radikális baloldal ma Sarrien helyett Cruppi választotta meg 37 szavazattöbbséggel elnökévé, Delcassera husz szavazat esett. Sarrien kilépett a radikális pártból s ennek következtében szakadás állott be, amely azonban a Clemenceau kabinetre nézve nem nagy jelentőségű.

Uj német külügyi államtitkár.

Berlin, november 21. A Reichsanzeiger jelenti: Stemrich eddigi teheráni követet a valóságos fitkos követségi tanácsosi jelleg adományozása mellett külügyi államtitkárrá nevezték ki.

Montenegrói skuptina.

Cettinje, nov. 21. A skuptina ma összeült. Megjelentek az összes képviselők, kik óvációkban részesítették a fejedelmet. Az ünnepélyes megnyitás napját még nem állapították meg. Valószínűleg a jövő héten a választások verifikálása után lesz az ünnepélyes megnyitás.

Közigazdasági táviratok.

New-York, nov. 21. *Terménytőzsde.* Gyapj. New-Yorkban 11.10, nov.-re 11.72, februárra 11.47. New-Orleansban 10.87, *Petroleum* stand withe New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, *Cred-Balances of oil* City 178.— *Zsir,* Vestern Steam 8.90 Rohe testvérek 9.15. — *On* 30.25—31.55 *Réz* 12.87—13.12.

Celikgő, nov. 21. *Gabonatőzsde.* Zárul. Buza irányzata állandó, decemberre 91.38—92.75 K., májusra 100.62—101.62 K. Tengeri állandó, decemberre 55.—K.

Csikagó, nov. 21. *Terménytőzsde.* Zsir januárra 7.67, tegnap 7.77, májusra 7.70, tegnap 7.80 Szalonna short clear 7.49, tegnap 7.49. Sertéshus januárra 12.50, tegnap 12.67.

EGYETÉRTÉS.

November hó 15-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon“ című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

UJDONSÁGOK.

Gátszakarítás.

* * *

Gyönyörű kép.

Harminez életerős munkás dagadó inakkal, feszülő izmokkal birkózik a hatalmas, mindent elsöprő, vad elemmel, hogy legyürve őt, mint szelíd igás barmot fogja be a kultura szekerebe.

A víz, a zuhogó, száguldó ár, melyben valaha a mindenség méhét keresték, ma már csaknem minden vonalon meghódolt az apró ember nagyszerű eszének hatalma előtt. Am mélyen lent, ahol gyilkos polypokkal csókolóznak a sziklákról visszavert hullámok, évszázadok óta forralja, főzi bestiális terveit a víz, a legyőzött, a megszegyenített, a megkorbácsolt dühös elem. és néhanapján az őrgöngy erejével tépi ki magát a kultura Prokrustes-ágyából, hogy elfojtott keserűségével, lebilincselte erejével halálhozó mérsárlást vigyen véghez azok között, akik végtelen, szabad hempergésben megakadályozták.

Valahol Cannes-nál harminez gögös, erejében és eszében bizó ember állt a rohanó folyam elé és talán pipaszó mellett, nótázva és fütyörészve mondták:

— Eddig és nem tovább!

És egymásra zuhantak a száguldó hullámok, a szörnyű torlódásban egy pillanatra talán kitért a pánik is, ámde a fölényes, büszke embergátról tajtékzó dühvel, mérgesen csaholva ájultak vissza a feneketlen hullámtetőbe. Az ember már győzni látszott.

Lent azonban kavargva folyt az aknamunka, a megsebzett hullámok, mint a vérző oroszlánok estek neki a nem várt ellenségnek, harapták, marták, csapkodták, amíg csak utolsó erőfeszítéssel áttörték a gátat. S a félig ájult hullámok új életre kapva, diadalmas kacajjal folytatták rohanó hőmpölygésüket. A kultura elbizakodott gyermekeinek pedig elhalt a nóta az ajkukon, a vidám fütyty a göresösen vicsorító fogak között akadt és kihullott a pipa a szájukból. Egy diszsharmonikus hörgés akkordja, egy ioccsanás és vége. Harminez halott némán, ellenszegülés nélkül rohan a megelégedetten morailó habokkal.

Győzött az elem.

Ó, sok, sok ilyen vesztett csatája van a kulturának. Annyi, hogy már nem is tartjuk számon. Ki törődik ezekkel az apró guerilla-csatározásokkal, mikor az emberiség lihegve, vérszomjúan a nagyszerű döntő küzdelem elé rohan, ahol nem-

csak ez az egy, de mind az elemek, a víz, a tűz, a levegő, a föld várja a filippi-i találkozást. A tervek lázasan készülnek, stratégiai tudományát csak ezután fogja bemutatni a kultura. És patakokban fog folyni az embervér, mely mint biborszínű ellen-elem tornyos hullámmal, mérgesen csaholó hullámokkal fog nekigyürkőzni a kultura esküdt ellenségeinek. Vissza fogja zudítani a végtelen vizeket, mint az orkán a méceszt, úgy fogja eloltani az eget nyaldosó tüzeket, párájával be fogja tölteni a levegőt és megalvadva nivelálni fog mindent, mindent e földön, hegyet, völgyet és embert egyaránt. Győzni fog a vér és vele győzni fog a kultura.

De mi fog történni az elpusztult embermilliókkal? Mit ad a kultura cserébe az ő feláldozott életükért?

Az az áttörött gát, valahol Cannes mellett, mégis csak fel fog épülni és közlekedni fognak rajta tággyomru kereskedelmi hajók, kényes jachtok fognak ringatózni megfélemezett hullámain a kultura nagy és örök dicsőségére.

De mit ad ebből a dicsőségből a kultura annak a harmincz szerencsétlen talliannak, akik némán, ellenszegülés nélkül rohannak a gunyosan morailó habokkal?

Elle.

Naplrend. Napfár. Péntek, november 22. — Római kath.: Czeccilia. — Protestáns: Czeccilia. — Görög-ország: november 9. Onozior vt. — Zsidó: Kislev 16. — A nap két reggel 7 óra 15 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 16 perczkor. — A hold két d. u. 6 óra 14 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 18 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A földművelésügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 2 órakor. — A belügyi államtitkár fogad d. u. 2 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órakor. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. — A főváros pénzügyi és közgazdasági bizottságának ülése d. e. 10 órakor. — Szabad Egyetem. Dr. Vámosy Zoltán esti fél 7 órakor előad a bennünket környező mérgekről czímen az egyetemi központi épületében. — Mischa Ellman hegedűművész hangversenye esti fél 8 órakor a Royalban. — A Nemzeti Zenede hangversenye esti fél 8 órakor a fővárosi Vigadóban. — Bemutató a Magyar Színházban. Szintetrikus a Raffles. — Az osztály sorsjegyek húzása reggel 9 órakor. — A Budapesti Orvosok Szövetségének választmányi ülése esti fél 9 órakor Szentkirályi-utca 2. sz. a. — Dohy Jenő gyűjteményes kiállításának bemutatása a sajtó képviselői előtt d. e. 9-től fél 2-ig a Szépművészeti Múzeumban. — A Képzőművészeti Társulat féltárlata a Múcsarnokban nyitva 9—3 óráig. Belépődíj 1 korona. — Márk Lajos gyűjteményes kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Nagy Zsigmond gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán-műintézetben (Nagy-mező-utca 37—39.) nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Tolnay Akos gyűjteményes kiállása az Uránia Kiváló-terti szalonjában nyitva 9—8 óráig. — Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 5—2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1 óráig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től fél 2 óráig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9—1 óráig és 6—8-ig. — Az Anonimusi Múzeum nyitva egész nap. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4 óráig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7 óráig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— **Ferdinánd utja.** Ferdinánd fejedelem ma délután Szófiából Ebenthalba utazott.

— **A szerb trónörökös egészséges.** György szerb trónörökös, aki a múlt héten torokgyulladásban megbetegedett, felgyógyult betegségéből.

— **Vilmos császár hollandiai utja.** Egy hollandiai lap híresztelte, hogy Vilmos császár megváltoztatta tervét és a hollandiai utazás el fog maradni. Illetékes helyen kijelentik, hogy a kérdéses lap közlése nem felel meg a valóságnak. Semmit sem tudnak arról, hogy a császár megváltoztatta volna tervét. A program nem módosul és a császár Highlifeből Hollandiába fog utazni, mint ahogy tervezte még a londoni látogatás előtt.

— **Fallières Pétervárt.** Moszkvai lapoknak jelentik Párisból, hogy illetékes helyen szerzett értesülés szerint Fallières elnök Pichon külügyminiszterrel fog Pétervárra utazni. A köztársaság elnökének pétervári látogatását még akkor határozták el, mikor Iswolski orosz külügyminiszter Párisban tartózkodott.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Debreczenben a mai folytatódó egyházkerületi közgyűlésen elhatározták, hogy a jövő tanévre az akadémia bölcséleti fakultásán két tanszéket állítanak fel s a pályázatot a tanári állásokra meghirdetik.

— **Nagybeteg képviselő.** Dr. László Mihály országos képviselő, aki két hét előtt jobb lábán műtet állott ki, súlyos betegen fekszik lakásán s betegségére előreláthatólag még néhány hétig fogja ágyhoz kötni.

— **A pozsonyi Erzsébet-ünnep.** A pozsonyi Erzsébet-ünnep alkalmából szerdán délelőtt Izabella főhercegnő a pozsonyi palota első emeleti nagy szalonjában kihallgatáson fogadta mindama pozsonyi helyi bizottságok tagjait, amelyek a lezajlott Szent Erzsébet-ünnepségek és ezekkel egybekötött jótékonyági akció sikere körül buzgókodtak. A kihallgatáson körülbelül negyvenen jelentek meg. A hölgybizottságot és a gyermekotthon-bizottságot Szapáry Ilona grófnő, az egyházi bizottságot Zandl Ödön címzetes prépost, városi plébános, a színházi élőképek rendező bizottságot gróf Zichy Géza vezette. Valamennyi helyi bizottság nevében gróf Pongrácz Frigyes rövid beszédet intézett a főhercegnőhöz, akinek megjelenésekor lelkesen megjelentek. Az üdvözlő szavakra Izabella főhercegnő válasza:

Szivem benső ösztönét követtem, amidőn a Szent Erzsébet emlékeztetőre rendezett ünnepségek befejezése alkalmával újból összegyűlvé akartam látni a pozsonyi helyi bizottság valamennyi tagját, hogy velük együtt örüljek a nagy Szent Erzsébet tiszteletére rendezett ünnepségek szép és méltó lefolyásán. Nemcsak Pozsony lakossága, hanem a vendégek is valamennyien a legszebb benyomást vették az ünnepéről. Ő szentségének, a pápának és ő felségének, legkegyelmesebb urunknak kegyes szavai koronázták az ünnepet. Mindazoknak, akik ily önfeledő módon járultak hozzá ezen lélekemelő ünnep sikeréhez, legmélyebb és legmelegebb köszönetemet fejezem ki. Most már csak egy feladat elintézése vár reánk, t. i. a Gyermekotthon létesítése. Amidőn a körülmények meg fogják engedni, a legnagyobb komolysággal fogunk e terv kivételéhez és szem előtt fogjuk tartani, hogy ezen jótékony alapítványnál nem külső fényre kell törekednünk, hanem az alázatos Szent Erzsébet intencióit kell megvalósítanunk. És ezen munkánál számítok valamennyiüknek szives támogatására. Szívem mélyéből még egyszer mindnyájuknak hálás köszönetet mondom.

A fenséges asszony ezután cercler tartott és valamennyi megjelenthez külön is kegyes szavakat intézett. A kihallgatás körülbelül fél óráig tartott. Megemlítjük, hogy Zichy Jánosnak az országos jubileumi bizottság nevében a pápához intézett üdvözlő táviratára ma a következő sürgöny érkezett Pozsonyba:

Giovanni del conti Zichy Pozsony (Ungheria). Rome obsequia gratioque animi senza nomine commissionum patefacta beatissimus pater libenter excepit exitumque. Solennium felicem ominatus apostolicam benedictionem ex animo impertit.

Card. Merry del Val.

— **Santos-Dumont röpi.** Santos-Dumont ma délelőtt Bagatelle mellett felszállási kísérletet tett, hogy a madáralaku repülőgépekre 150 méternyi fáv mellett kitűzött díjat megnyerhesse. A második felszállási kísérletnél egy alkatrészt eltört. Sebesülés nem történt.

— **Francia író Budapest.** A francia magyar irodalmi társaság meghívására De Champs, az ismert nevű francia író, a Temps munkatársa, Budapestre érkezett s ma délután öt órakor a Nemzeti Múzeum nagytermében igen érdekes és látogatott felolvasást tartott. De Champs délelőtt a képviselőházban járt és gróf Fontenay, a budapesti francia főkonzul kíséretében felkereste Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és gróf Apponyi Albert kultuszminisztert.

Vicomte Fontenay francia főkonzul ma este Gaston Dechamps tiszteletére ebédet adott, melyen jelen voltak gróf Apponyi Sándor, Berzeviczy Albert, Nemeskéri Kiss Pál, Radisich Jenő, Ábrányi Kornél, Medveczki egyetemi tanár, Pekár Gyula, Dessewffy Arisztid, Balázs Béla, Neichel és Doranie viczekonzulok. A szellemes és előkelő francia vendéget a házigazda köszöntötte fel, mire Gaston Dechamps elmés pohárvendégségben örömeinek adott kifejezést, hogy a magyar fővárost és annak szellemét közelebbről megismerhette. Pohárvendégséget mondtak még Nemeskéri Kiss, Berzeviczy Albert és Fodor titkár. Ebéd után a Budapestben lévő francziák teáregyültek össze a főkonzulnál. Dechamps hoinap még Budapestben marad és a miniszterelnöknél fog tisztelegni.

— **Ujságíró és képviselő afférja.** A Házban, de különösen a Ház folyosóján már hetek óta nagy a forrongás. A képviselők gyorsan változó csoportokba verődnek és könnyelműen potyogtatnak nagyhangú kijelentéseket, amelyeket később nem vállalnak és ráháritani iparkodnak a folyosón is munkájukat teljesítő ujságírókra. Mások, a hangosabbak valósággal a terror eszközehez fordulnak és fenyegetésekkel akarják rászorítani a lapok tudósítóit, hogy kellemetlen és könnyelmű kijelentéseket hallgassanak el. Ez azonban képtelen és türehetetlen állapot s a terrornak értelme sincsen, mert a kötelességüket végző ujságírókat úgy sem lehet megfélemlíteni. Ma is ilyen incidens történt a képviselőház folyosóján. Az affér szereplői Hacsak Géza hírlapíró és Szmrecsányi György néppárti képviselő s előzménye az, hogy Hacsak kiírta lapjában Szmrecsányinak egy Justh Gyula képviselőházi elnökre vonatkozó megjegyzését. Ma délelőtt tizenegy órakor Beniczky Ödön néppárti képviselő kereste föl az ujságírókat és így szólott hozzá:

— Kérem Hacsak ur, Szmrecsányi akar Önnel beszélni.

Hacsak, aki a képviselőház folyosóján beszélgetett néhány képviselővel, megfordult és ott látta Szmrecsányit, aki így aposztrofálta:

— Ön írta tegnap azokat a dolgokat a lapjában?

— Szerkesztőmtől megtudhatja, hogy ki írta a cikket, Annyit azonban én is megmondhatok, hogy a cikket részben én írtam, részben telefoninformációim alapján más.

— Én — kiáltotta Szmrecsányi — nem megyek a szerkesztőjéhez, hanem (itt egy leírhatatlan sértést mondott).

Hacsak a Ház folyosóján nem tehetett mást, minthogy higgadtan felelt.

— Én a Ház folyosóján nem gorombáskodhatom. Ezzel nyugodtan sarkon fordult és otthagya a képviselőt, aki dühösen kiáltotta utána:

— Szemtelenység.

Maga az incidens ezzel véget ért. A parlamenti tudósítók szindikusa, Lenkei Gusztáv és dr. Friedrich Tivadar az esetet bejelentették Justh Gyulának, egyben tudomására hozták a dolgot a Ujságírók Egyesületének is, mert egyáltalában nem lehet tűrni, hogy ujságírók munkájuk közben terrorizáltak legyenek, mint ez az újabb időkben mind sürűbben megtörtént a parlamentben. Az Ujságírók Egyesülete a testület sérelmét látva a támadásban és délután négy órára rendkívüli választmányi ülést hívott össze. A Herceg Ferencz elnöklésével tartott ülésen az egyesület választmánya tiltakozott a terror ellen és rokonszenvérről biztosította a parlamenti tudósítók karát. Végezetül a következő határozatot hozta a választmány:

A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma tartott rendkívüli ülésében sajnálatlaltal vette tudomásul, hogy egyes képviselők sértésekkel igyekeznek a képviselőházi tudósítók kötelességük teljesítésében megakadályozni. A választmány ez alkalomból kollégialis tiszteletéről és rokonszenvérről biztosítja a parlamenti tudósítók karát, felszólítja őket, hogy ne engedjék magukat személyes ügyek felvetésével hivatásuk teljesítésében terrorizálni, szolidárisnak vallja magát velük és felajánlja védelmükre e szolidaritás minden eszközét és fegyverét.

Hacsak a maga részéről szintén elégtételt kért a sértetettől képviselőtől.

— **Nasi-pör.** Nasi védői nem jelentek meg. Az elnök közli, hogy a tegnapi határozat értelmében Nasi védőt megjelenésre szólította fel. Ezek nincsenek Rómában és sürgönyileg jelezték érkezésüket. Az elnök a törvényes rendelkezések értelmében megtette lépéseit, hogy hivatalból más védőket rendeljen ki. Miután azonban ez idő szerint bizonytalan, mily magatartást fognak Nasi védői a jövőben tanúsítani, a tárgyalás folytatását december 3-ára tűzik ki. A tárgyalást ezután berekesztette.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Lapzártá előtt jelentik Debreczenből: A budapesti esti gyorsvonat ma másfélórás késéssel érkezett be az itteni pályaudvarra; a nagy késésnek oka, hogy Püspök-Ladányban két mozdony összeütközött. Az összeütközés következtében egy vasúti alkalmazott meghalt, Részletek hiányzanak.

— **A rektor egészséges.** Dr. Török Aurél, a budapesti tudományegyetem rektora, aki egy régi bajából kifolyólag több napig kénytelen volt távolmaradni az egyetemről, teljesen felépült és még e héten újból megkezdte működését az egyetemen.

— **A pápa motu proprioja.** A pápának e hónap 18-áról kelt s tegnap este közzétett motu proprioja kötelességévé teszi minden katolikus hívőnek, hogy alávesse magát azoknak a döntéseknek, amelyeket a XIII. Leó pápa által bibliai tanulmányozások céljából kiküldött bizottság hozott, vagy hozni fog. A pápa e döntéseket a római szent kongregációk dekrétumainak tekintti. A motu proprio kijelenti, hogy mindazok, akik szóval, vagy írásban ezeket a döntéseket kritika tárgyává teszik, vagy ellenük szegülnek, súlyos vétet követnek el. A motu proprio meg erősíti ezután az excommunicációt, amelyet azokra rendeltek el, akik a szentatyá rendelkezéseivel szemben a modernizmus tévedéseit követik s kijelenti, hogy ezeket az eretnokség védőire és terjesztőire megállapított büntetésekkel fogják sújtani a heretikusok. A motu proprio végül felszólítja az összes katolikus püspököket és a vallásos kongregációk valamennyi vezetőjét, hogy a tanárokat, különösen a szemináriumok tanárait, ellenőrizzék s tartsák távol azokat, akik modernisztikus doktrínák hívei. A pápa felszólítja a püspököket, hogy fiatal növendékeket, akik hajlamot mutatnak a modernizmus tévedéseire, ne szenteljék föl papokká s hogy kerületeikben modernisztikus könyvek vásárlását és olvasását tiltsák meg.

— **Campbell-Bannerman betegsége.** Campbell-Bannerman angol miniszterelnök orvosainak sürgős tanácsára valószínűleg már ma több leti üdülés végett a Kanári-szigetekre utazik. A miniszterelnök előreláthatólag január közepéig marad ott s azután visszatér, hogy személyesen tegye meg az előkészületeket a január végén kezdődő parlamenti ülészakra.

— **A határrendőrség fejlesztése.** Az utóbbi idők eseményei igazolták, hogy a határrendőrség jelenlegi létszámával távolról sem felelhet meg azoknak a feladatoknak, amelyek reá várnak. Különösen a Románia felől fenyegetett erdélyi határon nem képes kellő eredménnyel szolgálatot teljesíteni, mert a hegyek közt még nagyon sok az olyan átkelési pont, amelyet nem képes felügyelete alá vonni a határrendőrség. A belügyminiszter most nagyon helyesen a határrendőrség szaporítását határozta el és úgy tervezi, hogy egyelőre százhusz fővel emeli a legény-ségi létszámot.

— **Liebreich tanár utóda.** Liebreich tanárnak, a hírneves farmakologusnak utódául a berlini orvosegyetem tanári kara első helyen Mayer János bécsi tanárt, második helyen Gottlieb heidelbergi és harmadik helyen Straub freiburgi tanárt jelölte.

— **Nagy fagy.** Thorn környékén olyan nagy a hideg, hogy a Visztulán sok helyütt megállott a jég s ennek következtében a gőzhajókat beszüntették.

— **A Nemzeti Társaskör lakomája.** A Lloyd-épületben lévő Nemzeti Társaskör tegnap a kör helyiségében megtartotta rendes társasvacsoráját, amelyen sokan vettek részt. Gróf Tisza István vadászatban lévén, kimentette magát. A legközelebbi társas lakoma jövő hó 20-án lesz.

A vacsorán jelen voltak névsora a következők: br. Rösner Ervin, br. Lévy Lajos, Berzeviczy Albert, Beretvási János, Latinovich János, Teisz Péter, Décsy Zsigmond, Bujanovich Sándor, Fejér Miklós, gróf Török József, Nedeczky István, gróf Csáky Lajos, Lukács László, Pick Jenő, Burchard Konrád, Kautz Gyula, Hieronimusz Károly, gróf Serényi Béla, Erdély Sándor, ifj. Erdély Sándor, Mara László, Sélly Sándor, Falk Miksa, br. Brukenthal, Kabos Ferencz, Maurer Mihály, Székely Ferencz, Szulyovszky Gusztáv, Dániel Gábor, gróf Héderváry Károly, Herceglendy László, br. Voines István, Bálint Béla, Molnár Béla, Darvas Béla, Szuhányi Ferencz, Gorove László, Kiss Ernő, Szöcs Nándor, Bartal Aurél, Lónyay Géza, Ghyczy Elemér, Sándor János, Andrassy Mihály, Nagy Sándor, Gallovich Győző, Szerb György, Zsilinszky Mihály, Sréter Alfréd, Perczel Dezső, Gyöngyei Miklós, Gyöngyey Illés, herceg Porcia Aladár, Csuzy Pál, Miskolczy Imre, Babó Lajos.

— **Lezuhant a vonatról.** A lipótvári vasúti állomáson tegnap reggel a személyvonat fűtője vigyázatlansága következtében a mozdonyról oly szerencsétlenül esett le, hogy a haladó vonat kezét teljesen összeroncoltta és azt amputálni kellett. Súlyos sebével a kórházba szállították.

— **A soproni liceum jubileuma.** Ma ünnepelték meg a soproni ev. liceumnak háromezötvenéves fennállását. Az ünnepre tegnap este érkezett Molnár Viktor államtitkár a kormány képviselőjében. Az államtitkárt a város nevében Toepfer Kálmán polgármester fogadta a vasuti állomáson és az államtitkár Baán Endre főispán és Toepfer Kálmán polgármester kíséretében megjelent a színházban. A jubiléus ünnepség ma reggel istentisztelettel kezdődött, melyen Molnár államtitkár, Baán főispán, Toepfer polgármester, Gyurátz Ferenc dunántúli püspök, Hajas Antal alispán a vármegyei tisztikarral, Rhon Alfréd vezérőrnagy, a helyőrségi tisztikar küldöttségével, a hatóságok, testületek, az ev. egyházkerület összes esperesei és lelkészei és nagyszámú közönség jelent meg. Brunner János soproni ev. esperes imát mondott, majd Gyurátz püspök ünnepi beszéde következett és végül a templom énekara egyházi dalokat adott elő.

A templomból az ünneplő közönség átvonult a liceumba, hol Poszvek Sándor főintézeti igazgató mondott megnyitó beszédet, üdvözlővel egyúttal Molnár Viktor államtitkárt. Molnár Viktor államtitkár megköszönve az üdvözlést és az intézet vezetőségét a kormány jóindulatáról biztosítva, a jubileum alkalmából Gyurátz püspököt, az intézet tanárait és tanulóit üdvözlötte. Az éljenzéssel fogadott üdvözlő szavakra Gyurátz püspök mondott köszönetet, örömet és köszönetet fejezve ki, hogy a kormány együtt ünnepel az egyházzal. Majd Hetvényi Lajos az intézet tanára mondott emlékbeszédet, kiterjeszkedvén az intézet negyedszázados múltjára. A közélet számos jelese az intézetnek tanulója volt, így Berzsenyi Dániel és Kiss János, a későbbi hírneves szuperintendens, aki 1791-ben létesítette a liceum kebelében a Magyar Társaság nevű irodalmi kört, mely ma is fennáll, és melyben azóta sok jeles emberünk kapott kedvet az irodalmi működések iránt. Itt végezte tanulmányait Dóczi Lajos is. Az ünnepet a Himmusz eléneklésével rekesztették be. Délben a kaszinóban háromszáz terítékű banket volt. Az ifjuságnak az intézetben Poszvek igazgató adott ebédet és ugyancsak az ifjuságnak Nádasy szinigazgató ingyenes előadásban adta a Sárga csikót. A jubileumi társaságban Gyurátz Ferenc püspök köszöntötte fel először a királyt, majd a kormány képviselőit. Molnár Viktor államtitkár Gyurátz püspököt, mint a magyar közélet és a protestáns egyház lelkes férfját éltette. Felköszöntöket mondtak még: Baán Endre főispán, Csizmazia Endre képviselő és mások. Üdvözlőket tolmácsolta: Dobrovits Mátyas pozsonyi egyházkerületi felügyelő, Ludman Ottó, az eperjesi kollégium igazgatója, Tury Etele pápai igazgató. Délután a színházban lelkes ünnepség folyt le, hol Tompa Kálmán „A soproni diákokhoz” írt költeményét szavalta el előadás előtt. A diákok Tompának és Nádassy szinigazgatónak babérokoszorút nyújtottak át.

— **Politikai affér.** A Temesvármegyében most lezajlott megyebizottsági tagválasztásokkal kapcsolatosan lovagias ügye támadt Steiner Ferenc országgyűlést képviselőnek, a délvédelmi függetlenségi párt elnökének és Muth Gáspárnak, a párt alelnökének, Joanovich Sándor alispánnal szemben, aki őket súlyos sértő kifejezésekkel illette. Steiner ügyét fegyveres uton akarta elintéztetni, segédei azonban kijelentették, hogy felüket terrorizálni nem engedik és a bírói uton való elégtételszerzést ajánlották felüknek. A Muth Gáspár Joanovich ügyet ellenben ma intézték el kardpárbajjal, amelyben Joanovich Sándor alispán jobb karján hosszabb sebet kapott.

— **Eltűnt hajó.** A bresti tengerészeti hatóság egy szakasz torpedónaszádót és két torpedóvadást azzal bizott meg, hogy kutasson az október 16-án Uj-Fundlandból elindult hajó után, amelynek érkezését kedéltzetén 70 halálszal már mintegy 16 nap óta várják a dünkirchényi kikötőben. Attól tartanak, hogy a hajót szerencsétlenség érte.

— **Halálos ítéletek Oroszországban.** Oroszországban egymásután hozzák a tömeges halálítéleteket. Legújabbban az odesszai hadbíróóság forradalomra való izgatás miatt a 12. műszaki ezred 17 katonája közül, akik vád alatt állottak, háromat halálra, hatot hat évi kényszermunkára és kettőt két évi fegyházra ítélte. A többi hatot pedig börtöneltette.

— **Villamos kivégzés.** Az egész civilizált világon azon gondolkoznak arra hivatott egyéniségek, hogy a halálítéletet eltöröltessék. Az indokokat még távolról sem merítették ki; talán éppen ezért nem valósult még meg az eszme mindenhol. Azonban mindakkoráig, amíg a halálítéletet el nem törlik, legalább az emberségesen érzők a kivégzések borzalmaival enyhíteni akarják. Sokat vitatkoztak azon orvosi körökben, hogy a villamos kivégzés borzalom dolgában mögötte marad-e a többi kivégzési módnak. A kérdést még most sem döntötték el, sőt akadnak sokan, akik azt állítják, hogy a villamos kivégzés iszonyatai fölülmúlják akár az akasztás, akár a lefejezés szörnyűségeit. Most egy Freudenthal nevű német professzor, aki tanulmányuton járt az Egyesült-Államokban, ez alkalommal végignézett egy elektromos kivégzést is, melyet az auburini állami börtönben hajtottak végre. Megfigyelései annál érdekesebbek, mert eddig idegen embernek nem volt módjában közvetlen tapasztalatokat szerezni a villamos kivégzés előnyéről és hátrányairól. Freudenthal feljegyzéseket tett tapasztalatairól, amelyek szerint az egész aktus gyorsan folyt le.

— **A halálraítelt —** ugymond — **egy harminczéves sápadt arcu férfi, nyugodt tartással ült bele a „chair”-be, egy karosszékre, amelyhez egy pillanat alatt odacsatolták testét, karjait és lábait. Kopaszra nyírott fejét hátra hajtották, állára bandagot alkalmaztak, azután egy ércsapkát tettek a fejére, amelyre egy, a tetőről alácsüngő drótvezetéket erősítették. A deputy (a börtönigazgató) intésére a hóhér fordított egyet egy csavaron s az áram megindult. A delikvens mélyet sóhajtott s egész testében összerázkódott. Az 1780 volt erejű áramot jó fél perczig bocsátották rá, azután csökkentették az áramot, majd ismét teljes erejére emelték. Most még egyszer meg rázkódott a test. A börtönorvos odalépett hozzá s a hallgatóságot megvizsgálta a szívet. Majd ugyanezt cselekedte egy jelenlevő másik orvos is, mire újabb elektromos áramot mértek a testre, amely még egyszer összerázkódott. Újabb auskultáció után a börtönorvos kijelentette, hogy az eljárás befejeződött, az ítélet végre van hajtva. Hat óra után öt perczrel léptünk a terembe, három percz múlva kapta az elítelt az első villámütést s újabb hét percz múlva már be is fejezte a deputy az eljárást, mely így mindössze tíz perczig tartott. A holttestet erre felboncolták és oltatlan mésszel leöntve eltemették. A testen az utolsó áramütés után semmiféle mozgás nem volt észlelhető. Látszólag változatlanul ült a székre. A deputy arra a kérdésre, hogy miért kellett többször is alkalmazni az áramot, az felelte, hogy a törvény előírása szerint mindaddig kell alkalmazni az áramot, míg az elítelt meg nem hal. Azonban már az első ütés után is beállt vagy a halál, vagy legalább a teljes érzéketlenség, amint ezt a lovakon végzett kísérletek bizonyítják. A nézőre a villamos kivégzés nem hat oly brutálisan, mint az akasztás, vagy lefejezés, de viszont bántó a bizonytalanság érzete a fölött, hogy mikor áll be a halál? Ugy tüni fel, hogy a szív működésében volt még az orvos első vizsgálata alkalmával, ami pedig mindig elég hosszú időt vett igénybe. Azután annak a lehetőségére sincs kizárva, hogy az elektromos áram csak tetszhalált idéz elő s úgy látszik, éppen erre való tekintettel rendelték el a törvény a rögtöni boncolást és a testnek oltatlan mésszel való leöntését. Míg tehát az elektromos kivégzésnek meg vannak a maga külső előnyei, ezekkel olyan aggályos jelenségek állanak szemben, amelyek mindenestre megfontolást érdemelnek.**

— **Házasságok.** Dr. Hecker Antal tegnap vezette oltárhoz a IX. kerületi Bakáts-téri plébánia-templomban Kiss Honát. Az esketési szertartást Bán Sándor vizivárosi plébános végezte. A násznagy tisztelet a véglegény részéről dr. Keveházi Kovács Gyula udvari tanácsos, egyetemi tanár, a menyasszony részéről dr. Melly Béla székesfővárosi tanácsnok toltották be.

Schwarz Dezső Kövágóörsről eljegyezte Fülöp Rózsát Budapestről.

Jaskula Irén ma vezette oltárhoz Wagner Vilmos Bécs város főpolgármesterének elnöki fogalmazója.

Jólész Béla újpesti gimnáziumi tanár eljegyezte Gyarmati Sárkát Zalegerszegről.

— **Egy pár cipő.** Hajduböszörményben Fehér Zsófia huszonegy éves lakos a tegnapielőtti vásárban egy pár cipőt és egy kendőt lopott, mire bekísérték a város fogházába. Fehér Zsófia ma egy szoknyájából csavart kötélre felakasztotta magát és meghalt.

— **Tüntetés Barcelonában.** Barcelonában a gyógyszerészhallgatók ma tüntetést rendeztek és ezáltal akadályozták a többi hallgatókat az előadásokon való részvételben. Az egyetem és a középiskolák zárva vannak. Több ízben összeütközésekre is került a sor. Az egyetemet holnap rendőri felügyelet alatt megnyitják.

— **Harminczegy munkás katasztrófája.** Röviden adunk már hírt arról a rettenetes katasztrófáról, mely Cannes és Grasse között egy duzzasztó gát építkezése közben történt. A katasztrófáról még ezek a vérfagyasztó részletek érkeznek: A gát nem tudott ellenállni az összegyűjtött víztömeg erejének és beszakadt. A föld és a kötőmelék harminczegy munkást eltemetett. Műszaki katonák és alpesi vadász-csapatok azonnal a szerencsétlenség helyére vonultak s tegnap estig tizenöt holttestet huztak ki a beomlott gát alól. A katasztrófánál majdnem kivétel nélkül olasz munkások jártak szerencsétlenül. Farout Pál nizzai építő-vállalkozót élve huzták ki ugyan romok alól, nemsokára azonban behalt sebeibe. A felszínre hozott holttestek borzasztóan meg vannak csonkítva. A mentés nagy nehézségekkel jár, mert minden pillanatban új szikladarabok és földtömegek válnak le.

— **Egy szökevény kivándorlási ügynök üzemel.** A belügyminiszter az összes törvényhatóságokkal közlő körleveltben közli, hogy László Fülöp volt kivándorlási meghatalmazott, aki titkos kivándorlási ügynökösködés miatt már több ízben büntetve volt s legutóbb a reá kiszabott büntetés elkerülése végett megszökött, most Wienből intézi üzemeit és a magyarországi községi jegyzőket díjazás kilátása mellett arra szólította fel, hogy címét közöljék a kivándorolni szándékozókkal. A miniszter figyelmezteti a községi jegyzőket, hogy amennyiben László felszólításának bármilyen módon eleget tesznek, vagy vele érintkezésbe lépnek, kihágást és egyúttal fegyelmi vétségét követnek el.

— **Halálra sebesített csendőr.** A vidéki csendőr helyzete mindenképpen veszedelmes. Sokszor a tömeg gyűlölete oly vehemens módon jut kifejezésre, hogy életével játszik, mikor rendet akar csinálni. Ha letartóztatásra vagy akár egyszerű közbelépésre kerül a sor, mindig ki van téve annak, hogy élete, testi épsége ellen törnek. Számátlan csendőr esett már áldozatul ennek a gyűlöletnek. A legújabb elszomorító eset a gömörmezei Gönyön fordult elő. Király Mihály gönyői hentes bejelentette a csendőrőrsön, hogy az őjjel betörést követtek el nála. A jelentés következtében a csendőrök elállták a kikötői utakat, hogy szemmel tartsák a gyanús embereket. Takács József őrsvezető egy gyanús embert megállított és igazolásra szólított fel. Ez Jährík Hermann harmincznyolcz éves brandenburgi hajómunkás volt, aki a csendőr elől meg akart szökni. A csendőr nem tágitott, mire Jährík kétszer mellbe lötte a csendőrt, aki megsebesülvén, kardiával háromszor támadójának fejére vágott. A merénylő az ütések következtében meghalt és zsebében megtalálták az elrablott tárgyakat. A szerencsétlen csendőr haldoklik.

— **A tagosítás miatt.** Szászalmás községben most fejezték be a határ tagosítását és a törvényszék a földet a tagosítás értelmében a parasztnak adta birtokba. Benyásze Flóra azonban nem volt megelégedve az eredménnyel, mivel a dűlőttal a tagosító mérnök földjét kettészelte. E miatt boszut forralt Sztojka Zsiga községi bíró ellen. Tegnap este bement annak házába és úgy a bírót, mint annak éppen látogatóban ott időző atyját úgy összeszurkálta, hogy életbenmaradásukhoz kevés a remény. A csendőrség a boszulló asszonyt letartóztatta.

— **Megszökött vizsgálati fogoly.** Stösszel Ignác, ki mintegy 10.000 korona értékű többrendbeli váltóhamisítás miatt a szatmár-németi kir. ügyészségnél mint vizsgálati fogoly volt letartóztatva, ma délen a harmadik emeleten lévő cellájából megszökött. Senki sem sejtte, hogy Stösszel hogyan szökhett meg, holott a fogház minden oldalán örök állanak. Stösszel egy hónappal ezelőtt a csendőröktől szökött meg, de akkor sikerült letartóztatni. Stösszel alacsony, barna, kis bajusza van, sovány alak. A csendőrség és a rendőrség eddig eredménytelenül kutatja.

— Szembesített kémek. A francia igazságügyi-miniszteri palotában két rendkívül érdekes szembe-sítés ment végbe ma. Egy bizottság ma konfrontálta a kémkedés miatt vizsgálati fogságban lévő Bertou közigazgatási tisztviselőt följelentőjével, akinek a neve csak most tudódott ki. Chapuis párisi ügyvéd leplezte le Bertout, akit Strassburgban, a Terminus-fogadóban meglesett és beszélgetését kihallgatta. Chapuis a vizsgálóbíró előtt bemutatta azt a névjegyet, amelyre a Terminus-hotel szomszédos szobájában följegyezte az ellesett beszélgetést. A másik szembe-sítés sem kevésbé érdekes: a letartóztatott Ulmo sorhajóhadnagyot konfrontálják kedvesével, akit a vizsgáló-bizottság Toulonból megidézt.

(—) A Magántisztviselők Otthonában (Royal-szálloda A) kapu II. em.) e hó 24-én délelőtt tizenegy órakor dr. Sugár Ignác a miskolci kereskedelmi és iparkamara titkára az „Adóreform és a magántisztviselők” czimen szabad előadást tart.

— Ujabb földrengés Calabriában. Ma reggel 3 órakor a legutóbb sujtott vidékeken meg-
lehető heves földrengést érezték. Kisebb erejű földrengéseket Reggio-ban és más községekben is érezték. Délután 3 óra 37 perczkor ismét föld-rengés volt érezhető. A lakosság izgatott. Az eső patakokban ömlik. Az eddig okozott károkról nem érkeztek jelentések.

— Tell-ünnep. A svájciak 1307 november 13-ára teszik azt a napot, amikor Tell Vilmos Gessler Hermann, a Habsburgok zsarnok helytartóját le-
lőtte és ezáltal Svájcnak szabadságát megterem-tette. Jóllehet az ismeretes Tell-monda nincs törté-netileg bebizonyítva, a svájciak Tell Vilmos alakját, mint szabadsághősét olyan nagy tiszteletben tartják, amelyre szinte alig van példa a történelemben. Ká-pólnát emeltek annak a nevezetes lövésnek szinhe-lyén, ahova évente egész sereg svájci elzarándokol, hogy áldozzon felszabadítója emlékének Aitdorf piacán. Ott, ahol Gessler kalapja állt, torony emel-
kedik, melynek oldalán régi freskókép örökíti meg Tell híres lövését és még a legújabb időben is, 1895-ben emléket állítottak Aitdorfban Tell Vilmos emlé-kének. Tegnep volt hatszázadik évfordulója annak, hogy a svájciak Gessler zsarnokságától megszaba-dultak és ennek a legendaszerű napnak emlékére tegnap egész Svájcban ünnepélyeket rendeztek.

— Megtámadott násznép. Somogyfaisz község-ben Vörös Sándor kaposvári munkás esküvőt tartott Pinterics Katalinnal. Az esküvő után a lakodalmas házba vonult a sokadalom, ahol azonban néhány le-gény megtámadta a lakodalmas házat. A meny-asszony súlyosan megsérült, egy 11 éves fiút egy-kő súlyosan érintette és belehalt.

— Rejtélyes gyújtogatás. Polák Mór kaposvári kereskedő átiratta fizetését feleségére és nyomtalanul eltűnt. Másnap holtestét megtalálták. Tegnep éjjel Polákné háza és üzlete ledgett. Azt hiszik, hogy a gyújtogatás boszu műve.

— Főlobbant löperraktár. Annelőben az ottani puskaporgyár érseke alkalmával az ehhez tartozó raktár, amelyben 20.000 kilogramm puskapor volt, a levegőbe röppült. Emberéletben nem esett kár.

— Rejtélyes bomba. A Lokalanzeigernek jelen-tik: A Harlem Dagblad mai száma közli, hogy néhány nap előtt Zeistban egy hölgy egy kis vasuti állomá-son az utrecht—apeldoorni vasutvonalon látta, ami-
kor négy férfi az ottani katolikus szeminárium köze-lében egy üres telken letett egy dinamit bombát. A hölgy figyelmeztette rá a rendőröket s azok auto-mobilra ültek, úgy érték utól a titokzatos férfiakat Leeson közelében. A foglyokat Utrechtbe szállították és még most is a börtönben vannak. A rendőrség mélységesen titkolja az esetet, aminek a német csá-szárné apeldoorni látogatása volt a magyarázat. Nyilvánvaló, hogy a letartóztatott négy férfi roszban törté a fejét s az is kétségtelen, hogy meg akartak szabadulni a bombától, miután tervüket nem tudták végrehajtani.

— Vasuti haláleset. Az eger-oberhausen gyorsvo-nat ma reggel 6 óra 42 perczkor Langendroer-Süd állomáson a fűsínpáron lévő mozdonynak nekiment. A vonat mozdonya és két személykocsi kisklott. Négy utas, 3 postai és 8 vasuti alkalmazott megsebesült. Az utasok, miután orvosi segélyben részesítették őket, tovább utaztak, míg a sebesült alkalmazottakat az itteni kórházba szállították. Az anyagi kár nagy. A szerencsétlenség idejében sűrű köd uralkodott.

— Az Erzsébet királyné emlékműzeum gyarapo-dása. Az Erzsébet királyné emlékműzeum legújabb-
ismét egy nagyértékű történelmi ereklyével gyarapo-dott. Ő felsége ugyanis beküldötte azt az ezüst szek-rénykét, állványostól együtt, amelyben az ország-gyűlés küldöttsége 1867. június 10-én átnyújtotta a királynénak a nemzet koronázási ajándékát, az ötven-ezer darab aranyat. Az 50—50.000 darab arany ko-ronázási ajándékot a királyi pár még ugyanaz nap az 1848—49-iki honvédelmi javára adták.

— Lázadás az éhínség miatt. Elszomorító hírek érkeznék Törökország kisázsiai tartományaiból. Élel-miszervétség, gabonahiány, éhínség citi kétségbe a népet. A nagy havazások a hegyi utakat járhatat-lanná tették s nem érkezhettek meg a megrendelt ga-bona. A bitlisi kerületben a gabona az utolsó szemig elfogyott. A helyzet más vilajetekben is rettenetes. Aleppo-ban a nép kifosztotta a malmok raktárait és a péküzleteket. Beirutban a pályaudvaron álló buza-vaggonokat rabolták ki. Egész Szíriában forrong a lakosság.

(—) Gázmotor-kezelők tanfolyama. A gázmo-torok kezelőinek tanfolyama a Technológiai Iparmű-zeumban november 25-ik napján nyílik meg s de-cember 21-ig tart. Az előadásokat naponként este 7 órától 9 óráig a felső ipariskola II. em. 59. sz. termében tartják.

— A szatmári sikkasztó meggyógyult. A mult héten észrevették a szatmári adóhivatalban, hogy Papp Gyula adótáros tizenötezer koronát elsik-kasztott s azután megszökött. A szökevény a fővá-roshoz jött s itt másnap öngyilkossági szándékkal a Dunába ugrott. Mikor a vízből szerencsésen kihúzták, akkor meg fölbélte magát. Az elkeseredett sikkasztó, akit sikertelen öngyilkossági kísérletei után a Rökus-kórházba vittek, meggyógyult s ma a főkapitány-ságra szállították. A főkapitányságról átkísérték az ügyészséghez.

— A menyasszony öngyilkossága az oltár előtt. Olaszország Bagnoli nevű városában meg-rendítő tragédia történt a minap a templomban, egy esküvőn. Mikor a pap megkérdezte a meny-asszonytól, hogy akar-e a felesége lenni annak a férfinak, a kivel oltár előtt áll, a leány előrántott a zsebéből egy revolvert, szíven lötte magát és nyomban meghalt. A megdöbbentő eset ugyszólván egy pillanat alatt történt. A menyasszony Colandri Marietta, jómódu földbirtokos leánya volt, a vőle-gény pedig az apjának testvére. Nagyon szerették egymást, régóta, de a leány az utóbbi időben mindig szomorú volt. Senki sem sejtette, hogy mi a bánata s titkát magával vitte a sírba.

— A debreczeni trafikoseány szerencsése. Deb-reczenben minap érdekes eljegyzés történt. Stephens Henrik amerikai millionos fia, Debreczenben jártában beleszeretett özvegy Kandel Józsefné dohánytözsde-tulajdonos leányába, Kandel Klárikába s megkérte a kezét. Atyja évekkel ezelőtt Brassóból vándorolt ki Amerikába s ott milliósi vagyonra tett szert szerenc-sés üzletei révén. A huszonháromeves Henry most fejezte be egyetemi tanulmányait s nagyobb utazásra indult és mindenekelőtt Magyarországot látogatta meg. Debreczenben gyakran megfordult Kandelné dohánytözsdejében. Megszerette a szép fiatal Kandel Klárikát s elhatározta, hogy feleségül veszi. Ebbeli szándékáról táviratban értesítette a szüleit, beleegyezésüket kérte a házassághoz. A szülők táviratban adták beleegyezésüket s Stephens nyomban elje-gyezte Kandel Klárikát. Az esküvőt a jövő hónapban tartják meg a millionos szülők jelenlétében, akik ez alkalomból Debreczenbe utaznak.

— Eltoltak egy színházat. A newyorki Montaux-színház eltolását szerencsésen befejezték. Háromszáz méternyi távolságra tolták el az épületet helyéről. Az eltolt épület téglából van építve és súlya 85.000 tonna. Óriási súlya dacára egyetlen téglája sem mozdult el és a nagy nehézségekkel járó munkánál egyetlen munkás sem sérült meg. A munkát már ju-niusban megkezdették, amikor a vízvezetéki és egyéb összekötő hálózatokat elvágták, azután fagerendázat-tal támasztották alá az egész épület alapzatát. Az így készült állványzat alá széles vaspántokon, síneken gördülő acélhengereket helyeztek, számszerint 1250-et. Ezeket a hengereket tolták el lassan és ova-tosan az egész épületet egészen addig a helyig, ahol az új alapzatot már előzőleg elkészítették. Hajtóerőit mindössze 3 emeltyű szolgált, egyenkint 5 tonna emelőerővel, melyek pusztán kézzel lettek mozgásba hozva. A vízszintes irányban való továbbtoláshoz 12 munkás volt szükséges, kik egymaguk tolták el az óriási épületet rendeltetési helyére. Az elért cred-mény már csak azért is nagyjelentőségű, minthogy bár az új és a régi hely közti távolság csak 300 mé-ter, a színházzal egy nagy ívet kellett megtenni, míg vele jelenlegi helyére érkeztek.

— Nemzeti karácsony. Az Országos Ipar-
egyesület a következő kérelmet intézi a magyar közönséghez:

Minden esztendőben, mikor közeledik a kará-csony, fel szoktuk keresni a hazafias magyar közön-séget kérő szavunkkal: csak magyar iparcikket vá-sároljon karácsonyi ajándéknak. A szeretet ünnepén fogadja tevékeny szeretetétbe a magyar ipart, adja szereteteinek ajándékát azt, ami a magyar szívnek legkedvesebb lehet: a magyar elme, magyar kéz, magyar munka termékét. Ezt a minden esztendei kérelmünket ez idén is ajánljuk bizalommal minden magyar ember figyelmébe. A karácsonyi vásár még nem kezdődött meg, de nemsokára megindul. Azért lépünk figyelmeztető és kérő szózatunkkal a nyilván-
osság elé már most, hogy kellő ideje legyen min-denkinek felkészülni a nemzeti karácsonyra. A vá-sárlónak: hogy jó előre rendeljen magának olyan ka-rácsonyi ajándékot, amilyent a magyar ipar produ-kálni tud, vagy válaszszon olyat, amit készen kaphat itthon. Az iparosnak: hogy a nagyobb szabású ren-delésnek eleget tehesse. A kereskedőnek: hogy kellő időben beszerezhesse a kellő választékot ma-gyar iparcikkékből. A nemzeti érzésnek nem lehet szebb és hasznosabb nyilvánulása, mint a magyar munka pártolása. Erre nincs szebb alkalom, mint a szeretet ünnepé, amelyen ajándékkal kedveskedünk szereteteinknek. A szeretet adójából kapja meg jo-gos részét a magyar ipar is, amely annyira érdemes és annyira rászorul szerető istápolásunkra. Adjunk karácsonyi ajándékot a magyar iparnak is! A magya-rok karácsonya legyen az idén valóságos nemzeti karácsony!

— Nyomdász-sztrájk. A nagyszabeni Drottlef-félc nyomda munkásai sztrájkba kezdtek, mert a nyomdavezetőség egy gépmesternek felmondott. A Drottlef-nyomda megrendeléseit a többi nyomdák vették át, mire a sztrájk az összes nyomdáknak ki-tört s ennek következtében a lapok sem jelen-nek meg.

— Halálozások. Szotyori dr. Nagy Gusztáv, a m. kir. államvasutak főorvosa és orvosi tanács-
adója, Hunyad és Háromszék vármegye tiszteletbeli főorvosa meghalt. Temetése tegnap ment végbe egy Fliskitelep, mint az egész vármegye nagy részvétele mellett. Juhász Izidor református lelkész búcsuztatta el. Hült tetemét Déván helyezték örök nyugalomra. A sírnál Bitay Géza lelkész megható gyászimat mon-dott.

— Gyilkos duhaj. Purva Juon formadiani paraszt az ottani koresmábnak mulatott. Felesége érte ment és emiatt Purva annyira dühbe jött, hogy az asszonyt földre teperve, úgy összerugdosta, hogy a cseren-csétlen asszony még a helyszínén kilehelte lelkét. A csendőrség a gyilkos férjet letartóztatta és átadta a dévai ügyészségnek.

— Rendőri hírek. Az expresszvonat áldo-
zata: Ma éjjel a Hermina-ut táján a nyugati pályau-dvarra herobogó expresszvonat elütötte Hegede István kocsi-rendezőt. A szerencsétlenül járt embert veszedelmes sérülésével a Rökus-kórházba szállították. — Lövedőldöző ismeretlen: A Lehel-utca táján, a vicinális vasut mentén az éjjel rálöttek Ensbberger Armin szobafestőre. A golyó a szoba-festőnek tenyerét furta keresztül. A lövedőldöző embert nem sikerült elfogni. — Elgázolt leány: Grif-fel Frida iskolás leányt tegnap az István-téren egy ismeretlen automobil elgázolta. A kis leányt a kór-házba vitték. — Letartóztatott merénylő: Schlessinger Aladár kereskedőségét tegnap Hutter Zsigmondnak a Bethlen-utca 6. számú házában lévő hentesüzletébe a kirakaton át egy kar-bollal telt üveget dobott. A kirakat üvegtáblája da-rabokra tört s a husárura ömlött karbol kilencszáz korona kárt okozott. A merénylőt a rendőrség letar-tóztatta.

— Eldölt pályázat. Az Aufrecht és Gold-schmied cég a Magyar Iparművészeti Társulat új pályázatát hirdetett herendi por-czellán készletek díszítésére szolgáló minták rajzaira. A cég ugyanis szerződést kötött a herendi porcel-lángyárral, az eddig kizárólag drága kivitelben ké-szült porcellán készleteknek mérsékeltébb árban, részletfizetésre való forgalombahozatala végett, amely vállalkozásának kifejezetten az a célja, hogy lehe-tővé tegye a magyar középosztálynak e téren való művészeti igényeinek kielégítését. A pályázat bíráló bizottsága tegnap tartott ülést dr. K. Lippich Elek min. tanácsos elnöklésével, amikor is bíráló alá ke-rült 22 tervezőnek 948 pályaterve. A bizottság a pályaművek alapos és beható elbírálása után akképen döntött, hogy a 200 koronás első díjat Kollator Henrik iparművészeti iskolai növendéknek ítélte oda. A 150 koronás második díjat Voit Ervin tanár kapta; 100—100 koronás harmadik díjakat nyertek Meyer Antal tanár, Vögerl Rezső tanár és Szilassy József iparrajziskolai növendék. A dí-jazottakon kívül még igen sok érdemes munka érke-zett a pályázatra, úgy, hogy remélhető, hogy a pá-lyázatot hirdető cég ezek közül néhányat vásárlás-
útján fog megszerezni. Az összes pályamunkák szombaton, vasárnap és jövő kedden láthatók az Ipari művészeti Múzeum első emeletén.

— Fratelli Delsinger fiúmei cég Budapesten a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

páratlan
HASHAJTÓSZER

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél, Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x Idegesség, idegyengeség (neurasthenia, hysteria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, melynek minden tünete (fejfájás, fejnemű, szédülés, bágyadság, álmatlanság, szív- és gyomortünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hönig Izsó, elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24). A kezelés kényelmes és teljesen fájdalommentes.

x Hogy mi van a Mars bolygóban, azt még mind-ezideig nem sikerült megjelölni, de hogy itt a mi földünkön egy csodás erejű szer van, melynek neve Alföldi Fehérkeresztes Sósorszesz, azt mindenki tudja. Készíti az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. Kecskeméten.

x Barátnők között nincs őszinteség, mondja egy francia szatirikus. Ha tehát látjuk, hogy jó barátnők arca üde és tiszta, nem fogja mondani, hogy ez egy kipróbált csodaszermek, az Alföldi fehérkeresztes gyógyszernek köszönheti. E csodaszermek az Első Alföldi Cognacgyár R.-T. készítménye.

x Vilmos császár Angliában. Az „Apolló Színház” igazgatója újra bebizonyította, hogy minden tekintetben igyekszik a közönség pártfogását kiérdemelni. Az egész művelt világ a legnagyobb figyelemmel kíséri Vilmos német császár angliai látogatását és az „Apolló Színház” költséget és fáradságot nem kímélve, elsőnek mutatta be a szenzációs újdonságot. Az új kép naponta színre kerül a közönség osztatlan tetszésnyilvánítása mellett.

Nyilt-tér.

Ez esetben közérdekű nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Uj! Folyékony Uj!

Somatose

a legkíméletesebb étvágyjavító, idegerősítő

tápláló szer

mindennemű gyengeségi állapotokban.

Kapható gyógyszerárakban és droguerákban.

28808

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE

a legjobb tejcsokoládé

BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Mély fájdalommal jelentem, hogy régi és hű munkatársam

Hay Károly ur

hosszu és kinos szenvedés után, t. hó 20-án délután 4 órakor életének 65-ik évében jobb létra szenderült.

A meghaldogult a szorgalomnak és buzgóságának mintaképe volt, fáradságot nem ismerve, teljes odaadással állott oldalaim mellett. Elvesztése mély fájdalomt okozott.

Földi maradványai pénteken, e hó 22-én d. e. 10 órakor fognak a Rákóczi-utca 17. számú temető halottas házából örök nyugalomra kísértetni.

Emlékét mindenka kegyelettel fogom őrizni.

BLOCKNER J.,
hirdetési iroda tulajdonos.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Sauer hangversenye.** Tavaly és tavaly előtt még a Fővárosi Vigadó nagytermében játszott Sauer, telt széksorok előtt; mai hangversenye alkalmából a Royal-szálló terme sem telt meg egészen. Mi okozta ezt a változást? Sauer ma bizonyosan nem kisebb művész, mint amilyen volt ezelőtt néhány évvel. Budapest lakossága sem fogott meg azóta. Csak hogy a mi közönségünk legnagyobb része nem azért jár hangversenyre, hogy ezzel lelki szükség-érzetét elgátlja, hanem elmegy oda hiúságból, hogy boutonjait és gyöngysorait mutogathassa és elmondhassa, hogy X. művészt, vagy Y. művésznőt ő is hallotta. Minthogy pedig Sauer Budapesten már mindenki hallotta, a legtöbb nem tartják érdemesnek, hogy még egyszer meghallgassák. De azért még mindig elég tekintélyes számú közönsége maradt a művészeknek azok sorából, akik az ő felfogásának zsenialitását és játékanak tüneményes virtuozitását keilőleg értékelni és élvezni tudják. Mi Sauer felfogásával ugyan nem mindig értünk egyet. Például Beethoven szonátájának a végén azt az önkényes rubatót, amelyet ma hallottunk, nem tartjuk helyénvalónak. Nem volt nyünkre az a nyers modor sem, amellyel a művész Schumann szimfoniai tanulmányait helyenkint megmarkolta. De azt meg kell adni neki, hogy ebben az önkénykedésben van eredetiség és ebben az erőszakoskodásban egy hatalmasan kidomborodott művészi egyéniség nyilvánul meg. A legzajosabb sikert aratta Sauer ma Chopin, Liszt, Sgambati és saját szerzeményeivel. Ezeknek előadásába annyi színt, annyi hangulatot, annyi poezist tudott belevinni, hogy egészen felvillanyozta hallgatóit, amely ennek következtében természetesen a megszokott ráadásokat sem engedte el a művészeknek. a. k.

(*) **Elszerződés szerződéssegéssel.** Ma hire járt, hogy a Népszínház-Vigoperának több tagja szerződést szegve, részben a Király-, részben a Magyar Színházhoz szerződött. Színházi tudósítónk felkereste a Népszínház vezetőségét, ahol mitsem tudnak a tagok távozásáról, sőt Ötvös Gittának szerződéssegéről is csak a lapok után értesültek. A művész úgy-úgy néhány nap előtt beteget jelentett s azóta semmiéle értesítést nem küldött a Népszínház igazgatójának. Így aztán az igazgató most voltképp nem tudja, hogy Ötvös Gitta tagja-e a színháznak, vagy sem, miután távozását nem jelentette be. Nem akarunk ezzel az ügygel bővebben foglalkozni, mert bár Ötvös Gittát tehetséges színésznőnek tartjuk, de művészetét még sem oly kvalitású, hogy távozását a színháznál nagyobb házagot hagyja hátra. Mi most csak azt a tényt akarjuk kritika tárgyává tenni, mely egy idő óta valóságos anarkiát teremtett a városi színházak közt. Alig mulik nap, hogy egyik igazgató a másiktól el ne akarná esábitani valamelyik tagját. És művészeink, de különösen művésznőink oly nembánomsággal teszik magukat túl a szerződésnek nevezett, de valójában ugyáltszik értéktelen papírlapon, mintha annak semmiéle kötelező ereje nem volna. Valóságos vadászat folyik itt egy idő óta, inkollégiális versengés s mégis csak különös, hogy a színházgatók úgy akarnak egymáson túltenni, hogy tagok elcsábításával igyekeznek egymást zavarba hozni. Talán sokkal helyesebb uton járnának, ha művészeti szempontból kelnének egymással versenyre, mert ez inkább megjelene hivatásuknak és a közönség is bizonyára hálásabb volna érte.

(*) **A Megváltás főpróbája.** Szalay Mihály szombaton bemutatásra kerülő új háromfelvonásos színművének, a Megváltásnak jelmezes főpróbáját holnap, pénteken délelőtt féltizenegy órakor tartják meg a saító meghívott képviselői előtt. Este Bereczik Árpád új történeti színműve: A pozsonyi diéta kerül színre, melynek főbb szerepeit Csillag Teréz, Paulay Erzsé, D. Ligeti Juliska, Helvey Laura, Mihályfi, Gál, Gabányi, Odry, Dezső és Rózsahegyi játszzák.

(*) **Fedák Sári utolsó fellépései.** Fedák Sári, a Király Színház távozó művésznője, pénteken, szombaton és vasárnap lép fel utoljára a budapesti közönség előtt. Természetes, hogy e három utolsó fellépése iránt rendkívül nagy a közönség érdeklődése. Holnap, pénteken a Vig özvegyet játszza Fedák Sári, szombaton a János Vitézben lép fel. Vasárnap este pedig utolsó szerepében, a Falusi Madonnában vesz búcsút végleg a főváros közönségétől.

(*) **Szögyény Mariska és Harmat Hedvig.** A Víg-színházban a Coulisset ur reprízét és a Tiszti fruska bemutatóját a jövő hét szerdáján tartják meg. A Coulisset ur-ban, amelynek czimszerepét Hegedűs Gyula játszza, lép fel először Szögyény Mariska, a Víg-színház új tagja. A Tiszti fruskában, Rajna Ferencz egyfelvonásos vigjátékában M. Harmat Hedvig adja a czimszerepét.

(*) **A Bátkirálynő zenéje.** A Népszínház-Vigopera szépsikerű darabja: A bátkirálynő. A kedves operett legszebb és legdallamosabb számai most jelentek meg az Alberti és Társa cég (Kossuth Lajos-utca 15.) kiadásában. A teagöz valse, a temperamentumos bolero, a hangulatos cigarettadala, a kis Buckett dala, leghangosabb sikerű számai a partitúrának s leg-sikerültebb szerzeményei dr. Szirmay Albertnek. Ugyancsak ebben a füzetben, melynek ára három korona, van a pompás dadogó-kuplé és az Álomhercegről szóló bájos dal. Az énekszövegeket Pásztor Árpád írta.

(*) **A Bus özvegy Debreczenben.** A Városligeti Színház nagy sikerű parodisztikus operettjét Zilahy igazgató legközelebb bemutatja a debreczeni közönségnek.

(*) **A babona.** Gegus Dániel és Székely Vladimir darabja az Uránia-színházban hétfőn kerül először színre. A szerzők az eléjük táruuló nagy anyagot igen ügyesen olvasztották bele tanulmányukba.

— **Nagy ajándék a Nemzeti Múzeumnak.** A Magyar Nemzeti Múzeum régiségtára ujabban nagybecsű ajándékkal szaporodik. Back Fülöp, Kairóban élő hazánkfia ugyanis negyvenkét láda egyiptomi régiséget küldött. A talált holmik mind ujab átásásból származnak, melyet Back Fülöp a saját költségén végeztetett.

(*) **Márk Lajos kiállítása.** Márk Lajos kiállítása iránti nagy érdeklődés arra indította a Nemzeti Szalon igazgatóját, hogy a nagyórdeki kollektív tárlatot a jövő hét végéig nyitva fogja tartani. A művásár legnagyobb elismerése Márk Lajos művészetének.

(*) **Bartha Miklós szobra.** A „Bartha Miklós-szoborbizottság” pályázatot hirdet Bartha Miklós szobrára. A pályázatban résztvehet minden magyar szobrász. A szobor-bizottság a szobor anyaga (bronz vagy márvány) megválasztását a szobrász tetszésére bizza. A jury a pályázat fölött végérvényesen dönt, díjat nem tűz ki, a legjobb és a feltételeknek megfelelő pályamunkának a szobor elkészítésére való megbízást kiadja, de azon esetben, ha ilyen nem volna, további intézkedését fenntartja. A pályaművek rövid leírással, költségelőiránnyal, a pályázó szobrász nevének és lakásának pontos megjelölésével, 1908. ápril 31-én esti hat óráig küldendők be a később közzéteendő helyre.

(*) **A Váci Múzeumegyesület képkiallítása.** A Váci Múzeumegyesület a váci és Vácra vonatkozó képeiből nagyarányú kiállítást rendez, mely e hó 24-én nyílik meg és három napig tekintethető meg.

FŐVÁROS.

(*) **Közlekedési ügyek.** A székesfőváros közlekedési bizottsága ma délután ülést tartott Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklése mellett; előadó Antal Gyula tanácsigyező volt. Tárgyalás alá került a berkocsi-iparról és a viteldij-jelzők (taxaméterek) alkalmazásáról szóló szabályrendelet-tervezet. Plathy György elfogadja az ügyosztály nézetét. Melha Kálmán főigyező kijelenti, hogy a főcél a főváros autonóm-jogainak a megvédése volt és ezt annál is inkább sikerült biztosítani ebben az esetben is, mert ha bizonyos kívánalmak mutatkoztak is a rendőrség részéről, amelyek talán ellentétesek a főváros hatósága részéről elfoglalt állásponttal, sikerült meggyőzni a főkapitányt arról, hogy ezeknek a teljesítése sem törvényben, sem valamely előző szabályrendeletben nem találja meg az alapját. Így tehát megvan a lehetősége annak, hogy a szabályrendelet-tervezet érdemileg tárgyalassék. Az eink kijelenti, hogy így még ebben a hónapban előterjesztik a szabályrendelet-tervezetet.

Előterjesztésre került a Budapesti villamos városi vasúttársaság alkalmazottjai nyugdíjintézet alapszabályainak a módosítására vonatkozó javaslat. A módosítások számos előnyt biztosítanak az alkalmazottak részére. Weisz Károly annak a kimondását kívánna, hogy abban az esetben, ha a főváros venné át a vasutat, a nyugdíjintézet felosztható ne legyen. Gróf Festetich Géza tanácsos ezt nagyon veszedelmes intézkedésnek tartja, mert a főváros abba a helyzetbe juthat, hogy a nyugdíjintézetre százezreket kellene ráfizetnie. Plathy György azt a felfogást helyesli, amelyet a vasúttársaság is elfoglalt: hogy feloszlás esetén, az intézeti vagyon az alkalmazottaké legyen, a befizetés arányában. Wolfner József elfogadja az ügyosztály előterjesztését. A többség elfogadta Weisz Károly javaslatát. Gróf Festetich Géza tanácsos kijelentette, hogy a saját hatáskörében is arra fog törekedni, hogy a saját javítása megtörténjék. Viszont Plathy Györgynek azt az óhaját is teljesíthetőnek tartja, hogy a főváros a nyugdíjintézetbe a saját megbízottait küldje.

A Budapesti villamos városi vasúttársaság legutóbb felemelte az alaptőkéjét 4.200.000 koronával. A bizottság, ebből kifolyólag, javasolja a törlesztőterv és sorsolás-jegyzék jóváhagyását, valamint a részvénytársaság alapszabályainak a módosítását.

Hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a szentlőrinci h. é. villamos vasút Orczy-uti végállomása hurok-vágányra alakítsák át, valamint ahhoz, hogy a Budapesti közúti vaspálya-társaság Pálffy-utcai áramfejlesztő-telepén levő vágányai átalakítsanak.

(Tömeges házlerombolás. A főváros a közmunkák tanácsával egyetértőleg rendezi a budai részeket, különösen a Gellérthegy alján elterülő régi Ráczvárost. A tanács újabbán ötszáz ezer korona költséggel ötvenkét kisebb házat vásárolt meg. E házakat még a tél folyamán, illetőleg a kora tavaszon le fogják rombolni és helyükön utakat és parkokat létesítenek.

(A Budapesti állatvásár-pénztár részvénytársaság. A fővárosnak a vásárpénztárral kötött szerződése jövő hó 19-én lejár s ennél fogva sürgőssé vált a Budapesti állatvásár részvénytársaság megalakulása. A közgazdasági és közlekedési ügyosztály elkészítette a részvénytársaság alapszabálytervezetét és Mellé Béla tanácsnok ma délután a tervezet megvitatása végett értekezletre hívta össze az érdekelteket. Az értekezleten, amely bizalmas jellegű volt, mintegy harminczan jelentek meg. A tervezetet Folkusházy Lajos tanácsjegyző ismertette. A részvénytársaság alakuló közgyűlését valószínűleg már legközelebb összehívják.

(A vásárcsarnokok tarifakedvezménye. A kereskedelmi miniszter 1904-ben a vásárcsarnokoktól megvonta a tíz százalékos tarifakedvezményt. Időközben számos cikkre újra megadta a kedvezményt. A tanács ma arra kéri a kormányt, adja meg a kedvezményt úgy, a mint 1904 előtt volt, vagyis minden árucikkre. Együttal arra kéri a tanács a kormányt, hogy azoknak a vállalatoknak, amelyeknek a kivételre tarifakedvezményük van, a budapesti vásárcsarnokba való szállításnál nagyobb kedvezményt adjon.

(A Székesiővárosi Alkalmazottak Szövetsége. E szövetség vezetősége ma becsátotta ki a főváros összes alkalmazottaihoz a belépésre szóló felhívásokat. A szövetség a módosított alapszabályok szerint a következő 12 szakosztályból áll: 1. Jogi (közigazgatási, ügyészségi, áruszállítási), 2. mérnöki, 3. közegészségügyi (orvosi, állatorvosi, vásárfelügyelői, fertőtlenítő intézeti), 4. tanári, 5. tanítói, 6. számviteli (számvevőségi, pénztári, adószámviteli és végrehajtói alosztályokkal), 7. kezelési, 8. gazdasági és üzemi (vizvezetési, köztisztasági, vágóhídi, vásárcsarnoki, fürdői stb.), 9. tüzoltói, 10. altisztai, 11. szolgái, 12. munkásszakosztályból.

(A kávéházak szaporodása ellen. A tanács figyelembevételére a kávépartársulatnak a kérelmét, arra való tekintettel, hogy a kávéházak túlságosan elszaporodtak, felhívta a kerületi elöljárókat, hogy a kávéházak nyitására vonatkozó engedélyek kiadásánál nagyobb figyelemmel legyenek a helyi viszonyokra.

(A görög-katolikus templom festménye. A szegényház-téri görög katolikus templom számára a főváros hatósága megfestette Roskovics Ignác festőművész által a Szűz Máriát ábrázoló képet. A tanács a kész festményt átvette a művészől és elhelyeztette a templomban.

(Acélzár a szénzákokon. A tüzelő-árusításról szóló szabályzat elrendeli, hogy a szénkereskedő csak plombált zsákban szállíthasson szenet. A szénkereskedők tiltakoztak ez ellen, de eredmény nélkül. Elhatározták tehát, hogy a postaszákok zárjához hasonló acélzárral fogják a zsákokat lezárni. A tanács ma két heti időt adott a szénkereskedőknek az acélzárak beszerzésére.

(Az árvaházak karácsonya. A tanács ma elhatározta, hogy az idén is állít karácsonyfát az árvaházakban. A karácsonyeste költségeit meg is szavazta a tanács.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Hlinka áldozata. Sipos Margit rózsahegy-i aszszonyt a pozsonyi sajtóbírósg Hlinka András büntették földicséréséért négyheti fogházra ítélte.

Hlinka Andrásról érdekes dolgokat közölnek ve-lünk Liptószentmiklósról. Mielőtt Hlinkát a jól jövedelmező rózsahegy-i plébániára kinevezték, egy jelentéktelen liptómezei faluban, Háromszécsen plébánoskodott. Mikor a rózsahegy-i plébánia megüresedett, Hlinka Szmrecsányi Arisztid, akkori liptómezei főispán pártfogását kérte, akinek reverzálist is adott, amelyben megígérte, hogy mindig hazafias szellemben fog működni. Ennek alapján lett azután Rózsahegy-en plébános. Nyíltan még csak két esztendeje vesz Hlinka részt a pánszláv mozgalmakban. Két év előtt ugyanis Párvy Sándor Rózsahegy-en járt, amikor is Hlinkának volt a vendége, mely lakalommal a püspök előtt erősen hangoztatta hazafias érzelmeit. Amikor később a rózsahegy-i magyarok látták, hogy Hlinka pánszláv irányban kezd működni, figyelmeztették a főispánnak adott reverzálistára, mire Hlinka a következőleg válaszolt:

Én a volt főispánnak tettem ígéretet, hogy nemzetiségi mozgalomban nem veszek részt. Ez az ígéret azonban engem csak Szmrecsányi főispánsága alatt kötelezett a passzivitásra. Mielőtt megvált a főispánságtól, megszűnt az én kötelezettségem is.

Szmrecsányi volt főispán ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy Hlinka írásbeli nyilatkozatot tett, hogy mindenkor hazafias szellemben fog működni, a pánszláv mozgalmaktól teljesen távol fog állani.

§ Megerősített ítélet. A lipcsei semmitőszék összes pontjaiban indokolatlannak találta és elvetette a Lipcseben Hartmann Pál ellen elkövetett rablógylökosság miatt husz évi börtönrre elítélt Blocha Ferencz ítélet semmitő folyamatódását.

§ A kellemetlen mulatótárs. Ide s tova négy éve, hogy Villányban három ember halálra rugdalt egy negyediket, a kivel semmi áron sem akartak együtt mulatni. Villány egyik korcsmájában egy mulató társaság asztalához ült Nikolics György kisbirtokos, aki nem tetszett a társaságnak. Mivel Nikolics nem tártott, a vele elégedetlen társaság kerekét oldva, előbb kávéházba, majd ismét korcsmába tért, de Nikolics híven követte a társaságot mindenfelé. Ennek a nagy ragaszkodásnak az lett a vége, hogy Seidl Béla kereskedő, Hummer Károly korcsmáros és Markovics Ferencz vasuti altiszt kidobta Nikolicsot az utcára és ott annyira összerugdosták és összeverték, hogy a szerencsétlen ember néhány nap múlva meghalt. A pécsi törvényszék a három vádlottat halált okozó súlyos testi sértés miatt egyenként hat hónapi börtönrre ítélte és ma a Kuria jóváhagyta ezt az ítéletet.

§ A bajai milliő. A kereskedelmi és iparbank milliősz bünpörében a vizsgálatot ma fejezték be. A szabadkai királyi törvényszék a főtárgyalást december 20-ára tüzte ki.

§ „Hosztalek“-becsületsértés. Sándor (Salczér) Géza a győri Vasárnapi Ujság szerkesztője és Kvasniczka Károly odaváló lapkiadó között régóta ellenséges viszony van. Mult évi október 21-iki számában Sándor lapja „Borsszemek” című rovatában azt írta Kvasniczkaról, hogy arrogáns Hosztalek-féle egzisztencia, aki Hilbert képviselő és a polgármester nevét felhasználja kisded üzleti érdekeire. A sértett panaszára a győri esküdtbírósg nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés miatt Sándor Gézát 100 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma hozzájárult az ítélethez.

SPORT.

(Football. A Budapesti Torna Club és a Testgyakorlók vasárnapi mérkőzése foglalkoztatja mostanában a labdarugó-sporttal foglalkozó köröket. A Budapesti Torna Club reorganizált csapata ismét a legelsők közé küzdötte fel magát. A Magyar Testgyakorlók Köre, amely most a bainokságban vezet a Budapesti Torna Club csapatában oly erős ellenfélre fog találni, melynek legyőzése erős küzdelmet kíván.

A Magyar Athletikai Club és a Budapesti Athletikai Klub tartja bajnoki mérkőzését e hó 24-én, vasárnap a Margitszigeti pályán. A mérkőzés kezdete délután egy negyed 3 órakor lesz, a II-ik csapatok d. e. 10 órakor és a III-ik csapatok reggel 9 órakor játszanak. Az első csapatok bírójá Haiós József (B. T. C.), míg a II. és III. csapatoké Benedek Aladár (M. A. F. C.) lesz.

(A Magyar Athletikai Club díszlakomája. A M. A. C. szokásos díszlakomája ezidén is a hagyományos napon, december 1-én lesz a Nemzeti Lovardában levő klub-helyiségben. E lakomán az alapítók emlékének áldoz évenként a M. A. C. Az ünnepi szónoklatot a dr. Gerenday György alelnök által alapított serleggel kezében Muza Gyula orsz. képviselő fogja megtartani. A lakomára, amelylyel a klub egyszersmind társadalmi feladatait is ápolja, máris nagy számban jelentkeznek úgy a klub új, mint régi oszlopos tagjai.

(Lawn-tennis tréning telen. A magyar lawn-tennis sportnak régi, nagy baja volt az, hogy versenyzőink télen át teljes téletlenségre voltak kárhoztatva s a rendszeren kedvezőtlen tavaszi időjárás folytán csak alig három-négy héttel az első versenyek előtt vehették kezükbe rakettjüket. Ily rövid idő alatt az igazi haladás alapját, az iskolázást, stílusjavítást eredményesen még csak megkezdeni sem lehetett. A külföldi kiváló játékosok mindenütt a téli időt használják fel az igazi tanulásra, a tavaszt s nyarat már a versenyrutin elsajátítására és folytonos gyakorlásra használják. Ez a külföldi tennis-sport magas színvonalú tika. A téli tréning áldásaiban az idén végre a magyar tennis-játékosok jó része is részesülni fog. A Magyar Athletikai Club, amely jövő évi tennisszezonjának előkészítését már most megkezdte, margitszigeti klubházának nagytermét a tennisjáték czélfajra rendezi be s e hét végével már kezdetét veszi a fedett pályán való játék.

KÖZGAZDASÁG.

Az új adóreformjavaslatok és a kereskedők.

— Jellinek Henrik előadása a Magyar Kereskedelmi Csarnokban. —

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, november 21.

Wekerle pénzügyminiszter új adóreform-javaslatait ma este előkelő, nagy érdeklődő közönség osztatlan figyelmé közben boncolgatta Jellinek Henrik udvari tanácsos, a Csarnok elnöke közel három óráig tartott szabadelőadás keretében a Magyar Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok igazgató-sága ugyanis azt a tapasztalatot tette, hogy tagjai körében az új adóreform-javaslatok élénk érdeklődést keltek, elhatározta tehát, hogy a reform-javaslatokat tagjai bevonásával fogja tárgyalni. E tárgyalások bevezetője volt a csarnok érdemes elnökének, Jellinek Henriknek előadása, amely mindvégig lekötötte a nagyszámú közönség érdeklődését. Az egész előadáson végigvonult az az erőteljes szociális érzület, mely az előadót közgazdasági tevékenysége terén oly élesen jellemzi; nagy hatást keltek kiváltképpen a fejtegetés azon részén, midőn a kevesebb jövedelmű néprétegeknek az előző adózási rendszerrel szemben az új adóreform-javaslatok törvényerőre emelkedésével kontemplált új adóterheit tüntette fel.

Jellinek előadásában abból indult ki, hogy az új adóreform az eddig érvényben levő adórendszerrel ellentétes álláspontra helyezkedik. Nálunk az eddigi jellegzetes irányzat az adómentesség alapult, most pedig a reformjavaslat ennek éppen az ellentétése, az adókötelezettségre tér át. Részletes adatok és számítások alapján kimutatta Jellinek, hogy az állampapírok és a nyújtott földhitel alapján kibocsátott záloglevelekből eredő adómentes jövedelmek megadóztatása nagymérvű megrázkódtatással fog járni. Különösen bírálat tárgyává tette a reformjavaslat első szakaszának az intézkedéseit. Városok, községek fejlődését éppen a záloglevelek adómentes-

Odol

sége mozdította elő, mert a városok épületei, a föld-hitel alapjául szolgáló papírok mind bizonyos mérvű adómentességet élveztek. Az új adóreform ennek ellenkezőjét czélozza s ha törvényerőre emelkedik — mondja — megdrágítja a papírokat s zálogleveleket s ezzel elhelyezésüket megnehezíti. A záloglevelek pedig oly kategóriáját képezik a papíroknak, amelyekhez szintén közérdekünk fűződik s azt a káros hatást, mely a záloglevelek adó alá vonásából származik, sem a kormány, sem a törvényhozás el nem fogja oszlatni. Az e révén előálló értékesítést négy-százötven millió koronára lehet taksálni, pedig nemzeti vagyonunk nem oly nagy, hogy ezt az összeget egy tollvonással el lehessen pusztítani. Nem szabad tehát oly törvényeket alkotnunk, amely a magyar papírok versenyképességét leszállítja. Pedig a reform ezt fogja előidézni. Ezzel nem a záloglevelek birtokosait sújtják, hanem a hitelreszorulókat. Pedig Magyarország egy fejlődő ország s a hitelt egy napig sem nélkülözhetjük, ez nekünk életkérdésünk s ennél figyelembe kel vennünk a földnek is igazi és jogos érdekeit.

Idézte ezután Széll Kálmán az ország 1901. évi közállapotáról szóló jelentéséből azt a passzust, mely a Németországban elhelyezett magyar jelzáloglevelek visszaküldésére vonatkozik. Széll jelentése alkalmazható a mai helyzetre is, mely azóta mit sem javult és Németország viszonyai is rosszabbak lettek, úgy, hogy a német záloglevél-piacunkat elveszítettnek lehet tekinteni. Hátra volna az osztrák piac, hol szintén köztudomású a papíroknak beállott visszaesés. Azt mondják, hogy ez a politikai viszonyok kifolyása s a harc megszüntével az osztrákok ismét vásárolni fogják zálogleveleinket. Jellinek azonban más konklúzióra jut, arra, hogy az osztrák jó kereskedő, ha több kamatot kap, szívesen vásárol s egyedül a gazdasági evolúció az oka annak, hogy most az osztrák piacon nem veszik a magyar árut. Az osztrákok a postatakarékpénztári szervezetükben is hitel-szervezetet kaptak. Ez bár nem rég működik, 1906. évben már 375 millió betétje volt s ez jó vevő a rentére.

Kifogásolja továbbá a reformjavaslatban a bruttójövedelem adó alá vonását, a kereseti és jövedelmi adó összevonását, mely főként a kis existenciákat sújtja, ugyisint a távolléti adót is perhorreszkálja s egyáltalában az adókules megállapítását. Tarthatatlan az is, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok állása is az új reformmal szemben, melynek intézkedései az üzleti titokba, az egyéni, sőt a családi életbe is benyulnak; aki be nem vallja az adó alá eső jövedelmét idejekorán, az 5% büntetést fizet. Ha az állam szigorú intézkedéseket akar életbeléptetni, akkor — mondja Jellinek — adja meg a polgároknak a garanciát, melyet egy kulturállamban megkövetelni lehet. De az elmult sötét századok elévült jogszokásait ma törvénybe statuálni nem lehet s ez ellen a kereskedő és iparososztályoknak egyesülve küzdeniök kell, hogy a törvényből kihagyassék.

Végül tüzetesen foglalkozott a részvénytársasági alakulások álláspontjával az új adóreformmal szemben. Ugyisint az egész nemzeti iparunk: az elektrotechnika, a malom-, szesz-, cukor-ipar stb. keletkezését, fentartását a részvénytársaságoknak köszöni, melyek az államhatalomnak nagy segítői voltak a munkásjelölti intézmények megalkotásánál. Elhibázott tehát a reform azon intézkedése úgy hitel, mint gazdasági politikai szempontból, mely a részvénytársaságokat adó tekintetében áldozni és elnyomni kívánja.

Kimutatta végül, hogy a kereskedő és iparos és minden keresőnek jogos érdeke, üzleti és kereseti viszonyainak egy bizonyos mértékig való titoktartásával elválaszthatatlan és hogy a javaslatnak alapelve, amelyet összefoglalni lehet abban, hogy egy adóréndőri szervezetet épít fel, — veszélyes és elviselhetetlen.

Előadásának eredményét abban foglalta össze, hogy a javaslatok az egyenes adóknak, a földadó ki-

vételével nagymérvű emelkedését vonják maguk után s hogy az országnak gazdasági helyzete és a jelenlegi kereseti viszonyok kizárják azt, hogy ezek a javaslatok abban az alakban, amint előterjesztve vannak, törvényerőre emeltessenek.

A közel három óráig tartó előadás során a nagyszámu előkelő közönség többször élénk helyesléssel adott kifejezést tetszésének, végül az előadót lelkesen éljenze.

Az előadás után társasvacsora volt, melyen az előadás jelenlévők mindnyájan résztvettek és élénk ováció tárgya volt Jellinek Henrik, kinek közgazdasági és pénzügyi téren elért érdemeit számos felköszöntőben méltatták.

A Ganz-gyár személyi ügyei. Több ízben megemlékeztünk már arról, hogy a Ganz és társa vasöntő és gépgyár r.-t.-nél személyi változások vannak készülöben és hogy — többek között — Asbóth Emil vezérigazgató is elhagyja állását. Asbóth állásának betöltésére vonatkozólag most arról értesülünk, hogy a vezérigazgatói állásra Köglér Gusztáv van kiszemelve, ki korábban szintén a Ganz-gyár vezetőségében foglalt helyet, míg később, mikor a társaság villamos osztálya Ganz-féle villamosági r.-t. czég alatt különvált, ennek a társaságnak lett a vezérigazgatója. Ami Britz János igazgató állását illeti, erre vonatkozólag jelenleg is fennáll az a kombináció, melyet korábban jeleztünk, mely szerint Schermer Artur, a Magyar vagon és gépipar r.-t. (Győr) igazgatója van kombinációba véve.

Fizetéseképtelenségek. Friss és Grosz nagyvárad fakeskedő czég 6 havi moratóriumot kért hitelezőitől. Aktívai az 1.1 millió koronát tevő passzívákat 300.000 koronával meghaladják. — Hertneken (Sáros-megye) Tauszig Vilmos fakeskedő lett fizetéseképtelen. — Öcsényben Faragó József sertésfakeskedő és sertéshizlaló jutott fizetés zavarokba és 55 százalékos egységet ajánlott hitelezőinek. — Nyitrán Zobel Gyula malomtulajdonos (Hungária-malom) fizetéseképtelen. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Littmann Vilmos divatárufakeskedő Kassa; Haasz Márton kereskedő Biharselye; Sümegh János divatárufakeskedő Selmeczbánya.

Reformok a postatakarékpénztárnál. A m. királyi postatakarékpénztár igazgatósága több reformot akar keresztülvinni a belkezelés tekintetében, melyeknek czélja a kezelés egyszerűsítése és tökéletesítése lenne. Különösen a beíratási lapok eddigi kezelését rendjelt akarják megváltoztatni s egyéb tekintetben is változtatásokat eszközölnék. E czélból — amint értesülünk — a postatakarékpénztár két fő-tisztviselője a napokban Bécsbe utazott, hogy az osztrák postatakarékpénztárnál a kezelést tanulmányozza.

Békés kérelme. Békés nagyközség küldöttsége tisztelt ma délelőtt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél Kecskeméthy Ferencz orsz. képviselő vezetésével. Szatmári Gábor főjegyző adta elő a küldöttség kérelmét, amely arra irányult, hogy az arad-szolnoki fővonal második vágányát Békés nagyközség mellett vezessék el. Kossuth Ferencz miniszter megígérte, hogy kérelmüket tanulmányozni fogja és amennyiben lehetséges, teljesíti is. A küldöttség ezután Sztéryny József államtitkárt kereste fel, aki megígérte, hogy a maga részéről mindent megtesz kérelmük teljesítése érdekében.

A Meller-czégből részvénytársaság lett. Hetekkel ezelőtt jelentettük már, hogy a Meller Ignác és Társa győri olajgyári czéget akként akarják szanálni, hogy az érdekelt hitelezők részvénytársaságá alakítják át a czéget. A részvénytársaság — amint értesülünk — most megalakult és pedig Győri olajgyár r. t. czég alatt 1 millió korona alaptőkével (3000 darab 100 koronás törzs- és 7000 darab 100 koronás elsőbbségi részvény). A fizetéseképtelen czég 1.352.883 korona passzívájából 677.383 koronát készpénzben és 676.000 koronát részvényekben fizetnek ki a hitelezőknek.

Árufelvétel Fiuméba. A magyar kir. államvasutak közli, hogy a Fiuméba rendelt áruk folyó hó 22-től kezdve ismét akadálytalanul felvétetnek és továbbítottak.

Egy részvény nagy áremelkedése. A Fiumei rizshántoló részvényei az utóbbi időben jelentékenyen emelkedtek. E hó 18-án még 2600 koronán jegyezték őket, míg mai napig árfolyamuk 2650-re szökött fel. A mai napon erősen emelkedtek a részvények, 2800-on kötöttek belőlük, tehát tegnapiról mára 150 korona az áremelkedés. Az áruforgalom arra vezethető vissza, hogy egyik igen előkelő bankintézetünk ad megbízásokat a részvény vásárlására, azonban kevés áru levén a piacon, alig kap belőlük s így a rohamos kereslet hamarosan felszökdteti az árfolyamokat. A részvény nagyrésze a Magyar általános hitelbank kezében van, melynek egyik alapítása a vállalat.

Mezőgazdasági szeszgyárak adómentessége. A Politikai Értesítő a következő félhivatalos értesítést közli: A hazai ipar fejlesztéséről szóló folyó évi III. t.-cz. alapján kiadott végrehajtási rendelet, az ezen törvény életbe lépte előtt keletkezett ipartelepekre nézve akként rendelkezik, hogy azok az állami kedvezmények engedélyezését, vagy a régi törvények alapján már megadott kedvezmények meghosszabbítását csak a folyó év végeig kérelmezhetik. Ezen rendelkezésből folyólag az előző években, vagyis az 1899. évi XLIX. t.-cz. hatálya alatt keletkezett mezőgazdasági szeszgyárak is csak úgy tarthatnak az említett törvény alapján adható adómentességre igényt, ha eziránt a földmívelésügyi miniszterhez még a folyó évben folyamodnak.

Biztosítási szaksajtó. Ilyen czim alatt lapunk vasárnapi számában cikket irtunk a biztosítási szaksajtó parazitái ellen, amelyek a maguk erkölcsi defektusának tudatában köztisztéletben álló férfiakat a lehető legbotrányosabb támadásokkal illetik. Cikkünk hangja és tendenciája az egész biztosítási világban általános visszhangra talált. Az érdekelt körök valóságos megkönnyebbüléssel fogadták, hogy hangja kelt végre annak a megbotrányozásnak, amelyet ezeknek a homályos individuumoknak kalózkodása felidézett a biztosító intézetek körében. Kritikai fel-szólalásunkkal szemben azonban egyik-másik biztosítási szaklap óvással élt és kijelenti, hogy kérdéses cikkünk rája nem vonatkozhatik, mert a lap azoktól az obskurus támadásoktól távol állott. Szívesen regisztráljuk ezt a felszólalást, és pedig annál szívesebben, mert kérdéses cikkünk tisztán a Benke István szerkesztésében megjelenő Magyar Biztosító című zuglap ellen irányul.

Fizetéseképtelen nagy czég. Altonában a Möller I. F. C.-féle nagy viaszáru czég fizetéseképtelen lett. A passzívákat hét-nyolczmillió márkára becsülik. Hamburgi és egyéb németországi bankokon kívül angol czégek is érdekelve vannak.

A cukoradó leszállítása. Bécsből jelentik: Hír szerint az osztrák kormány a cukor adójának nyolcz koronával való leszállítását tervezi. A kiegyezésnek a bizottságban való tárgyalásán ugyanis kiderült, hogy az osztrák pártok elfogadhatatlannak tekintik a cukor kérdésében létrejött megállapodást, ha a kormány a cukoradó leszállításával nem nyújt rekompenzációt. Báró Beck ezért tegnap a képviselőházban a kiegyezési bizottság több tagját értekezletre hívta meg a miniszterelnöki szobába. Az értekezleten jelen volt lovag Koritovszki pénzügyminiszter és a pénzügyminisztérium osztályfőnöke is. Az értekezleten báró Beck közölte, hogy a kormány hajlandó rekompenzáció gyanánt a cukor adójának bizonyos mértékű leszállításába beleegyezni.

Az osztályorszájték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

60.000 koronát nyert: 50049.
10.000 koronát nyert: 103112.
2000 koronát nyertek: 31695 87837 112557.
1000 koronát nyertek: 39283 71633 122556.
500 koronát nyertek: 6639 59274 89036.
300 koronát nyertek: 202 14793 15211 29706 38590
54780 58063 58158 73119 74395 80647 90086 91022 94882
100968 101873 108128 110115 116473 117684 11968.
100 koronát nyertek: 1936 11937 14803 19252
19859 20321 21247 22418 25599 33576 34500 34957
35617 38831 38923 39677 40087 42566 44114 45270
46789 50039 52821 53879 55629 59747 60845 61346
62522 66702 76148 76492 76780 79731 81158 82292
82750 86958 87022 87728 94262 96137 102174 108187
107525 109306 109779 109835 111024 112877 114585
114878 117538 120795.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorba-
soknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt telje-
sen rendbe hozza.
Kapható minden
kicsi és nagy üvegekben

Határozatképtelen közgyűlés. A „Jordán Viktor”-féle bányászati r.-t., mely hosszabb idő óta felszámolásban van, tegnapi napra össze közgyűlést. A közgyűlést azonban nem lehetett megtartani, mivel a részvényesek nem jelentek meg kellő számban, így az ülés nem lett volna határozatképes. A részvényesek távolmaradása érthető, mert ők bizony semmit sem fognak kapni a felszámolásból, mert még a hitelezőknek is igen kevés jut. A társaság most november 29-ére újabb közgyűlést hívott egybe azzal a megjegyzéssel, hogy ez a közgyűlés a közzétett napirend tárgyaira nézve határozatképes lesz, tekintet nélkül a megjelent részvényesek számára. A közgyűlés tárgya következő: A mérleg előterjesztése és a felszámoló és felügyelő-bizottság részéről a felmentvény megadása.

Háromnapos póthatáridő a Máv.-nál. A Máv. azzal a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, engedélyezzen háromnapos póthatáridőt a vonalain szállított árukra. A miniszter a kért három napos póthatáridőt már engedélyezte. Így tehát az államvasutaknak a rendes szállítási időn kívül három napjuk van az esetleges szállítási bajok leküzdésére az áru elszállítására. Ez persze nem azt jelenti, hogy ha például valamely szállítási hirtelenre történő helyére való eljuttatása három napot vett igénybe, úgy ez a jövőben hat napig fog tartani. Ez csak előrelátható intézkedés arra az esetre, ha a forgalmi zavarok nagyobbak lennének az eddigiekénél. A póthatáridő nem vonatkozik a gyors-, romlandó- és élőárakra s a miniszteri rendelet visszavonásig szól. A póthatáridőt tehát nem lehet állandónak tekinteni.

Félmillió visszavándorló. Az amerikai krízis utóregzése egyre-másra bontakoznak ki. Hosszu idő óta jönnek már hírek arról, hogy odaát a túlfeszített gazdasági erőfeszítés elérkezett a lejtőre, a konjunktúra megcsappant. A konjunktúra e fordulóján a pénzváltás volt a magja s mikor a válság teljes erejével dühöngött, a gyárak pénz hiányában egymás után szüntették be üzemüket. Már napokkal ezelőtt olyan hírek jöttek, hogy egyedül a hatalmas acéltársaság huszezer munkást bocsátott el s ezt a híradást számos más távirat követte, melyek gyárak üzembeszünetéről, munkások elbocsátásáról számoltak be. A munkaalkalmak kevésbé folyton számos munkás készül vissza a régi hazába. Ezt a visszavándorlási folyamatot érdekesen világítja meg egy londoni értesítés, mely a következőkről számol be: A Daily Mail newyorki távirata szerint az amerikai gyárak az utóbbi hetekben ezerszámba bocsátják el munkásaikat, aminek következtében a kenyér nélkül maradt munkások egyre nagyobb számmal térnek vissza hazájukba. A londoni újság levelezője tegnap Hobokenben meggyőződött róla, hogy azok a hírek, amelyek szerint az olasz, magyar és lengyel munkások valósággal menekülnek az Egyesült-Államok területéről, teljes mértékben megfelelnek a valóságnak. A hajóügynökök fél milliónál többre becsülik azoknak a munkásoknak a számát, akik a legközelebbi hetekben elhagyni készülnek az Egyesült-Államokat. Az idegen munkások ugyanis egyáltalában nem tudnak munkát kapni, mert a nagy vállalatok elsősorban az idegen munkásokat bocsátják el, míg az amerikai munkásokat, ha csak lehet, megtartják. A nagy tavak körül épült acél- és vasgyárak körülbelül négyszázezer munkást bocsátottak el.

Bajok a kolozsvári ipartestületnél. Kolozsvár város iparosságának küldöttsége tiszteltet ma délután a képviselőházban Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél Kecskeméthy István országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség előadta, hogy az ipartestületi új előjárás megkötését a nagyiparosok megakadályozták az által, hogy a kisiparosok párt beválasztott tagjait lemondásra kényszerítették. A főkapitány elrendelte, hogy husz nap alatt új választást irjanak ki. Az új választás azonban tulajdonképpen felesleges, mert mindössze csak nyolcz tag mondott le a választmány negyven tagja közül. Ennek fogva az a kérésük, hogy a miniszter rendelje el, hogy új választást ne tartsanak, hanem a megüresedett választmányi tagsági állások betöltésére hívják be a pótagyókat. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy az ügyet meg fogja közelről vizsgálni és a kisiparosság érdekeinek megfelelőleg fog dönteni a kérdésben.

Egy iparvállalat rendkívüli közgyűlése. A napokban megemlékeztünk arról, hogy a Kalotaszegi erdőipar r.-t. (Kolozsvár) átvette a Deák és Társaság erdélyi fakereskedő cég fakitermelő telepeit s ezt az üzleti vállalkozást a Landerbank

fogja finanszírozni. Az említett társaság most december 6-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melyen a szóbanforgó üzlet megszerzésének jóváhagyása kerül napirendre.

Tenyészállatkiállítások. A földmivelségi miniszter támogatásával Szent-Gothárdon, Meszlényben, Óriszentpéteren, Jánosházán legutóbbi tenyészszarvasmarha-kiállítások voltak, amelyeken az állattenyésztés terén való haladásra buzdítás céljából jutalomdíjban részesítették: Paus József, Pfeifer József, Leitgeb Ferenc királyfalvi, Torda János doroszlói, Rozmann János és Kondor Ferenc alsó-szelestei, Kardos Lajos ispánki kisczagát. Gróf Erdődy Sándor körtvélyesi uradalomát csoportos kiállításért díszoklevéllel tüntették ki.

Az amerikai pénzügyi reformok. Az a harc, melyet Roosevelt elnök még jóval a válság kitörése előtt kezdeményezett, s mely a trösztök óriási hatalma és visszaélései ellen irányult, nem szűnt meg, csak elhalasztódott. Amint külföldi lapok írják, Roosevelt a kongresszushoz intézendő üzenetben sürgetni fogja, hogy ilyen társulatok megalakítása koncesszióhoz legyen kötve s csak abban az esetben lenne megadható, ha a koncessziót a tőkésítésre, az üzletvezetésre, állami felügyeletre s a közjő érdekében fontos intézkedésekre előnyös garanciákat nyújtó alakuló társaság. Roosevelt különösen a vasutársaságok felügyeletére és ellenőrzésére helyez nagy súlyt s szigorúbb rendszabályok alkalmazását kívánja. A beavatottak azt is tudni vélik, hogy az üzenet ki fog terjedni az örökség-behozatal megadóztatására és a bankügy reformálására, amelyről Roosevelt már abban a levélben is említést tesz, amelyet Cortelyon államtitkárhoz intézett.

Ami a pénzügyi helyzetet illeti, arra vonatkozólag Londonból a következőket jelentik: A new-yorki pénzpiac legfontosabb eseménye ma az a jelentés, hogy a francia bank végleg elhatározta, hogy Amerika részére aranyat folyósít. A becslések egészen hat millió font sterlingig terjednek. — New-Yorkból azt táviratozzák, hogy a kincstári jegyekből eddig 40—50 millió dollárt jegyeztek. A szóbanforgó kibocsátással azonban korántsem érték el a kívánt hatást, mert a közönségnek az a része, mely a bankoktól elyonta a pénzt, alig jegyez, hanem a bankok ügyfelei veszik ki betétjeiket, hogy az állami kibocsátmányokat jegyezhesék, tehát a kívánt eredménynek éppen a fordítottjához ért el a helyzet, mert ilyenképpen a pénzszike még fokozódik. — Chileben is pusztít a válság. Santiago de Chileből jelentik, hogy Dél-Amerika piacai is súlyos válság előtt állnak. A váltó-árfolyam váratlan esése következtében rosszabbodott a pénzügyi helyzet. Egy bank már bezárta az üzletet s három másik intézet a chilei bankhoz fordult segítségért.

Hajózás beszüntetése. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a személyhajókat Vukovárra és Újvidékre közt mindkét irányban november 30-án megszünteti. Megszünteti továbbá a társaság a következő személyszállító hajókat is: Utolsó menet: Orsováról Galaczbába november 30-án, Galaczból Orsovára december 3-án, Belgrádból Dubroviczba november 28-án, Dubroviczból Belgrádba november 29-én. A személyhajókat Belgrád-Sabács között további intézkedésig december hóban is fentartatnak.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgenintézet. Elektromágneses gyógyítás. Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizáció).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, zsebák, (Neuralgiák, Ischias).
Szívbetegségek.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserehi bajok. (Elhízás)
Bőrbajok Bőrvizkeleg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Az amerikai tőzsdék ismét 1 centig terjedő áresést jelentettek. Nálunk az idő reggel boros volt, az ország több helyéről gyenge havazást avizáltak; mind olyan körülmények, melyek az üzlet ellanyhulására engedtek volna következtetni. Piacunk azonban rendkívül szilárd hangulatban maradt és ismét nagy veteménycsúszások történtek, melyek az árillási búzát 13.16-ig emelték, később a kontremin eladásaira 13.04-ig gyengült, de csakhamar 13.12-ig javította az árat. A vidéken igen gyenge a kínálat, a felhozatalok állandóan csekélyek és féltő, hogy a tél beálltával szűken leszünk búzával. Nem csoda tehát, hogy ha malmaink minél több kész búzát iparkodnak beszerezni. Rozsban állandóan nagy a kereslet. Egy 2000 mázsás tétel prompt átveendő rozs eladása valószínűsített keltett 12 K 07½ filléres árral 4 havi időre Budapesten átvéve. Ilyen magas árra évtizedek óta nem emlékeznek.

Tengeri és zabban csekély a forgalom, a takarmánycikkéket árait a spekuláció már elég magasnak tartja.

A tőzsde reformja és a gazdák.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet — ugyszintén a vármegyei gazdasági egyesületeket is annak idején a földmivelségi miniszter felkérte, hogy a tőzsdereform és a fedezetlen határidő-üzlet eltörlésének kérdését összes vonatkozásaiban alapos tanulmány tárgyává tegye és a munkálatok eredményét vele közölje. Az OMGE. még június hó 10-én tartott választmányi ülésében kimondotta, hogy a tőzsdereform dolgában évtizedek óta határozott álláspontja van, amelyet a miniszter a felterjesztéseiből ismerhet, ezért kéri, hogy a maga részéről is fogadjon el ezt az álláspontot és a tőzsdereformra vonatkozólag dolgoztasson ki megfelelő törvényjavaslatot. Az azóta volt pécsi gazdakongresszus, amely szintén foglalkozott a kérdéssel, a tőzsdereform dolgában állást foglalt s magáévé tette gróf Zselénszki Róbert határozati javaslatát s osztatlan elismeréssel fogadta a tőzsdereform dolgában kidolgozott törvényjavaslatát. A tőzsdereform kérdésével legközelebb a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének decemberi nagygyűlése foglalkozik.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 79 kg. 26.20 korona, 200 mm. 78 kg. 26.20 korona, 300 mm. 78 kg. 26.20 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 26.— korona, 500 mm. 77 kg. 25.70 korona, felső, 300 mm. 77 kg. 25.95 korona, 1000 mm. 77 kg. 26.— korona, 200 mm. 77 kg. 25.95 korona, 500 mm. 77 kg. 26.20 korona, 500 mm. 76 kg. 25.80 korona, 100 mm. 76.5 kg. 25.80 korona, 500 mm. 75.5 kg. 25.70 korona, 300 mm. 76.3 kg. 25.80 korona, 500 mm. 75 kg. 25.40 korona, 100 mm. 73 kg. 24.50 korona.
Pestvidéki: 300 mm. 79 kg. 25.90 korona, 1000 mm. 76.8 kg. 25.30 korona, 200 mm. 76.05 kg. 25.50 korona.
Fejérmegyei: 250 mm. 76.5 kg. 25.20 korona.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 77 kg. 25.30 korona.
Bácskai: 500 mm. 79.5 kg. 25.20 kor.
Bánsági: 500 mm. 73.8 kg. 24.60 kor., 2200 mm. 76 kg. 25.70 kor., 700 mm. 76 kg. 25.70 kor., 100 mm. 70 kg. 22.40 kor.
Raktár: 1370 mm. 77 kg. 25.40 kor., 2000 mm. 77 kg. 25.30 kor., 600 mm. 76 kg. 25.20 kor., 2000 mm. 76.5 kg. 25.40 kor., 630 mm. 77 kg. 25.40 kor.
Mezőtúri: 2000 mm. 76 kg. 25.80 kor.
Rozs: 100 mm. 23.10 kor., ab hajó kocsi, 100 mm. 23.25 kor., kp. par., 370 mm. 23.70 kor., kp., három hó.
Árpa: 150 mm. 15.60 kor. kp. par.
Zab: 100 mm. 17 kor., 100 mm. 17.10 kor., 300 mm. 16.70 kor., 300 mm. 17.— kor., 100 mm. 17.10 korona.
Uj cinquantin: 400 mm. 16.30 kor. decz.-jan.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. november 19-16i november 20-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	7488	100
Rozs	721	—
Árpa	2919	—
Zab	160	101
Tengeri	992	106
Liszt	1107	7114
Korpa	—	2022

Előf
Buza 190
Rozs 190
Zab 190
Tengeri 1

Délut
az árfolya

Buza 190
Rozs 190
Zab 190
Tengeri 1
Buza új
Rozs új

Az a

rikai híre
dében, a
lönösen a
az üzleti
kedvezőt
két nap
csekély m
hírel 1 K
bank-. Le
nyek 2—2
lyását ille
dott, a sp
képest ug
sok, nagy
gőbb berl
le és az
nyaltottak
ben alig v

Előző
Kötet
Magyar
Közüti va

A déli
Kötet
Magyar h
államvasu
Rimamurá
mitoloban
Közüti va

Jelzőlog-s
Konvertált
társ. —
városi tak
pénztár.
Neuschlos
kfr. szana

Präm
frák hite
13.—15

Az ut
Kötet
Magyar

Végül ma
hiteleszve

Béc
A külfö
jelentette
az üzlet

Kar

a legs

Vila

144 dar

A határidőpiacon kötetett:

Előlelt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 13.90, 13.16, 13.09.
Rozs 1908. áprilisra 12.20, 12.25, 12.21, 11.21.
Zab 1908. áprilisra 8.72, 8.70, 8.75.
Tengeri 1908. májusra 7.66, 7.72, 7.64, 7.68.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprillisi buza 13.09 13.10
áprillisi rozs 12.20 12.21
áprillisi zab 8.72 8.73
májusi tengeri 7.66-7.68

Délutáni forgalom.

Délután csekély változással tartottak maradtak az árfolyamok.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra ———— 13.11- 13.12
Rozs 1908. áprilisra ———— 12.20 12.21
Zab 1908. áprilisra ———— 8.74 8.75
Tengeri 1908. májusra ———— 7.68 7.69
Buza új októberi ———— 11.64 11.65
Rozs új októberi ———— 10.60-10.62

Értéktőzsde.

Az a kedvezőtlen megítélés, mely az újabb amerikai hírek kapcsán ismét felszínre törekszik a tőzsdéken, a mi tőzsdéinket sem hagyja érintetlenül. Különösen a berlini tőzsdén érezhető a tartózkodás az üzleti forgalom hiánya Budapesten és Bécsben is kedvezőtlenül befolyásolja a tőzsdék hangulatát. A két nap óta tartó lanyhaság az értékek árát habár csekély mértékben is, de csökkentette. Az Osztrák hitel 1 K-val, a Magyar hitel 1.75 K-val, Jelzálogbank-, Leszámitoló Bank- és Rimamurányi-részvények 2-2 K-val csökkentek. Ami a mai üzlet lefolyását illeti, az előtőzsdén nyugodt irányzat uralkodott, a spekuláció nagyon tartózkodó volt és ehhez képest egy a forgalom, mint az árfolyamhullámzások, nagyon csekélyek voltak. A déli tőzsde gyengébb berlini jegyzésekre kedvezetlen hangulattal folyt le és az árfolyamok csekély forgalom mellett hanyatlottak. Az utótőzsdén nyugodt irányzat keretében alig változtak az árfolyamok.

Előtőzsde.

Előtőzsde nyugodt.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 625.75-625.25
Magyar hitelrészvény 738.50-737.50. Déli vasut
Rimamurányi vasmű 508.25-508.
Közuti vaspálya ———. Hazai bank ———.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde üzletlennel.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 624.—624.25.
Magyar hitelrészvény 736.—736.75. Osztrák magyar államvasut 655.50-656.—. Déli vasut ———.
Rimamurányi vasmű 509.50—, Magyar leszámitolóbank ———. Jelzálogbank 419.—.
Közuti vaspálya 526.—528.—. Városi villamos vasut ———. Magyar korona járadék 92.20—.
Jelzálog-sorsjegy 140.—. Hazai sorsjegy 100.—.
Konvertált. Hazai bank 277-280.—. Kereskedelmi részv. társ. ———. Orosz járadék ———. Belvárosi takarékpénztár ———. Erzsébetvárosi takarékpénztár. — Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 553.-554.50
Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár ———. Erzsébet kfr. szanatórium-sorsjegy ———.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5.—6.— K, 8 napra 13.—15.— K, december végére 28.—30.— K.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén az árfolyamok alig változtak.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 624.50-624.—
Magyar hitelrészvény 736.75-736.25 Jelzálogbank ———. Déli vasut ———. Orosz járadék ———.
Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 624.—. Magyar hitelrészvény 736.25. Jelzálogbank ———.

BÉCSI GARONATŐZSDE.

Bécs, november 21. (Az Egyetértés távirata.) A külföldi piacokról általában lanyha irányzatot jelentettek, az itteni tőzsde ellenben szilárd, de az üzlet majdnem teljesen szünetel, mert a kon-

zum szigoruan tartózkodott a vásártól és az eladók ragaszkodtak tegnapi áremelésükhöz.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.05-13.55 korona, mosoni 12.40-12.80 korona, tótfelvidéki 12.50-13. korona, déliavasuti 12.40-12.70 korona, marchfeldi 12.25-12.55 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 12.15-12.35 korona, csepeli 12.10-12.30 kor., pestmegyei 12.15-12.40 kor., különféle magyar és osztrák 12.05-12.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., csepeli 8.40-9.65 kor., győri 8.30-9.25 kor., közép dunai 7.75-8.50 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 8.10-8.25, új 7.45-7.75 korona, cinquantin régi 8.75-9.05 korona, új 8.40-8.60 korona.

Magyar zab: selejtes 8.45-8.55 kor., közepes 8.50-8.75 korona, elsőrendű 8.75-9.05 kor., válogatott 9.—9.25 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, nov. 21. Kedvezőtlen amerikai hírekre ma lanyhán nyílt meg az előtőzsde és ez az irányzat az előtőzsde végéig tartott. Jelentékenyebb árcsökkenés állt be az alpesi bányarészvényekben és a Ländlerbank részvényeiben. A forgalom nagyon csekély volt. A déli tőzsde változatlan árfolyamokkal nyílt meg, később az árfolyamok kedvezőtlen berlini hírekre csökkentek. A déli tőzsde zárata üzletlennel volt; párisi jelentésekre megszilárdult az irányzat.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 625.—, Magyar hitel. —.—, Ländlerbank 400.—, Államvasut 656.50 —.—, Elbavölgyi vasut —.—. Déli vasut 143.75 —.—, Alpesi bányatársulat 582.25, Rimamurányi 507.50. Májusi járadék 95.80, Magyar koronajár 92.20 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 181.25, Német márka 117.70.

A déli tőzsde kedvezetlen hangulattal nyílt meg.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 624.—, Magyar hitel 737.—, Ländlerbank 399.50 Unto-bank 526.50, Államvasut 655.—, Angol-bank —.—, Bankvereln —.—, Déli vasut 141.50, Gözhajó —.—, Alpesi bányarészvény 582.—, Májusi járadék 95.80, Magyar koronajár 92.15, Török sorsjegy 181.— Német márka 117.67, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 507.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—. Skoda —.—. Magyar jelz. —.—. Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, november 21. (Osztrák értékek zárata.)

4-2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.55, 1860-as sorsjegy 147.25, Osztrák hitelsorsjegy 432.— Angol osztrák bankrészvény 289.—, Bécsi Bankvereln 513.75, Osztrák-magyar bank 1775.—, Déli vasut 142.25, Dunagőzhajózási társaság 983.—, Dohány részvény 390.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.37, Német bankváltók 117.71, Osztrák Lloyd 405.—, 4-2 százal. ezüst járadék 95.75-97.15, Osztrák koronajár 96.05, 1864-es sorsjegy 249.—, Osztrák hitelintézeti részvény 623.75, Unto-Bank 525.—, Osztrák Ländlerbank 398.15, Osztrák-magyar államvasut 654.50, Elbavölgyi vasut 423.—, Alpesi részvény 582.75, 20 frankos 19.20, Londoni váltóár 241.95, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 180.75 Nyugodt.

Bécs, november 21. (Magyar értékek zárata.)

4 százalékos arany-járadék 109.50, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 139.50 Magyar hitelbank részvény 736.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 462.—, Rimamurányi 509.—, Magyar czukoripar 16.—, Adria hajózási részvénytársaság 387.—, Magyar koronajár 92.25, 4 százalékos magyar. időtdeharm. kötv. 92.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.—, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 419.—, Magyar keresk. bank 32.09 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, nov. 21. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde megnyitásokor forgalomba került az a hír, hogy az I. F. C. Moeller altónai viaszféhéritő cég Hamburg-

ban fizetési nehézségekkel küzd. A cég kötelezettségei híre szerint 8-9 millió márkát tesznek ki. E híre első sorban a bankpiac reagált, amelynek árfolyamai a tegnapi zárathoz képest kivétel nélkül alacsonyabban indultak és pedig az árfolyamok mintegy 1½%-1¾%-ot estek. A bányáértékek piacán az irányzat szintén általánosan gyenge volt, az árfolyamok 2%-al és ezenfelül mentek vissza. A bányáértékek piacán uralkodó kedvtelenség egyik oka volt, hogy a rajna-westfáliai vaspiac helyzetét az erről szóló jelentések kedvezőtlen színben tüntetik föl. Az Iron Age kedvezőtlen jelentése is éreztette hatását. Vasutértékek közül Baltimore és Kanada Pacific newyorki hírekkel összhangban 2%-onként gyengültek. Ehhez járult, hogy az amerikai gazdasági helyzetről szóló jelentés is kedvezőtlenül befolyásolta az irányzatot. Hazai járadékok 0.10%-al, japániaiak 0.30%-al jegyeztek alacsonyabban. Packetfahrt-részvények a csekély osztalék-becslés hatása alatt 2%-ot vesztek. Lloyd-részvények 10¼%-ról 103.90-re szállottak alá, irányzatuk lanyha volt. A második üzletóra elején bankok ¼%-al javultak, szintugy bányáértékek is. Az üzlet az egész vonalon csendes és ingadozó volt. Később az összírany nem változott. Osztrák-magyar államvasut és Déli vasut arbitragera gyengébbek voltak. A tőzsdeidő harmadik órájában kifejezett üzletlenség uralkodott. Bankok a Moeller-féle altónai viaszféhéritő fizetésekre való hiányára megerősítésére gyengék voltak. A készpénzpiac ipari értékei túlnyomórészt gyengébb irányzatúak voltak. Napi pénz 6½%, magánleszámitolási kamatláb 7%.

Zárathor jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.40, osztrák hitelrészvény 195.90, Déli vasut 26.25, orosz bankjegy 214.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 71.50, Disconto Commandit 166.60, Dinamit-truszt 153.—, Harpeni 196.60, Unifikált török járadék 92.30, 4-2 százalékos ezüst-járadék 95.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.90, Magyar koronajár 92.—, Osztrák-magyar államvasut 140.—, Bécsi váltóár 84.55, Olasz járadék 153.25 Ált. villamosági Edison 194.10, Gelsenkircheni 191.—, Laura-kohó 215.10 Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) november 21. 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.90, Osztrák hitelintézeti részvény 195.80, Osztrák-magyar államvasut 139.10, Északnyugati vasut Bustiehradi vasut — Londoni váltóár 205.15, Bécsi Bankvereln 130.50, Villamos részvény 145.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 96.90, Osztrák koronajár 95.50, Magyar koronajár 91.84, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részvény 26.70, Elbavölgyi vasut — Bécsi váltóár 84.66, Párisi váltóár 87.35, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 300.— Gyenge.

Hamburg, (Zárlat) november 21. 4-2 százalékos ezüstjáradék 96.40, 1860. sorsjegy 148.50, Déli vasut 26.60, 4 százalékos Aranyjáradék 96.10, Osztrák hitelrészvény 195.60, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.10 Gyenge.

London, november 19. Angol consol 81¹⁵/₁₆.

Páris, nov. 21. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.15, Osztr. aranyjáradék 95.85, Magyar aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 488.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 308.—, 5 százalékos marokkói járadék 508.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 86.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 91.90, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 499.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 92.65, 4 százalékos unifikált török jár. 92.47, Török sorsjegy 165.—, Török dohányrészvény 420.—, Osztrák föld-hitelintézet 10.48, Osztr. Ländlerbank —, Magyar jelzálogbank 454.—, Banque de Paris 13.90, Banque Ottomane 685.—, Osztr. magyar államvasut 705.—, Déli vasut 148, Meridional vasut 645,

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám

144 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillér.

Karácsonyi Ocassó!

a legszebb és legolcsóbb ajándékok.

Világ-rekord!!

Világ-csoda!

144 darab I. osztályu alumínium-toll 180 kor. 144 darab II. osztályu alumínium-toll 120 kor.

Családi levélpapír óriási doboz ára 3 K. 100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes belésű borítékkal összesen 200 darab, 1.20 K. Névjegyek a legszebb kivitelben, 1000 drb. Kohinor cigaretta-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvéttel, v. a pénz beküldése mellett. A fenti árukat kérem sürgősen beszerezni mivel a készlet rövid ideig tart.

VIZALLAS.

Table with columns for location (Hely), date (nap), and measurement (méter). Lists various locations like Szárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morva, Vág, Trécsón, Szeved, Szt.-Gothárd, Győr, Várasd, Zákány, Barcs, Eszék, M. Szeved, Zagráb, Szizek, Mitrovicza, Szamos, Décs, Szatmár, Kraszna, Kőrös, Munkács, Laborca, Pétercsény, Tisza, M.-Sziget, Tokéháza, V.-Námény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Bocsa, Títol, Floór, Bártfa, Ladmóc, Sajó, H.-Németh, Berettyó, Margitta, B.-Ujfalu, Csucs, N.-Várad, Balányos, Tonko, Gurahonc, Horosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, A. ud, Makó, K.-Kostély, Kiszető, Tomosvár, Bécskerek.

állami óvodához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Pályázatok. Az erzsébetvárosi törvényszéknél aljegyzői, a szinérváraljai adóhivatalnál pénztárnoki, a nyiregyházi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénél számtiszt, a sárbogárdi járásbíró-ságnál végrehajtói állásra 2 hét; — trencsényi járásbíró-ságnál irnoki állásra 4 hét és a rétségi járásbíró-ságnál szolgai állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. november 21-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban ma reggelre több helyen fordult elő kisebb havazás. A hőmérséklet lényegtelenül változott: maximuma: Cirkvenicán 11 C° és minimuma: Tátrafüreden -6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Jobbára borult idő várható lényegtelen hőváltozással és helyenkint — főleg délen és nyugaton — csapadékkal.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm, Hőmérséklet Celsiususban, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet mérföldben. Lists various locations and their weather data.

Feladás szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Újságkiadó Reszvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1907. november 22-én.

Theater listings for National Theater, Opera House, and Hungarian Theater. Includes play titles like 'A pozsonyi diéta', 'A király színház', 'Josette kisasszony a feleségem', 'Magyar színház' and cast members.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28. (BONBONNIERE). Minden este 9-11 12-ig nagy előadás. A nagyszerű novembert másor keletben fellépnek: László Rózsi, Nagy Endre, Ferenczy Károly, 'A csupringer', 'A szövetkezet' és az 'Egy vámpír története' cz. darabokban. — A vajda az Abbázai 20 új csapattal fellépnek meg: Balogh Béla, Bihor Olga, N. Chaban, Gabanyi László, Huszár Károly, Mészáros Mándor, Sajó Géza stb. Jegyek: Bárdnall Kossuth Lajos-utca 4. és Andrássy-ut. Zipsor ut. Andrassy-ut. a Cabaret pártjánál.

Régi sebek,

melyek gyógyíthatatlannak látszanak, vagy begyógyultak és újból kinyílnak, vagy mindenkor folynak, vagy szivárognak és részben beszáradnak,

sebhelyek,

melyek tökéletesen nem gyógyultak be, vagy viszketnek és gyakran felkapartatnak, vagy sömörrel párosult viszketegségből származnak,

Régi sebek,

melyek bármilyen egyéb bajtól származnak, alaposan, fájdalom- és minden utólagos kellemetlenség nélkül begyógyíthatók a valódi

Erényi-Ichtiol-Salicil segitségével.

Az eredeti «Erényi-Ichtiol-Salicil» 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-gyógyszertára

Budapest, Károly-körút 5.

(Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállítanak.)

Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világ minden részéből.

er 22. 19. napján hó 20-án 20. napján napjára sertésüzlet

napról ma... 140 darab... 350 kg.-on... 127-134... 4-96 ko... Malacz... 127-134... 4-96 ko... Malacz... 127-134...

mai vásárra... 100... borjúk... 100... borjúk...

A Tatter... 243... darab

Table with columns for numbers and text. Lists various numbers and their corresponding text, possibly a price list or index.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Jány Gyula, Bauer Ignác és Tana Gyula pénzügyi számvizsgálókat pénzügyi számtanácsosokká, számvevőségi főnökökké végleges minőségben a szolnoki, aranyosmaróti, illetve a beszercei pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Csepai Jenő budapesti, Rimay Lehel satoraljai helyi és Bedross Péter ipolysági pénzügyi számvizsgálókat pénzügyi számtanácsosokká végleges minőségben, jelenlegi állomáshelyükön való meghagyással, Travnik Gyula temesvári, Legény Lajos győri, Németh Gyula, Kaulich Mihály és Haas Dezső budapesti, Körmendy Károly szombathelyi, Kladler György soproni, Marsovszky Béla és Steiner Agoston lugosi, Hoffmann Károly zombori, Simonovszky György nyitrai, Szakál Antal székesfehérvári és Balassy Károly szolnoki pénzügyi számtanácsosokat jelenlegi állomáshelyükön való meghagyással, pénzügyi számvizsgálókká végleges minőségben, Borbíró Gyula hátszegi adóhivatali pénztárnokot ideiglenes minőségű pénzügyi számvizsgálóvá a rimaszombati pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Jacsó Imre dévai, Horváth Frigyes aradi, Réthy István és Horty Antal budapesti, Telegdy János tordaí, Bánvai Kálmán és Kovrig Miklós kolozsvári, Bak Pál szolnoki, Brunet József nagybecskereki, Szeitler Antal győri, Hány Béla szekszárdi és Gyertyányi Boldizsár székeludvarhelyi pénzügyi számtanácsosokat, Kóhary József pénzügyi számtisztet, sárospataki járási számvevőt, mindannyit pénzügyi számtanácsosokká végleges minőségben, jelenlegi állomáshelyükön való meghagyással, Krieg Ferenc balassagyarmati segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a rimaszombati pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben kinevezte; a földművelésügyi miniszter Igaz Géza ideiglenes minőségű irodaségétisztelet a vezetése alatt álló minisztérium, valamint az alárendelt hatóságok és intézetek segédhivatali tisztai személyzetének egyesített létszámában elfoglalt állásában megerősítette; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Hegedűs Jánosné okleveles tanítónőt a horgosbelterületi állami elemi iskolához rendes tanítónővé, Bukva Andor és Szabó Mihály okleveles tanítókat az antalfalvi községi elemi iskolához rendes tanítókká, Csokány Jenő okleveles tanítót az ebenthalvi községi elemi iskolához rendes tanítóvá, Csizsek Károly és Tóth Pálné szül. Halápy Julia okleveles tanítót, illetve tanítónőt a hosszafalvi új állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítónővé, Glavaski Mladen okleveles tanítót a sajkálaski községi elemi iskolához rendes tanítóvá, Istóczy Róza okleveles tanítónőt a brádi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Tóth József okleveles tanítót a karácsonyfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Végheő Margit okleveles tanítónőt a patóházi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szabó Géza okleveles tanítót a franzfeldi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Završel Amália szomolányi egyesületi okleveles kisdédvönőt a szomolányi állami kisdédvönőházhoz kisdédvönővé, Zacher Agnes okleveles kisdédvönőt a sárkányi állami kisdédvönőházhoz kisdédvönővé, özv. Bartók Papp Irén okleveles kisdédvönőt az aurléhi állami kisdédvönőházhoz kisdédvönővé, Szojka Janka okleveles kisdédvönőt a tótrónai állami kisdédvönőházhoz kisdédvönővé; a beregszászi törvényszék Sidó Arnold munkácsi lakost a munkácsi járásbírófőhöz német-magyar tolmácsná; a szombathelyi pénzügyigazgatóság Sehermann Róbert végzett gimnáziumi tanult a németnyelvű adóhivatalhoz díjaz gyakoronkká és Zsilinszky Ödön végzett kereskedelmi iskolai tanult díjaz adóhivatali gyakoronkká és a trencsényi pénzügyigazgatóság Müller Alajos lediczváraljai lakost a bánt adóhivatalhoz díjaz gyakoronkká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mucsi Vincze öttömösi és Vajmócz Zoltán és Vajmóczné Nyíri Jolán horgosbelterületi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőt, Witkovszkyné Étsy Etel puji tanítónőket kölesönösen, Goldner Róza tótrónai állami és Réthi Erzsébet magoratópiczai állami elemi iskolai óvónót pedig a ruttkai IV. számú

Deutsch Márkus
gyufa-nagykereskedő
Budapest, VII., Dob-u. I.

PONTOS ÉS LEGJOBB ÓRÁK
5 ÉVI JÖTÁLLÁS
MELLETT
RÉSZLET FIZETÉSRE

KÜLÖNLEGESSÉG
ALKALMI AJÁNDÉKOKNAK
VALÓ ÉKSZEREKBE,
CHINA-EZÜST DISZTÁRGYAKBAN,
ÉVŐESZKÖZÖKBEN,
és EGYHÁZI SZENT EDÉNYEK
DÚS VÁLASZTÉKBA.

JAVÍTÁSOKRA és VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZAL INGYEN és BÉRMENTVE.
POLGÁR KÁLMÁN ékszerész és műorás
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek

mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvesztüklök, vizelet szá-
rok, éjjeli magömlések, sebök és bajakoros bántalmak (syph-
lis), az önfertőzés utóhátrémi fellépő idegbajok, korai férfi
erő elgyengülés, bármily bűntények utó. nőknél fehérvér-
moh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szolgáló
rossz tudományos és lelkiismeretes gyógymódszerek
fogva lejobbat ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. orvosi főorvos országos híró és a legrégibb és
éve lenálló rendel. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.

Itendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időt húgyvese és hó-
lyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztüklővel.
Vidékiek levelekre kimerő választ és szakszerű tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

HETI MŰSOR.

November	Nemzeti Színház	A. kir. Operaház	Vígjátékház	Király-Színház	Reposztárs. (Vil.-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Úranya
23 Szombat	Megváltás	Aida	Az igazság	János vitéz	A bákirálynő	Raffles	-	-
24 Vasárnap	d. u. este. A három testőr. Megváltás	Nemő	Isolde kisassz. a feleségem. Az ingovány	A vig özvegy. Aulus vadonn.	Piros ügyellár. A hák helye	Kerui. Raffles	-	A virágok varosa. A pengér

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGENT. —

írta: E. GABORIAU.

22

Gendron doktor csodálkozva nézett a de-
tektivre.

— Mindenesetre úgy történhetett a bűntény,
amint ön előadja és a fejszere vonatkozólag is
önnek igaza van.

Plantat még szeretett volna Lecoutól vala-
mit hallani, ez azonban elhallgatott; tehát csak
annyit kérdezett:

— Ohajt még valamit megtekinteni?

— Köszönöm, de már nem nézek meg sem-
mit, ha tehát nincs szüksége többé rám, béke-
bíró ur, szeretnék elbucsnuzni, mert — mert ma
reggel óta még semmit nem ettem!

— Talán vissza szándékozik utazni még ma
Párisba? — kérdezte Plantat.

— Nem! — felelte Lecou. — Magammal
hoztam a kézitáskámat s a „Fehér sas”-szálló-
ban hagytam, ahol a mai éjszakát fogom tölteni.

— Ott nagyon rossz helye lesz, kérem sze-
rencsétlenségem s fogadja el a meghívásomat,
szálljon meg énnálam.

— Oh, békebíró ur, ön nagyon kegyes!
— mondta örömmel Lecou — akit a meghívás
kellemesen érintett.

— Kérem, csak jöjjön, minden teketória nél-
kül, még sok mindent kell megbeszelnünk. És
ön is, kedves doktor ur, akár akarja, akár nem
akarja, kénytelen az én vendégszeretemet el-
fogadni!

Mielőtt hárman végképpen eltávoztak volna,
a békebíró mindent lepecsételt, elzárta a házat,
s csendőrt állított oda őrnék

NYOLCZADIK FEJEZET.

Ezalatt már teljesen besötétedett s Plantat
a vendégeit a legrövidebb uton elvezette a ven-
dégelhöz, ahol Lecou a podgyászát hagyta.

A vendégszoba tömve volt emberekkel, akik
nagy érdeklődéssel beszélgettek a bűntényről.

A nyilvános vélemény nagyon rosszul vé-
lekedett az öreg Bestaud és a szerencsétlen ker-
tész felől. Általánosan őket tartották a gyilkos-
oknak.

Mialatt Lecou bement a kézitáskájáért, a
békebíró a doktortal kint maradt a ház előtt.
Az előbbi így szólt:

— Mégis csak szeretném tudni, mi történt
Courtois barátunkkal. Az a haszontalan fickó,
az inas nem mondott el semmit, s így tulajdon-
képp a mi kötelességünk lenne utána nézni, mi
történt vele.

— Én is gondoltam erre! — válaszolt Gen-
dron.

— Akkor tehát azonnal oda megyünk! Itt
jön Lecou is, azt hiszem, nem lesz ellene kifogá-
s a elkísér minket. Különben is a Courtois-
villát utba ejtjük hazafelé.

A három férfi gyors léptekkel ment előre.
Elöl haladt a békebíró, akit anélkül, hogy önma-
gának is bevallotta volna, valami titkos előérzet
bántott és aggasztott.

— Nem, nem — szólt mintegy önmagát csil-
lapítva — nem történhetett semmi baj! Courtois
különben már értesített volna. Leánya talán azt
írta, hogy kissé rosszul érzi magát és a jó Cour-
toisné asszony, akit könnyen lehet kihozni a
sodrától, elvesztette a fejét.

Néhány pillanat múlva ott voltak ezéjük nál.
A polgármester máskor oly vidám háza most kom-
mor benyomást keltett. A szalon ajtaja tárva
állott, de lámpa nem világított, csak két gyertya
pislogott az asztalon. A kandalló mellett egy
karszékben ült, azaz inkább feküdt Courtoisné
asszony. Ugy látszott, hogy eszméletlenül, mert
teljesen mozdulatlan volt. A pamlagon feküdt a
polgármester.

Midőn az inas elhívta őt, futólépésben igye-
kezett haza és lélekzet nélkül ért be a szobába;
a feleségéhez rohant s lihegve kérdezte, mi tör-
tént.

A szerencsétlen asszony annyira sirt és zo-
kogott, hogy nem volt képes egy szót is szólni.
Csak némán mutatta a férjének a levelet, amit
görcsösen szoritott a kezei között. A férj alig
vetett egy pillantást bele, midőn velőtrázó sikol-
tással, nehéz zuhanással a földre esett.

Ez az újabb szerencsétlenség felrázta a mé-
lyen sujtott asszonyt kábulatából; felugrott s
egy pillanat alatt ott volt ura oldala mellett,
hogy segítségére legyen; de mikor látta, hogy
férje elvesztette az eszméletét, segítségért
kiáltott.

Az inasok berohantak és felemelték a gaz-
dájukat a pamlagra. Megvolt bennük az a lélek-
jelenség is, hogy rögtön orvosért küldtek.

A szolga, akit Gendron doktorért küldtek,
utközben a kuruzsló Robelottal találkozott s
mivel sürgős volt a segítség — örvendő hozta
őt magával. A tapasztalt kuruzsló rögtön látta,
hogy a polgármestert gutaütés érte s azonnal
eret vágott rajta.

Egy pillanattal később Courtois ismét visz-
szanyerte az eszméletét, de sokkal gyengébb
volt, semhogy beszélni tudott volna; csak körül-
nézett, mintha keresne valakit.

Végül beszélni is tudott s csak ennyit sut-
togott:

— Plantat! Plantat!

Mikor a békebíró az ajtóban megjelent,
Courtois nagynehezen felemelkedett s dőlőn-
gélve elébe ment s zokogva borult barátjának a
nyakába.

Plantat visszavezette az ágyhoz, leült mel-
léje s igyekezett őt megnyugtanni. Courtois alig
hallotta, mit beszél a másik.

Folyt. köv.

Vadász-fegyverek

amerikai, lüttichi, suhli, weiperti gyártmányok.

Serétes, golyós, egy-, két-, háromesővívi fegyverek.

Revolverek. Flóbertek.

Elsőrangú gyártmányok. Dős választék.

Aufrecht és Goldschmied

fegyverosztálya

VII., Rákóczi-út 26. sz.

Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Havi részletfizetésre.

Havi részletfizetésre.

Dr. FUREDI

v. kórházi főorvos, katonai, megyei és ker. pénztári főorvos, a módjide-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden nemi, impotentia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60 sz.

Vegy- és gőrcsői vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyísiker. Mérsékelt díj.

Ajtók és ablakok

régli és új vasrudonyok teljes vasalással. Kapuvárcsoszatok, kertkeresek, keramitlapok, Kehlhoim, apok oleson kapha ok

Kelemen Mór,

épület-bontó vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. *106. sz. Sziget-ut 8.

Ez idén rendkívül nagy választék

valódi perzsa szőnyegekben

minden létező fajta és minőségben

Agobián és Adorján

IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota).

Eredeti Indiai, Perzsa, és Török himzések.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tél.

Gyászol a természet. Tél apó a tája Fehér szemfedőjét halkán lebecsátja; S nyájas temetője amerre fehérlik, Fűtülő szélvihar nyargal rajta végig.

... Az alkony a tájat bus homályba vonja. Tarka fégyvirágok ülnek ablakomra. S amint álmodozom halkán, elmerengve, Tovaszálló nyaram, te jutsz az eszembe.

Ujra kergetődzünk enyelegve, játszva. S délibábot fizünk, sápadt képű lányka. Minden csupa élet. Eltűnnek az árnyak; S bohó gyermekésszel örülünk a nyárnak

S im' a boldogságnak egy késő sugára, Belopódzik újra magányos szobámba: Minden csupa élet, mint egyszer volt, nyáron. Csupa rózsáillat, csupa édes álom...

Forbáth Sándor.

(Az élve befalazás.) Az ó-kor csaknem minden népénél el volt terjedve az élve befalazás kegyetlen babonája, de sok áldozatot szedett ez a barbár szokás a középkorban is, sőt még a mi korunkban is van rá példa, félművelt vad népeknél. A babona azt tartja, hogy csakis ily módon biztosítható az épület tartóssága, hogy a befalazott ember megővja az épületet és lakóit az istenek haragjától. A bibliában, a királyok könyvében meg van írva, hogy Jerikó újraépítésénél a tervező művész az első alapozásba legidősebb fiát és a befejezésnél a legifjabbat falaztatta be a városkapu falába. A görögök és rómaiak sem voltak mentek e babonától; Nagy Sándor egy ifjú leányt áldozott fel Alexandria alapításánál. Tiberus az antiókiai színház falaiba élő embereket temettetett, Traján a földrendés által elpusztított Antiókia újraépítésénél névleg is felsorolt szüzeket áldozott fel. Ez a rémes babona a világ minden részében el volt terjedve, így a kolumbiai Sangamózában van egy régi templom, amely élve befalazott emberek fölé épült; egy Brogyában fekvő palota alapzata pedig tele van befalazott ifjú leányok csontjaival. John Jackson angol utazó

maga látta a Fidzsi szigeteken, hogy mint kellett rabszolgáknak belemenni azokba a gödrökbe, amelyeket a királyfiu házában sarokoszlopai számára ástak: a rabszolgákat földdel temették be és azután helyezték el a fatörzseket. Európában sok heiyen még a későbbi időkben is van ilyen maradvány. A thuringiai Liebenstein-kastély építésénél állítólag megvették a munkások egy arra menő koldusnő gyermekét, akit aztán az emelkedő falüredékbe állítottak. Kreml építése szintén emberáldozatot követelt, kimondták, hogy aki az építkezés megkezdésére kitűzött nap hajnalán, napfelkelte előtt a megjelölt építési területen mint első megjelenik: elevenen eltemetendő és a vérlázító parancs végrehajtása állítólag meg is történt. A későbbi kor megelégedett már állatáldozattal. A londoni Tower építésével — mint egykorú írók közlik — állatok vérével oltották a felhasználandó meszet.

(A lábak megnyomoritása.) Kinában erős mozgalm indult meg a nők körében a láb megnyomoritásának barbár szokása ellen. A kínai nők tudvalevőleg szoros fűzéssel összeszorították a lábukat, mert azt hitték, annál szebb, minél kisebb. A szoros fűzéstől úgy megnyomoritott aztán a lábuk, hogy járni sem tudtak rendesen, csak tiptektek. A japán nők is követték ezt a példát, de ott már régebben abbahagyták. Pekingben most liga alakult, amelynek az a célja, hogy a kínai nőket is leszoktassa az ostoba önsanyargatásról. A mozgalmat előkelő asszonyok és leányok indították, akik angol egyetemen tanultak és megborzadtak, amikor hazájukba visszatérve viszontlátták a megnyomoritott lábú nőket.

(Az angol esküdtszékek.) Az angol esküdtszéki átrgyaláson a határozatot egyhangulag kell meghozni. Amíg az esküdtek meg nem egyeznek, a szavazótermet egy pillanatra sem szabad elhagyniok. Akárhányszor megtörténik, hogy az esküdtek éjt s napot egygyé tesznek s még sem tudnak határozni, mert valamelyik csökönyös társuknak más a véleménye. Londonban történt nemrég, hogy tizenegy esküdtt bűnösnek tartotta a vádlottat, egy azonban ártatlannak. Hiába próbálták szép szóval, argumentummal meggyőzni, a derék ember szilárdul ragaszkodott a különvéleményéhez. Az egyik vérmes s türelmetlen esküdtt nem tűrte tovább az áldatlan állapotot. Levette a kabátját, feltűrte az ingujját s így szólt az akadékoskodó esküdthez: Ha ön annyira

hiszi, hogy a vádlott ártatlan, megteszi érte azt az áldozatot, hogy egy kis öklözödést is kiálljon. A szót gyorsan követte a tett s néhány perc múlva szívesen beleegyezett az egyhangú határozathozatalba az esküdtt, mert két bordája s egy foga sinylette meg az addig való ellenszegülését. — Kardiff-ben az esküdtszék fölmentette a vádlottat, noha az váltig bizonyította bűnös voltát. A fölmentés indokolása azonban így hangzott: „Mi, egybegyűlt esküdtek, tudjuk, hogy a vádlott az egyesült királyság leghuzagabb himpellerje, ennek alapján tehát a beismerő valóságának sem adhatunk hitelt”.

(A matröz szerencséje.) Egy Tourny nevű francia vitorlászó minap léket kapott s kapitánya és legénysége sietve menekült a fedélzetről. A legénység távoztával csak egy részeg matröz maradt a hajón, akit társai kabinjában felejtettek. A veszedelmesnek látszó helyzet azonban korántsem volt veszélyes a részeg legénynek. Sőt ellenkezőleg, midőn egy cirkálóhajó a megsérült hajóra bukkant és bevonozta egy közeli kikötőbe, a hajó tulajdonosaként szereplő társaság 850 korona jutalmat szavazott meg a matröznek. — A legénység nélkül tévelygő jármű megmentőjének ugyanis a hajó értékének s szállítmányának egy harmadrésze jár ki s az által, hogy a részeg matröz a fedélzeten maradt, tehát a jármű nem maradt legénység nélkül, a társaság a köteles harmadrészt nem volt kénytelen megfizetni. A szerencsés matröz, miután kijózanodott, nem elégedett meg a 850 koronával, hanem 10.000 korona jutalmat követelt. A tengeri hatóság hosszas tanácskozás után meg is szavazott neki 3000 koronát s indokolásképpen megemlítette, hogy noha öntudatlanul óvta meg a társaság érdekét, a társaságnak ebből mégis tetemes haszna volt.

(Borzalmas igazságszolgáltatás.) Polyton újabb hajmeresztő részleteket közölnek arról, hogyan szolgáltatnak a fehérek Észak-Amerika déli államaiban igazságot a szegény feketéknek. A legújabb esetről Washingtonból a következőket jelentik: Egy néger szereimes volt egy amerikai polgár feleségébe. A férfi és barátai megfogták. Előbb kiégették a szemét, aztán égő fadarabokkal meggyújtották a ruháit és máglyára tették s miközben a néger teste lángokban állott, hosszú késekkel szurkálták. A néger hörögve könyörgött: löjjék agyon. Az áldozat harminczöt percig szenvedett. A borzalmas tettet hétezer ember nézte végig. Egy másik néger pedig tüzes dróttal fejezték le.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÖLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

Asztmálata altárol minden fogájdalmat, biztosan megakadályozza a fogak romlását a kalciummal szatáliz. Egy üveg szájviz ára 40 kraj. száraz 20 kraj. száraz nagyobb üveg 1 forint 60 kraj. száraz és 2 forint.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vízzel használva nemcsak hűtőhatást tesz a fogakra, hanem a más létező fog baleségeit tovább terjedését is megakadályozza. Doboza 60 kraj. száraz és 1 frt 20 kraj. száraz.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 20 kraj. száraz Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden főtől elszórt készítmények orvosai utasítás után készíthetők.

MÜLLER J. L.

ca. és kir. udvari tiltászerzés és pép-és-nappan gyárosnál. Budapest, IV., Koronaheczeg-ut. 2. Az országban mindenütt kapható.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB MIREVÜ ORAULETE.

Advertisement for Brausweller Janos watches, featuring a watch illustration and text: 'ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE'.

MAGYAR KÖNYVTÁR • MAGYAR KÖNYVTÁR • MAGYAR KÖNYVTÁR

Negyedfélmillió

példányban forog már közkézben a Magyar Könyvtár, mely most üli 500. száma jubileumát. E sokoldalú, gazdag és olcsó vállalat — száma csak 30 fillér — minden könyvtárban kapható.

Diszes jubilaris jegyzék ingyen!

MAGYAR KÖNYVTÁR • MAGYAR KÖNYVTÁR • MAGYAR KÖNYVTÁR

Most jelent meg az 1908. szököévre szóló

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA

49-İK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA

az 1908. szököévre.

Ára tartós boktében 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) és minden könyvkereskedésben.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága,

257345/907.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága egyes szerződésben az 1908. évben összegyűlt és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 8840 db kátrányos és egyéb lisztátalan hordót eladni ohajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kitértett mennyiségekre nézve a magyar királyi államvasutak semminemű kötelezettségét nem vállalják; ezek tehát a tényleges vissznyereményekhez képest nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek, ennélforva köteles leendő a vevő az 1908. évben tényleg összegyűlt és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységár mellett átvenni.

Az összegyűlt hordók esetéről-ezetre, az 1908. évi december hó végéig összegyűltök pedig a rá következő hónap 25-ig fognak a gyűjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás veteletől számított nyolc napon belül átvenni és a szerződésből eltávolítani.

Határozottan kikötjük, hogy a hordók azon szerződésben veendőek át, amelyekben azok összegyűltök; vasuti kocsiakba való felrakásukról és tovább szállítáukról a vevő saját költségén tartozik gondoskodni, ennélforva tehát olyan ajánlatok, amelyek az egyes szerződésben összegyűlt hordóknak más szerződésben való átadását, más állomásra való bérmentes szállítását, vagy vasuti kocsiakba való díjtalan felrakatását kötik ki — figyelembe nem vétetnek.

A hordók eladása, kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötjük, hogy az ajánlatban világosan kitértetett, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókat értelmek, amelyeknek minden, bár sérült alkatrészei u. m. dongái, fenekei és abroncsai együtt vannak.

Kikötjük továbbá, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az e felellett hozandó határozatig visszavonhatatlan kötelezettségben maradjon.

Az ajánlat részvénnyiségre is tehető.

Az ajánlati ívben fel nem sorolt feltételekre nézve a magyar királyi államvasutaknál az ócska anyagok eladása iránt 122291/98. szám alatt fennálló általános feltételeket kötelezőnek ismerik el, melyek 30 fillérről a nyomtatványtárból megszerzhetőek és melyek 60 filleres magyar ékmánybéllyegeel az ajánlattevő két tényleg előtérzése mellett aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 30 fillér és 10 fillér postaköltségek (összesen tehát 40 fillér) a főpénztárnak való beküldése ellenében kívánata postával is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag az ezen célra szolgáló anyag és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen karh-tó úrlapon ennek rovatainak pontos kitértése mellett állítandók ki.

Az ajánlatokban az ajánlati árak számokkal és szóval kitértendők és a fenti feltételek elfogadása világosan kifejtendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatokban előfordulniuk nem szabad.

A pályázati szándékozók felhívtnak, hogy 1 koronás magyar ékmánybéllyegeel ellátott sértetlen borítékba tett és lepecsételt ajánlataikat ezen külfelirattal:

Ajánlati úros hordók megvételére 257345/1907. számhoz. 1907. évi december hó 21-ének déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 78. sz. II. em. 48/a.) benyújtani sziveskedjenek, ahol azok a megjelent felek előtt bizottságilag felbontatni és felolvastatni fognak.

Bánatpénzképen a megvenni szándékozt hordóknak az ajánlott egységárakkal kiszámított érték összegének 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban letéendő.

Bána pénz vagy alírt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a küszött ha'aridón túl beérkező nem az elírt ajánlati úrlapon, sérült vagy le nem pecsételt borítékban, tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pótajánlatok semmi körülmények között nem becsátlatók tárgyalás alá.

Egyébként a magyar királyi államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választgasson, továbbá, hogy amennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban világosan ki nem kitértetett volna tetszés szerinti részvénnyiségeket engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részvénnyiségeket is köteles átvenni és végre, hogy a cél elérésére bármilyen más intézkedést is teheszen.

Budapestben, 1907. november hóban.

Az igazgatóság.

Utányomás nem díjazatik.

HÖLGYEK ha súlyi fektetnek rá, hogy arczbőrük általánosan üde, tisztá és szép legyen; ha meg akarnak szabadulni szepőlőtől, pattanástól s az arczbőr bármely tisztálanságától, ne használjanak más, mint a modern kozmetika legújabb vívmányát az Azalea krém-t mely minden káros következmény nélkül virulová, széppé varázsolja az arcot. Ára 3 korona. Azalea-szappan 80 fillér, poude 1.60 fillér. Utánvét ellenében szétküldi a főraktár: Boibás Gyula ügyg. — szerzőz, kozmetikai laboratoriuma, Mezőcsát. —

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerre, rövid idő alatt gyógyít húgycsőgyógytást, hólyaggyógytást, sebket, húlykört (syphilis), bőrbetegségeket, algyengült fertőzött, idősöbbségek, szifilisz és annak utóhatásait, ideg- és hágerőcséket, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-9-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levelekre válaszol, gyógyzeréséről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyítást.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalatai folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosudor specializáltat.

Igen rövid idő alatt teljes sikerre gyógyítja a nemü szervek, heveny vagy idülti hurutját, vizeletü nehézségeket, hólyaggyógytást, fekélyeket, eyphilit, ideg- és hágerőcséket és bármely női betegségeket.

Budapest, IX., Karoly-körut 10. I. emelet.

Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Videókat levél útján is biztos eredményre gyógykozt és gyógyzeréséről is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

Felesége keres advertisement with a portrait of a woman and text: 'Felesége keres a haz atias vezetésre meletti könyv közi munkával 20 koronáig beletunkot. Főrtáknak is alkalmas. Csekély beszerzési költségek. Kérjen prospektust! Bohöndörfer E. Választ hazalpar letesztésére. Wien, VII., Nollengasse 1/50.'

Most jelent meg!

ALMANACH AZ 1908. ÉVRE.

Szerkeszti: Mikszáth Kálmán.

TARTALOM:

Előszó. Mikszáth Kálmán. Dánielné Lengyel Laura: A megváltás. Krudy Gyula: A lumpok iskolája. Ambrus Zoltán: A kor vezére. Farkas Pál: A bolygó hollandi. Szini Gyula: Hölös. Pekár Gyula: A rezidens Zöldi Márton: Rátartósan. Kazar Emil: A felesége egyetemi hallgató. Maonyai Dező: Egy vén kisasszony és egy kutya. Sas Ede: Hová lett a pirczekules Bársony István: Volt — nincs. Lux Terka: Amit Borcsa keres. Lőrinczy György: Szervusz, Barányi. Lovik Károly: Borcsa kisasszony Hercegy Ferenc: Mariska szégyent hoz a családra. Mikszáth Kálmán: P. York.

ÁRA DISKÖTÉSSEN 2 KORONA.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Budapestben, VI., Andrássy-ut 10

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (hej. özég)

BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körut 17. szám. Fővilágosítás díjtalan. 25376 TELEFON 24-20.

E hirdetés rovában minden szövegszerű beiktatása közönséges péntikből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szövegszerű beiktatása közönséges péntikből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
vesszáltak és ajak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Sárvány-utca 6/C 283

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Rizike
salátagomba konserválva 5 kilós postahordó 6 koronaért szállít Melegly A. Kassa. 5482

Gallérok, kézelők,
legszebben tisztítottak Haitenberger Bela gözmogyárában Kassa. I.

Vigyázzon,
ha megüli és vásároljon valódi Réthy-féle cukor kát 60 fillérért. 721p

Valódi
trencsényi borovicska 2 egy literes palackban 4.80 korona bérmentve utánvétellel. Ripper Mór Fiai, Zsolna, 5476

A Falkogen
tűdóbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmúlást. Ara 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Ha állást
vagy foglalkozást keres, ha képviseletet óhajt, ha helyzetét javítani akar, úgy rendelje meg a „Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítő” V. Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Mutatványsszám ingyen. 27367

Csemegeszlőt
legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosaránkint 4 koronáért, valamint saját méhészetiemből garantált lisztű számszámú 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít Rottmann Hermin Kiskunhalason

Érdekes
könyvek és fenyképek
izléses, elragadó stereoskopokat és levelezőlapokat szállít
FRIEDRICH MÜCHE
photo-technikai intézet
Weissensee - Berlin.
Katalogus zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében.

Veszek zálogcédulákat,
elzalogosított briliántokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiválto és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Építkezéseket i
Gyarak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes tevékeny közreműködésére felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi ut 71. 720

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

A Schnitzer-féle TEÁT

kiváló íze és kiadóságánál fogva a legjobb családokban, internátusokban, szanatóriumokban stb. minden más tea fölé helyeznek.

Schnitzer Mór
oros, ceyloni, kínai tea, valamint cognac, rum nagyban behozatala

Bpest, VI., Váci-körút 9.

Fióküzletek:
V., Váci-körút 80.

Veresáfonyabefőtt
BARTÁ-féle, 5 kilós postakosaránkint 6.- koronáért szállít FELKA KONZERVGYÁR Felka. Szeged. 86972

Malyi allgasmvasuta
üzletvezetősége, Zágráb.
26630007. sz.

Arverési hirdetés.

A magyar kir. államvasutak tulajdonát képező, a fiemei 43. sz. tarházban elhelyezett, alant felsorolt gépek és anyagok f. é. november hó 26-án, reggel 9 órakor a helyszínen tartandó nyilvános arverés útján, készpénzre és mellett el fognak adatni.

Arverésre kerül:
1. Egy drb. 16 lóerős Langen é Wolf-féle gázmotor, szétszerelt állapotban,
2. 9 drb. gabonacsztályozó,
3. 94 drb. tréur,
4. 9 drb. rostályozó,
5. 20 drb. vascsiga,
6. kb. 60 q súlyú vasanyag.

Vevő fél a tárgyakat legkésőbb f. évi november hó 30-ig saját költségén elszállítani tartozik.

A tárgyak a hivatalos árak alatt bármikor megtekinthetők és e végett az érdekeltek a fiemei főosztályfőnökséghez tartoznak fordulni.
Zágráb, 1907. nov. 9-én.
Az üzletvezetőség.

SZÜLŐKNEK

és gyermeknevelőknek fontos kézikönyv.
A kicsinyek foglalkoztatása, a játékszerű tanítás, a célszerű nevelés könyve:

Magyar Kisdudó.

A kisdudó összes foglalkozásainak gyűjteményes vezérkönyve.

Szerkesztették:
Peres Sándor,
Stepanko Albert,
Halász Sarolta,
Hankovitsné Fábán Irma,
ösv. Székely Gáborné.

Második bővített kiadás.
Budapest székesfőváros tanácsa által pályadíjjal kisorsozott munka.

Ára 4 kor. 80 fill.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedője (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Polgári iskola

reáliskola, gimnázium, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. Tanár: Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 26814

Házak,

villák, telkek, gyáriraktárak, gyáripari épületek a főváros minden részéből eladásra vagy kibérlésre előjegyzésben. Huszár Budapest, V. Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Lakást,

butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berheliséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbérhelésig közvetítő Csak V. Gresham-palota Merleg utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden bérhelviség nyilvántartva.

Üzletvételt

és átdát minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota Csak levéllal. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyed tárgyakból is) Koloss-ára; Budapestre ugyiszintén Államsszámvetései Államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium; Budapest, VI., Bóssa-utca 44. III. 8

BUTOR

Arverésről, finom és egyszerű butor, hálósobák és garson szobák Szalon bórfolelek, gyönyörű fűkőr, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Budapesti házkezeléseket

50.00 korona készpénz biztosíték mellett elvállal az erdő 2%-ért a Budapesti Köztisztviselők Vállalat Részvénytársaság 10% előkört 41. Telefon

Magán építő iparos
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy lozzel műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körömmények miatt eladók; mahagóni hálósoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyeg, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Arverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca sarokplncza. 26616

Ki a YES-OUI-SI

szemé impot megmondani, járva minden megengedési alkalmi és tanácsos az

angol és francia

nyelvekben alaposan megtanulhatja előzetes és megmondóan könt minden kiadásra 6 koronáig megmondásokat elfogad és mutatványsszámokat küld a kiadó hivatal Budapest, Andrássy-ut 92. szám

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá irtaszoba, iroda berendezések és mahagóni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bór garnitúrák eladása és vétela.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263

Kazinczy-utca sarok.

Festményeket

addig ne vegyon, a mip kiállításomat kiváló művészektol meg nem neze, mert tolem meg nezeo olcsó árban vásárolhat!

részletfizetésre is!
VIRÁNY GYULA
Andrássy-ut 38. sz.

3 szó . . .

Egyenruha
Tiller
Budapest.

Saját gyártmányú vas és rézbutorok

Rézagy 45.- trt
Vaságy matracczal 8.50 -
Gyermekágy 11.50 -
Sodronyagy-betét 3.50 -

Vas- és rézbutorok gyárti árban.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99 szám.
TELEFON 57-01.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTÁ-féle. 3 liter a 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Zálogcédulákat,

briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek Brilliantokért többet fizetnek, mint ujonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Síp-utca 8. 26316

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, irtaszoba és irodai teljes berendezések Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-utca 8. sz. ezeltől Gyár-utca
Telefon 14-09.

Stenográfia

Díjjalan gépirás oktatás az összes írógépeken. Díjjalan és biztos a látközvetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépirási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól vezetett Stenográfia országos Gabelsberger, magyar, német gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairásu tanfolyamok, kereskedelmi szakfolyamok, kereskedelmi akadémiai rordes tanárok vezetésé alatt. Tanítás reggel 7 órától este 9-ig. Copying office, sokszorosítási iroda. Kérjen prospektust Az intézet helységei Váci körút 33. alatt vannak. Azeltől Kazinczy-utca 8 (B054)

Szepességi csemegék

BARTÁ-féle veresáfonya befőtt, málna, szamóca-, csephegyőzött, gomba- és huskonserveket, pastilomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás!
(Külföldi ezabás!)
Videkre mintáit küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol irt szobátörné
BUDAPEST,
Andrássy-ut 58. I. em.
Allandó választék a legdivatosebb angol és béltoldi szövetekből.

BUTOR

Alkalmi vétel!
Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlő- és irtaszobák, valamint egyes butor darabok, oszlopok, oszlopok, minden elfogadható áron kaphatók
PECHNER N.
butor - nagykereskedő
Király-utca 28. az udvarban.
TELEFON 38-71.

Leányinternátus.

A fiemei „Maria Immaculata internátus”-ban kitűnő nevelésben részesülnek 6-12 éves leányok. Nyilvános jellegű iskola.
Méréselt díjak Olasz francia, német nyelvtanítás. Zongoraoktatás. Az internátus a tengerparton van.
Felvilágosítást vagy prospektust szivesen küld:
Az Igazgatóság.

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat

és legelősebb berendezéseket (gyárat és tüzeket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagóni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, irtaszoba és szalonbutorokban. Beshálósobák, bór garnitúrák és kárpitosfélekben Perza, smyrna és más szőnyegekben és függönyekben, modern bronzcsillárookban gáz, villamos stb.-hez.

18 forinttól

mérték után közzélik a legelősebb irtó-öltönyt, tollkabátot, felöltőt francia, angol és hazai szövetből. 28 forinttól szalon, Ferenoz Jozsef, frakk és szakköltöltönyt a legfinomabb krepvagy himalaja-szövetekből. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. Négy öltöny készpénz rendelésnél szabásmentes nagy mintagyűjteménnyel vidékre is küldjük.

Grossmann B. és Társa

Budapest, Nagydófa-utca 3.

Bőrszék ipar

Bőrszételés és bőrfaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi borszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása borszékere olcsó árban. Legelősebb bórbutorok és állványok.

Urasági butorok

Eladók és vesznek; mahagóni hálósobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perza és szmirna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, tüzet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Sommeiweiss-(Ujvilág) utca 21., kapubejárattal az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen. 26619